แผนปฏิบัติงาน
แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร
ปีการผลิต 2565/66

กรมการข้าว/กรมการค้าภายใน

กรกฎาคม 2565

แผนปฏิบัติงาน
แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร
ปีการผลิต 2565/66

กรมการข้าว/กรมการค้าภายใน
กรกฎาคม 2565

คำนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ดำเนินการรวบรวมและจัดทำแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66 จากภารกิจงาน/โครงการ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการคลัง (ธ.ก.ส.) รวมทั้งมาตรการการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวและการรักษาเสถียรภาพราคาทั้งด้านการผลิตและการตลาดข้าวของปีการผลิต 2565/66 ของรัฐบาลที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ

แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66 ประกอบด้วย 5 ช่วง ได้แก่ 1) ช่วงการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน 2) ช่วงการผลิต 3) ช่วงเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว 4) ช่วงการตลาดในประเทศ และ 5) ช่วงการตลาดต่างประเทศ นอกจากนี้ ได้รวบรวมโครงการสำคัญทั้งด้านการผลิตและด้านการตลาด คำสั่งในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร รวมทั้งผลการดำเนินงานในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา คือ ปี 2559 - 2564

กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ เห็นว่าแผนปฏิบัติงานโครงการภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66 จะเป็นประโยชน์และสามารถใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงาน การกำกับดูแลสินค้าข้าวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรมการข้าว/กรมการค้าภายใน
กรกฎาคม 2565

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. ความเป็นมาแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร	1
2. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66	4
3. โครงการสำคัญภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66	12
4. ตารางแผนปฏิบัติงานแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66	15
ภาคผนวก	
1. ความเป็นมาการกำหนดเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว (Demand) และเป้าหมายการผลิตข้าว (Supply) ปีการผลิต 2565/66	25
2. การวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66	29
3. โครงสร้างคณะกรรมการต่างๆ ภายใต้การขับเคลื่อนแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร	34
4. สถานการณ์ข้าวโลกและข้าวไทย	36
5. สรุปผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรค ตามแผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2559-2564	40
6. ผังโครงสร้างและคำสั่งคณะกรรมการต่างๆภายใต้การขับเคลื่อนแผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจร	72

ความเป็นมาแผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจร

1. ความเป็นมาแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร

ในปี 2552 - 2553 รัฐบาลมีนโยบายให้ดำเนินโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ต่อมาในปี 2554 - 2556 รัฐบาลมีนโยบายให้ดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ทำให้ชาวนาเร่งรอบการปลูกข้าว เน้นปริมาณข้าวโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพข้าว ส่งผลให้มีข้าวในสต็อกมากถึง 18 ล้านตันข้าวสาร แต่ระบายข้าวได้น้อยทำให้ราคาข้าวเปลือกตกต่ำ

ในปี 2558 ประเทศไทยประสบภัยแล้ง ส่งผลให้การเพาะปลูกข้าวนาปรังลดลงมาก ต่อมาในปี 2559 การผลิตและการตลาดข้าวยังประสบปัญหาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอุปทานข้าวมากกว่าอุปสงค์ ชาวนาถูกเอารัดเอาเปรียบ ราคาข้าวเปลือกอ่อนตัวลงมาก คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว จึงมีมติมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการคลัง ร่วมกันจัดทำแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร มีการบริหารจัดการสินค้าข้าวตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การผลิต การสีแปรสภาพ จนถึงการตลาด โดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต แยกตลาดข้าวทั่วไปกับตลาดเฉพาะ เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต สร้างความเป็นธรรมในการขายข้าวของชาวนา และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์ได้ร่วมกันจัดทำแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรมาเป็นปีที่ 7 แล้ว

วัตถุประสงค์

เพื่อให้มีการบริหารจัดการข้าวโดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต วางแผนการผลิตข้าวให้เกิดความสมดุลกับความต้องการของตลาด เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตข้าว และรักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือก

ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร

แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรได้ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปัจจุบันปี 2565 เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องเป็นปีที่ 7 แผนดังกล่าว แบ่งเป็น 5 ช่วง ได้แก่ 1) ช่วงการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน 2) ช่วงการผลิต 3) ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว 4) ช่วงการตลาดในประเทศ และ 5) ช่วงการตลาดต่างประเทศ

โดยแผนงานแต่ละช่วงประกอบด้วยโครงการ มาตรการต่าง ๆ ดังนี้

1) ช่วงการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน ได้แก่ การกำหนดความต้องการทางการตลาด (Demand) และปริมาณการผลิต (Supply) การวางแผนการผลิตข้าว โดยประกาศพื้นที่ส่งเสริมการปลูกข้าว ปีละ 2 ครั้ง รอบที่ 1 นาปี (1 พฤษภาคม – 31 ตุลาคม) และรอบที่ 2 นาปรัง (1 พฤศจิกายน – 30 เมษายน)

2) ช่วงการผลิต ได้แก่ การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว การผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว การควบคุมค่าเช่าที่นา การส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ การส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ การพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิตพืช การเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ การพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร (ข้าวพันธุ์ กข43 และข้าวเจ้าพื้นนุ่ม) การปรับเปลี่ยนระบบการผลิตข้าวในพื้นที่ลุ่มต่ำ 13 ทุ่ง (แผนการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี) การปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าวไปเป็นพืชอื่น (Zoning by Agri-Map) รวมทั้งการปรับลดพื้นที่ปลูกข้าวฤดูนาปรังไปเป็นการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชหลากหลาย พืชอาหารสัตว์ พืชปุ๋ยสด และการประกันภัยข้าวนาปี

3) ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว ได้แก่ การบริหารจัดการรถเกี่ยวนวดข้าว การต่อยอดและพัฒนาการใช้แอพพลิเคชั่นรถเกี่ยวนวดข้าว การยกระดับเกษตรกรและผู้ประกอบการ โดยจัดวางระบบ GMP/HACCP และโรงสีติดดาว และการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อสร้างยุ้งฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

4) ช่วงการตลาดในประเทศ ได้แก่ การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อสร้างยุ้งฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยวและปรับปรุงคุณภาพข้าว การสนับสนุนสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี การสนับสนุนสินเชื่อให้สถาบันเกษตรกรเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่ม การชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก และการเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าวGAP ครบวงจร

5) ช่วงการตลาดต่างประเทศ ได้แก่ การจัดหาและเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาล (G To G) การสร้างการรับรู้ข้าวไทยในตลาดโลก การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย การเจรจาขยายตลาดข้าว และกระชับความสัมพันธ์กับประเทศคู่ค้าสำคัญ การดำเนินการตลาดเชิงรุก ตลาดศักยภาพ การส่งเสริมภาพลักษณ์และประชาสัมพันธ์ข้าว ผลิตภัณฑ์ข้าว และนวัตกรรมข้าว การส่งเสริมพัฒนาการค้าสินค้ามาตรฐาน และปกป้องคุ้มครองเครื่องหมายการค้า/เครื่องหมายรับรองข้าวหอมมะลิไทย และการประชาสัมพันธ์รณรงค์บริโภคข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวของไทยทั้งตลาดในและต่างประเทศ

การดำเนินงานตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร มีผลสัมฤทธิ์ สรุปได้ดังนี้

1) การผลิตข้าวเปลือกของชาวนามีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีต้นทุนการผลิตลดลง เมื่อเปรียบเทียบปี 2564 กับค่าเฉลี่ยปี 2557-2558 ข้าวนาปี (รอบที่1) มีต้นทุนการผลิตลดลงจากตันละ 10,593 บาท เหลือตันละ 9,571 บาท (ลดลงตันละ 1,022 บาท) ส่วนข้าวนาปรัง (รอบที่ 2) มีต้นทุนการผลิตลดลงจากตันละ 9,154 บาท เหลือตันละ 7,461 บาท (ลดลงตันละ 1,513 บาท) รวมทั้งผลผลิตข้าวต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 446 กิโลกรัม เป็นไร่ละ 454 กิโลกรัม (เพิ่มขึ้นไร่ละ 8 กิโลกรัม)

2) ทำให้ครัวเรือนชาวนามีรายได้จากการผลิตและจำหน่ายข้าวเพิ่มขึ้น เนื่องจากชาวนามีต้นทุนการผลิตข้าวลดลง ส่งผลให้ครัวเรือนชาวนามีรายได้จากการผลิตและจำหน่ายข้าวเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์ปัญหาการระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ราคาข้าวตกต่ำ การส่งออกลดลง ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น โดยมีปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1) เนื่องจากแรงงานขนข้าวของท่าเรือประเทศไทย ติดโรคโควิด-19 จึงมีปัญหาการขาดแคลนแรงงานการขนส่งข้าว และเรือต่างประเทศที่จะมารับสินค้าข้าวของไทย ไม่เข้ามาขนข้าว เหตุเพราะกลัวติดโรคโควิด-19 ส่งผลให้การบริหารจัดการตู้คอนเทนเนอร์ขาดแคลนด้วย

2) ค่าระวางเรือในการขนส่งที่ปรับตัวสูงขึ้น เนื่องจากน้ำมันแพง ทำให้ต้นทุนการส่งออกสูงขึ้น (ค่าขนส่งแพงกว่าค่าข้าว) ผู้ประกอบการค้าข้าวไทยจะขายข้าวราคาสูงขึ้น ทำให้ประเทศไทยส่งออกได้น้อยลง

3) การบริโภคข้าวในประเทศไทยลดลงมาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวประมาณ 5 ล้านคน คงเหลือประมาณ 0.1 ล้านคนต่อปี ร้านอาหารและโรงแรมที่พักของนักท่องเที่ยวไม่สามารถเปิดทำการได้ตามปกติ การงดจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ของประเทศไทย จึงใช้ข้าวในการบริโภคลดลง

4) การส่งออกข้าวเหนียว และแป้งข้าว ไปตลาดจีนลดลง เนื่องจากประเทศจีนงดจัดนิทรรศการตรุษจีน

5) ประเทศคู่ค้าของไทยในการส่งออกที่มีกำลังซื้อต่ำ หันไปรับซื้อข้าวจากประเทศอินเดีย และเวียดนามแทน เนื่องจากราคาข้าวถูกกว่าประเทศไทย แต่ประเทศคู่ค้าของไทยที่มีกำลังซื้อสูง เช่น สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ ยังรับซื้อข้าวจากประเทศไทยอยู่

6) การเกิดสถานการณ์โรคโควิด – 19 เมื่อปลายปี 2562 ทำให้เงินบาทไทยแข็งค่า จึงทำให้การส่งออกของไทยลดลงเนื่องจากมีต้นทุนการผลิต และค่าแรงสูงกว่าประเทศผู้ส่งออก

โดยเมื่อปลายปี 2564 เงินบาทไทยอ่อนค่าลง ทำให้สถานการณ์การส่งออกข้าวไทยกลับสู่สภาวะปกติ และส่งออกข้าวได้ตามอุปสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีผู้ประกอบการบางรายที่สามารถส่งออกข้าวไปประเทศอิรักได้ในรอบ 7 ปี จึงทำให้สถานการณ์การส่งออกข้าวของไทยดีขึ้น

ทั้งนี้ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากสถานการณ์โรคโควิด – 19 ของภาครัฐ ได้แก่

1) รัฐบาลมอบหมายกระทรวงสาธารณสุขสนับสนุนวัคซีนป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 แก่แรงงานขนส่งของท่าเรือที่ขนข้าวขึ้นเรือใหญ่ ประมาณ 400 คน

2) รัฐบาลไทยได้เจรจากับสายเรือที่ขึ้นค่าธรรมเนียม Bill of Lading (B/L) ให้ลดค่าธรรมเนียม B/L ซึ่งสายเรือลดลงเหลือประมาณ 500 ต่อ 1 B/L และให้ผู้ส่งออกรายเล็กรวมตัวกันเช่าพื้นที่ระวางเรือเพื่อลดค่าใช้จ่าย

3) อนุญาติให้เรือใหญ่ขนาด 400 เมตร สามารถเข้าเทียบท่าเรือแหลมฉบัง ได้เป็นระยะเวลา 2 ปี ส่งผลให้มีตู้คอนเทนเนอร์เปล่า เข้ามาหมุนเวียนในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นการส่งออก

แผนการผลิต
และการตลาดข้าวครบวงจร
ปีการผลิต 2565/66

2. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66

ตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2559 โดยที่ผ่านมาได้กำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการคลัง (ธ.ก.ส.) ร่วมกันจัดทำแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร และมีการนำเสนอผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานทราบเป็นประจำ ประกอบกับคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ 1/2562 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2562 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการผลิต ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน มีหน้าที่หลักในการเสนอแนวทาง แผนงาน โครงการและมาตรการในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านการผลิตข้าวและชาวนาที่เหมาะสมต่อคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาระบบการผลิตข้าวโดยรวมของประเทศ และคำสั่งที่ 2/2562 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2562 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการตลาด ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน มีหน้าที่หลักในการเสนอแผนงาน โครงการ มาตรการและแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับการตลาดข้าวที่เหมาะสมต่อคณะกรรมการนโยบายและบริหารแห่งชาติ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดผลดีต่อระบบการค้าโดยรวม

แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66 ประกอบด้วย 5 ช่วง ได้แก่ (1) ช่วงการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน (2) ช่วงการผลิต (3) ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว (4) ช่วงการตลาดในประเทศ และ (5) ช่วงการตลาดต่างประเทศ เช่นเดียวกับปี 2564/65 รายละเอียด ดังนี้

ช่วงที่ 1 ช่วงการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน

1.1 การกำหนดเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว (Demand: อุปสงค์) กรมการค้าภายในเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการปีการผลิต 2565/66 รวมปริมาณ 27.646 ล้านตันข้าวเปลือก เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาซึ่งกำหนดความต้องการใช้ข้าวที่ 26.918 ล้านตันข้าวเปลือก หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.70 เนื่องจากการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยความต้องการใช้ข้าว (Demand) ในปีการผลิต 2565/66 จำแนกรายละเอียด ได้ดังนี้

(1) เพื่อการส่งออก ปริมาณ 10.769 ล้านตันข้าวเปลือก หรือ 7 ล้านตันข้าวสาร มาจากการคาดการณ์ของสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยและกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 1.00 ล้านตันข้าวสาร (1.538 ล้านตันข้าวเปลือก) จากปีที่แล้วที่กำหนดไว้ 6.000 ล้านตันข้าวสาร (9.230 ล้านตันข้าวเปลือก) เนื่องจากสถานการณ์ค่าเงินบาทอ่อนค่า และคาดว่าจะทรงตัวอยู่ที่ระดับ 33 บาทต่อเหรียญสหรัฐฯ ส่งผลให้ราคาข้าวของไทยอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้ ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยกับซาอุดิอาระเบียได้รับการฟื้นฟู ซึ่งนับเป็นโอกาสที่ดีทางการค้าข้าวของไทย และปัญหาการขนส่งเริ่มคลี่คลาย ทั้งด้านการขาดแคลนเรือและตู้คอนเทนเนอร์

(2) เพื่อการบริโภค ปริมาณ 8.731 ล้านตันข้าวเปลือก หรือ 5.675 ล้านตันข้าวสาร มาจากปริมาณการบริโภค ดังนี้

- ประชากรไทย 65.647 ล้านคน อัตราการบริโภค 75.65 กก./คน/ปี ปริมาณ 4.966 ล้านตันข้าวสาร
- แรงงานต่างด้าว 2.991 ล้านคน อัตราการบริโภค 89.25 กก./คน/ปี ปริมาณ 0.267 ล้านตันข้าวสาร
- นักท่องเที่ยวต่างชาติ 5.600 ล้านคน อัตราการบริโภค 1.476 กก./คน/ปี ปริมาณ 0.008 ล้านตันข้าวสาร
- สัตว์เลี้ยง (สุนัขและแมว) มีอัตราการบริโภค 0.434 ล้านตันข้าวสาร

ทั้งนี้ แนวโน้มการบริโภคลดลง 0.609 ล้านตันข้าวสาร (0.937 ล้านตันข้าวเปลือก) จากปีที่แล้วที่กำหนดไว้ 6.284 ล้านตันข้าวสาร (9.669 ล้านตันข้าวเปลือก) เนื่องจากอัตราการบริโภคของไทยมีแนวโน้มลดลง (เข้าสู่สังคมเมืองมากขึ้น วิถีชีวิตเร่งรีบ กระแสสุขภาพ มีทางเลือกอาหารใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น) ถึงแม้ว่าความต้องการบริโภคข้าวของแรงงานต่างด้าวและนักท่องเที่ยวต่างชาติจะเพิ่มขึ้นจากสถานการณ์โรคโควิด-19 คลี่คลายลง

(3) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรม ปริมาณ 6.781 ล้านตันข้าวเปลือก หรือ 4.408 ล้านตันข้าวสาร มาจากความต้องการใช้ข้าวในอุตสาหกรรม แยกเป็น

- อุตสาหกรรมแปรรูปข้าว ได้แก่ แป้งข้าวเจ้า แป้งข้าวเหนียว เส้นก๋วยเตี๋ยว โจ๊กกึ่งสำเร็จรูป ขนม ขนมขบเคี้ยว แอลกอฮอล์ เครื่องดื่ม น้ำมันรำข้าว ปริมาณ 2.702 ล้านตันข้าวสาร
- อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ได้แก่ หมูขุน หมูพันธุ์ เป็ดเนื้อ เป็ดพันธุ์ เป็ดไข่ (ฟาร์ม) ไก่ไข่ และไก่เนื้อ ปริมาณ 1.706 ล้านตันข้าวสาร

ทั้งนี้ แนวโน้มการใช้ในอุตสาหรรมเพิ่มขึ้น 0.082 ล้านตันข้าวสาร (0.126 ล้านตันข้าวเปลือก) จากปีที่แล้วที่กำหนดไว้ 4.326 ล้านตันข้าวสาร (6.655 ล้านตันข้าวเปลือก) เนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 เริ่มคลี่คลาย เปิดรับนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น อุตสาหกรรมการผลิตอาหารและอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ กลับมาฟื้นตัว รวมถึงจากสถานการณ์วัตถุดิบอาหารสัตว์ราคาปรับตัวสูงขึ้น อาจส่งผลให้มีการใช้ปลายข้าวทดแทนวัตถุดิบอาหารสัตว์เพิ่มขึ้นได้

(4) เพื่อทำเมล็ดพันธุ์ ปริมาณ 1.365 ล้านตันข้าวเปลือก มาจากปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกของพื้นที่ปลูกข้าวของทั้งประเทศปีการผลิต 2565/66 ซึ่งประกอบด้วยฤดูนาปี ปี 2565/66 และฤดูนาปรังปี 2566 โดยใช้อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ของข้าวแต่ละชนิด ดังนี้ 1) ข้าวหอมมะลิ 16 กก./ไร่ 2) ข้าวหอมไทย 25 กก./ไร่ 3) ข้าวเจ้า 25 กก./ไร่ 4) ข้าวเหนียว 16 กก./ไร่ และ 5) ข้าวตลาดเฉพาะ ข้าว กข43 25 กก./ไร่ ข้าวอินทรีย์และข้าวสี 16 กก./ไร่

1.2 การกำหนดเป้าหมายการผลิตข้าว (Supply: อุปทาน) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมการข้าวเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการกำหนดเพื่อวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ข้าว ปริมาณ 30.033 ล้านตันข้าวเปลือก โดยจำแนกเป็น ข้าวหอมมะลิ 9.104 ล้านตันข้าวเปลือก ข้าวหอมไทย 1.762 ล้านตันข้าวเปลือก ข้าวเจ้า 12.915 ล้านตันข้าวเปลือก ข้าวเหนียว 6.078 ล้านตันข้าวเปลือก และข้าวตลาดเฉพาะ 0.174 ล้านตันข้าวเปลือก **(ตารางที่ 1)**

ตารางที่ 1 เป้าหมายความต้องการใช้ข้าว (Demand) และเป้าหมายการผลิตข้าว (Supply)

เป้าหมายความต้องการใช้ข้าว (Demand)									
ชนิดข้าว	การส่งออก		การบริโภค		อุตสาหกรรม		เมล็ดพันธุ์	รวม	เป้าหมายการผลิตข้าว (Supply)
	ล้านตันข้าวเปลือก	ล้านตันข้าวสาร	ล้านตันข้าวเปลือก	ล้านตันข้าวสาร	ล้านตันข้าวเปลือก	ล้านตันข้าวสาร	ล้านตันข้าวเปลือก	ล้านตันข้าวเปลือก	ล้านตันข้าวเปลือก
1. ข้าวหอมมะลิ	**2.308**	**1.500**	**2.834**	**1.842**	**1.135**	**0.738**	**0.440**	**6.717**	**9.104**
1.1 ในพื้นที่ 23 จังหวัด	2.308	1.500	2.834	1.842	1.135	0.738	0.384	6.717	8.280
1.2 นอกพื้นที่ 23 จังหวัด							0.056		0.824
2. ข้าวหอมไทย	**0.923**	**0.600**	**0.534**	**0.347**	**0.235**	**0.153**	**0.070**	**1.762**	**1.762**
3. ข้าวเจ้า	**6.923**	**4.500**	**1.331**	**0.865**	**4.080**	**2.652**	**0.581**	**12.915**	**12.915**
3.1 ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม	4.154	2.700	1.331	0.865	4.080	2.652	0.050	12.915	1.300
3.2 ข้าวเจ้าพื้นแข็ง							0.531		11.615
3.3 ข้าวนึ่ง	2.769	1.800							
4. ข้าวเหนียว	**0.615**	**0.400**	**3.911**	**2.542**	**1.289**	**0.838**	**0.263**	**6.078**	**6.078**
5. ข้าวตลาดเฉพาะ	**-**	**-**	**0.121**	**0.079**	**0.042**	**0.027**	**0.011**	**0.174**	**0.174**
5.1 ข้าว กข43	-	-	0.121	0.079	0.042	0.027	0.006	0.174	0.055
5.2 ข้าวอินทรีย์							0.004		0.109
5.3 ข้าวสี							0.001		0.010
รวม	**10.769**	**7.000**	**8.731**	**5.675**	**6.781**	**4.408**	**1.365**	**27.646**	**30.033**

หมายเหตุ 1. เป้าหมายการผลิตข้าวทุกชนิดใช้ปริมาณเดียวกับเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว ยกเว้นข้าวหอมมะลิ โดยข้าวหอมมะลิในพื้นที่ 23 จังหวัด ใช้ข้อมูลค่าเฉลี่ยของพื้นที่การปลูกข้าวหอมมะลิในพื้นที่ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรย้อนหลัง 3 ปี (ปี 2562-2564) และข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด ใช้ข้อมูลปรับลดจากพื้นที่คาดการณ์การปลูกข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 ของสำนักงานเกษตรจังหวัด

2. ข้าวหอมมะลิกำหนดเป้าหมายการผลิตข้าวมากกว่าเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว เนื่องจากข้าวหอมมะลิเป็นวิถีชีวิตของชาวนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชาวนาปลูกข้าวไว้บริโภคเองและนำส่วนที่เหลือออกจำหน่าย ซึ่งปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง และประสบภัยธรรมชาติอยู่เนือง ๆ

ช่วงที่ 2 ช่วงการผลิต

2.1 การวางแผนการผลิตข้าว

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 รวม 66.276 ล้านไร่ คาดการณ์ผลผลิต 30.033 ล้านตันข้าวเปลือก แยกเป็น รอบที่ 1 พื้นที่ 59.420 ล้านไร่ คาดการณ์ผลผลิต 25.566 ล้านตันข้าวเปลือก และรอบที่ 2 พื้นที่ 6.856 ล้านไร่ คาดการณ์ผลผลิต 4.467 ล้านตันข้าวเปลือก โดยสามารถปรับสมดุลการผลิตข้าวได้ในการวางแผนรอบที่ 2 หากราคามีความอ่อนไหว ความต้องการใช้ข้าวลดลง และสถานการณ์น้ำน้อย รวมทั้งการปรับลดพื้นที่การปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่น โดยจะมีการทบทวนโครงการลดรอบการปลูกข้าวก่อนฤดูกาลเพาะปลูกข้าวรอบที่ 2 ทั้งนี้ การวางแผนการผลิตข้าวคณะอนุกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติด้านการผลิตได้มีการนำข้อมูลต่าง ๆ มาพิจารณาเพิ่มเติม ดังนี้

(1) หลักการการกำหนดอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply)

ที่ปรึกษาอธิบดีกรมการข้าว (ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย) ได้ให้คำแนะนำหลักการกำหนดอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ตามหลักวิชาการเศรษฐศาสตร์ โดยในการจัดทำบัญชีสมดุล (Balance Sheet) จะกำหนดให้อุปทาน (Supply) เท่ากับ อุปสงค์ (Demand) ตามสูตร ดังนี้

อุปทาน (Supply) = อุปสงค์ (Demand)

หรือ

Beginning Stock + Production + Import = Domestic Consumption + Export + Ending Stock

โดยที่

Beginning Stock = สต็อกข้าวต้นปี

Production = ปริมาณการผลิตข้าว

Import = ปริมาณข้าวที่นำเข้าภายในประเทศ

Domestic Consumption = ปริมาณการใช้ข้าวภายในประเทศ ประกอบด้วยปริมาณการบริโภคทั้งของคนและสัตว์ Food and Feed) ปริมาณที่ใช้ในอุตสาหกรรม (Industry) และปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว (Seed)

Export = ปริมาณข้าวที่ส่งออกไปต่างประเทศ

Ending Stock = สต็อกข้าวปลายปี

(2) ความต้องการใช้ข้าว (Demand) กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าภายในกำหนดความต้องการใช้ข้าว (Demand) จำนวน 27.646 ล้านตันข้าวเปลือก กรมการข้าวกำหนดเป้าหมายการผลิตข้าว (Supply) จำนวน 30.033 ล้านตันข้าวเปลือก

(3) สต็อกข้าว

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าภายในได้จัดทำข้อมูลสต็อกข้าวปลายปี 2562 – 2564 แยกรายชนิดข้าว โดยสต็อกข้าวต้นปี 2563 (ยอดยกมาจากปลายปี 2562) จำนวน 6.679 ล้านตันข้าวเปลือก หรือ 4.408 ล้านตันข้าวสาร สต็อกข้าวต้นปี 2564 (ยอดยกมาจากสต็อกข้าวปลายปี 2563) จำนวน 6.748 ล้านตันข้าวเปลือก หรือ 4.454 ล้านตันข้าวสาร และประมาณการสต็อกข้าวต้นปี 2565 (ยอดยกมาจากปลายปี 2564) และสต็อกข้าวปลายปี 2565 จะมีปริมาณเท่ากันที่ 8.466 ล้านตันข้าวเปลือก คิดเป็น 5.516 ล้านตันข้าวสาร ซึ่งสต็อกข้าวในแต่ละปีปริมาณนี้ถือว่ายังไม่ Over Stock **(ตารางที่ 2)**

ตารางที่ 2 สต็อกข้าวไทยต้นปีและสต็อกข้าวไทยปลายปี

ชนิดข้าว	สต็อกข้าวไทย ปลายปี 2562 (ณ วันที่ 31 ธ.ค.62)		สต็อกข้าวไทย ปลายปี 2563 (ณ วันที่ 31 ธ.ค.63)		สต็อกข้าวไทยปลายปี 2564 (ณ วันที่ 31 ธ.ค.64)	
	ตันข้าวเปลือก	ตันข้าวสาร	ตันข้าวเปลือก	ตันข้าวสาร	ตันข้าวเปลือก	ตันข้าวสาร
1. ข้าวหอมมะลิ	3,078,722.00	2,031,956.52	3,978,049.97	2,625,512.98	4,778,078.91	3,105,751.29
1.1 ในเขต 23 จังหวัด					2,824,472.39	1,835,907.06
1.2 นอกเขต 23 จังหวัด					1,953,606.52	1,269,844.24
2. ข้าวหอมไทย	-	-	-	-	5,658070	3,678.16
3. ข้าวเจ้า	2,836,790.96	1,872,282.04	2,169,099.49	1,431,605.66	2,880,010.67	1,875,006.94
4. ข้าวเหนียว	763,394.15	503,840.14	601,160.76	396,766.10	739,860.87	480,909.56
5. ข้าวตลาดเฉพาะ	-	-	-	-	82,912.05	53,892.83
รวม	**6,678,907.12**	**4,408,078.70**	**6,748,310.22**	**4,453,884.75**	**8,465,521.20**	**5,516,238.78**

ที่มา กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ (เมษายน 2565)

(4) ข้อมูลเมล็ดพันธุ์ข้าว สำหรับใช้เพาะปลูกปีการผลิต 2565/66 รวมรอบที่ 1 (นาปี) และรอบที่ 2 (นาปรัง)

การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจาก 4 หน่วยงาน ได้แก่ กรมการข้าว ศูนย์ข้าวชุมชน สหกรณ์การเกษตร และสมาคมผู้รวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวทุกชนิดพันธุ์ข้าว สำหรับนาปี ปี 2565/66 และนาปรัง ปี 2566 รวมจำนวน 636,000 ตัน นอกจากนี้ เมื่อรวมกับที่เกษตรกรเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เองและซื้อขายแลกเปลี่ยนอีกประมาณ 728,800 ตัน จะมีเมล็ดพันธุ์ 1,364,800 ตัน ก็จะเพียงพอในการผลิตข้าวปีการผลิต 2565/66 ทั้งนาปี และนาปรัง **(ตารางที่ 3)**

ตารางที่ 3 การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวรวมทุกชนิดพันธุ์

รายการ	แหล่งผลิต (ตัน)				
	กรมการข้าว	ศูนย์ข้าวชุมชน	สหกรณ์การเกษตร	สมาคมผู้รวบรวมฯ	รวม
การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวรวมทุกชนิดพันธุ์	95,000	111,000	30,000	400,000	636,000

การพิจารณากำหนดเป้าหมายการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 จากข้อมูลความต้องการใช้ข้าว (Demand) จำนวน 27.646 ล้านตันข้าวเปลือก และข้อมูลคาดการณ์สต็อกข้าวต้นปี 2565 และสต็อกข้าวปลายปี 2565 เท่ากันที่ 5.516 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็น 8.466 ล้านตันข้าวเปลือก รวมทั้งข้อมูลปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวแยกรายชนิดข้าวสำหรับใช้เพาะปลูกปีการผลิต 2565/66 จึงได้กำหนดเป้าหมายการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 ตามหลักวิชาการเศรษฐศาสตร์ โดยในการจัดทำบัญชีสมดุล (Balance Sheet) จะกำหนดให้อุปทาน (Supply) เท่ากับ อุปสงค์ (Demand) ทั้งนี้ไม่ได้นำตัวเลขปริมาณนำเข้าข้าว (Import) มาคิดคำนวณด้วย เนื่องจากมีปริมาณน้อยมาก ตามสูตร ดังนี้

เป้าหมายการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 + สต็อกข้าวต้นปี 2566 = เป้าหมายความต้องการใช้ข้าว ปี 2566 + สต็อกข้าวปลายปี 2566

ดังนั้น

เป้าหมายการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 = (เป้าหมายความต้องการใช้ข้าวปี 2566 + สต็อกข้าวปลายปี 2566) - สต็อกข้าวต้นปี 2566

เป้าหมายการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 = (27.646 + 5.516) – 5.516

= 27.646 ล้านตันข้าวเปลือก

จากเป้าหมายการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 ที่ต้องผลิตให้สมดุลกับเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว ปริมาณ 27.646 ล้านตันข้าวเปลือก กรมการข้าวพิจารณาแล้ว ขอปรับเพิ่มเป้าหมายการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 จาก 27.646 ล้านตันข้าวเปลือก เป็น 30.033 ล้านตันข้าวเปลือก (เพิ่มขึ้น 2.387 ล้านตันข้าวเปลือก คิดเป็น 1.552 ล้านตันข้าวสาร) แยกเป็นเป้าหมายการผลิตข้าวในฤดูนาปี ปี 2565/66 (รอบที่ 1) ปริมาณ 25.566 ล้านต้นข้าวเปลือก และฤดูนาปรัง ปี 2566 (รอบที่ 2) ปริมาณ 4.467 ล้านตันข้าวเปลือก โดยขอเพิ่มเป้าหมายการผลิตข้าวหอมมะลิ 2.387 ล้านตันข้าวเปลือก ส่วนข้าวชนิดอื่นๆ ยังคงกำหนดเป้าหมายการผลิตข้าวเท่ากับปริมาณความต้องการใช้ข้าว เนื่องจากการปลูกข้าวหอมมะลิเป็นวิถีชีวิตของชาวนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชาวนาต้องปลูกข้าวไว้เพื่อบริโภค และส่วนที่เหลือจึงจะนำออกจำหน่าย ชาวนาปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง และ

เนื่องจากผลผลิตเกินจากความต้องการใช้ข้าว (Demand) ประมาณปีละ 3 ล้านตันข้าวเปลือก การวางแผนการผลิตจึงต้องปรับลดพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด โดยจะไม่ส่งเสริมการปลูกข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัดให้มากขึ้น เป็นจุดเริ่มต้นของนโยบายการกำหนดเขตพื้นที่ปลูกข้าว (Zoning ข้าว) และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต้องเสนอมาตรการสนับสนุนการลดพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิ ในพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าวลงด้วย เช่น โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) โครงการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่นที่หลากหลาย โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด เป็นต้น **(ตารางที่ 4)**

ตารางที่ 4 แสดงรายละเอียดการวางแผนการผลิตข้าว ปี 2565/66

รายการ	ปริมาณ (ล้านตันข้าวเปลือก)
1. เป้าหมายความต้องการใช้ข้าว (Demand)	27.646
2. เป้าหมายการผลิตข้าว (Supply)	30.033
3. แผนการผลิตข้าว พื้นที่ 66.276 ล้านไร่	
3.1 ฤดูนาปี ปี 2565/66 (รอบที่ 1) พื้นที่ 59.420 ล้านไร่	25.566
3.2 ฤดูนาปรัง ปี 2566 (รอบที่ 2) พื้นที่ 6.856 ล้านไร่	4.467

ดังนั้น การวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 ทั้งรอบที่ 1 และรอบที่ 2 ทุกชนิดข้าว **(ตารางที่ 5)**

ตารางที่ 5 การวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66

ชนิดข้าว	เป้าหมายความต้องการใช้ข้าว (Demand) (ล้านตันข้าวเปลือก)	เป้าหมายการผลิตข้าว (Supply) (ล้านตันข้าวเปลือก)	รอบที่ 1			รอบที่ 2			รวม		
			พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
1. ข้าวหอมมะลิ	6.717	9.104	26.000	9.104	350	-	-	-	26.000	9.104	350
1.1 ในพื้นที่ 23 จังหวัด		8.280	24.000	8.280	345	-	-	-	24.000	8.280	345
1.2 นอกพื้นที่ 23 จังหวัด		0.824	2.000	0.824	412	-	-	-	2.000	0.824	412
2. ข้าวหอมไทย	1.762	1.762	1.800	1.199	666	0.822	0.563	685	2.622	1.762	672
3. ข้าวเจ้า	12.915	12.915	15.500	9.133	589	5.826	3.782	649	21.326	12.915	606
3.1 ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม		1.300	1.000	0.650	650	1.000	0.650	650	2.000	1.300	650
3.2 ข้าวเจ้าพื้นแข็ง		11.615	14.500	8.483	585	4.826	3.132	649	19.326	11.615	601
4. ข้าวเหนียว	6.078	6.078	15.700	5.966	380	0.190	0.112	588	15.890	6.078	383
5. ข้าวตลาดเฉพาะ	0.174	0.174	0.420	0.164	390	0.018	0.010	561	0.438	0.174	397
5.1 ข้าว กข43		0.055	0.080	0.045	561	0.018	0.010	561	0.098	0.055	561
5.2 ข้าวอินทรีย์		0.109	0.315	0.109	345	-	-	-	0.315	0.109	345
5.3 ข้าวสี		0.010	0.025	0.010	387	-	-	-	0.025	0.010	387
รวม	**27.646**	**30.033**	**59.420**	**25.566**	**430**	**6.856**	**4.467**	**652**	**66.276**	**30.033**	**453**

หมายเหตุ : สามารถปรับสมดุลการผลิตข้าวได้ในการวางแผนรอบที่ 2 หากราคามีความอ่อนไหว ความต้องการใช้ข้าวลดลง และสถานการณ์น้ำน้อย รวมทั้งการปรับลดพื้นที่การปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่น โดยจะมีการทบทวนโครงการลดรอบการปลูกข้าวก่อนฤดูกาลเพาะปลูกข้าวรอบที่ 2

2.2 การจัดทำพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการจัดทำพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 จำนวน 59.420 ล้านไร่ แยกเป็น 1) ข้าวหอมมะลิ พื้นที่ 26.000 ล้านไร่ ผลผลิต 9.104 ล้านตันข้าวเปลือก 2) ข้าวหอมไทย พื้นที่ 1.800 ล้านไร่ ผลผลิต 1.199 ล้านตันข้าวเปลือก 3) ข้าวเจ้า พื้นที่ 15.500 ล้านไร่ ผลผลิต 9.133 ล้านตันข้าวเปลือก 4) ข้าวเหนียว 15.700 ล้านไร่ ผลผลิต 5.966 ล้านตันข้าวเปลือก และ 5) ข้าวตลาดเฉพาะ พื้นที่ 0.420 ล้านไร่ ผลผลิต 0.164 ล้านตันข้าวเปลือก

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2565 **(ตารางที่ 6)**

ตารางที่ 6 ประกาศพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1

ชนิดข้าว	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	รวม
1. ข้าวหอมมะลิ	1,896,800	23,329,100	774,100	-	26,000,000
1.1 ในพื้นที่ 23 จังหวัด	670,900	23,329,100	-	-	24,000,000
1.2 นอกพื้นที่ 23 จังหวัด	1,225,900	-	774,100	-	2,000,000
2. ข้าวหอมไทย	618,900	-	1,124,200	56,900	1,800,000
3. ข้าวเจ้า	8,581,200	656,400	5,646,500	615,900	15,500,000
3.1 ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม	548,300	-	369,700	82,000	1,000,000
3.2 ข้าวเจ้าพื้นแข็ง	8,032,900	656,400	5,276,800	533,900	14,500,000
4. ข้าวเหนียว	2,782,700	12,917,300	-	-	15,700,000
5. ข้าวตลาดเฉพาะ	92,700	290,700	15,400	21,200	420,000
5.1 ข้าว กข43	65,200	-	12,900	1,900	80,000
5.2 ข้าวอินทรีย์	22,500	287,200	1,200	4,100	315,000
5.3 ข้าวสี	5,000	3,500	1,300	15,200	25,000
รวม	13,972,300	37,193,500	7,560,200	694,000	59,420,000

2.3 การจัดทำแผนงาน โครงการด้านการผลิต

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขอความร่วมมือกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย จัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรม ดังนี้ 1) การจัดการปัจจัยการผลิต เช่น โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว การควบคุมค่าเช่าที่นา 2) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว เช่น โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ เป็นต้น 3) การควบคุมปริมาณการผลิตข้าว 4) การพัฒนาชาวนา 5) การวิจัยและพัฒนา และ 6) การประกันภัยพืชผล

ช่วงที่ 3 ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

กระทรวงการคลัง โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้จัดทำโครงการช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว ได้แก่ โครงการสินเชื่อเพื่อสร้างยุ้งฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ช่วงที่ 4 ช่วงการตลาดภายในประเทศ

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าภายใน และกรมการค้าต่างประเทศ ได้จัดทำโครงการช่วงการตลาดภายในประเทศ ได้แก่ (1) การพัฒนาตลาดสินค้าข้าว เช่น โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร โครงการรณรงค์บริโภคข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวของไทยทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ และ (2) การชะลอผลผลิตออกสู่ตลาด เช่น โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก

ช่วงที่ 5 ช่วงการตลาดต่างประเทศ

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าต่างประเทศได้จัดทำโครงการช่วงการตลาดต่างประเทศ ได้แก่ (1) การจัดหาและเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศ และ (2) ส่งเสริมภาพลักษณ์และประชาสัมพันธ์ข้าว ผลิตภัณฑ์ข้าวและนวัตกรรมข้าว

โครงการสำคัญภายใต้แผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66

3. โครงการสำคัญภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ ได้รวบรวมโครงการสำคัญต่าง ๆ ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66 ดังนี้

1. โครงการสำคัญด้านการผลิต

1.1 การวางแผนการผลิตข้าว

1.2 การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

1.3 การจัดการปัจจัยการผลิต

- โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว
- มาตรการควบคุมค่าเช่าที่นา

1.4 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

- โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
- โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์)
- การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตข้าวยั่งยืน

1.5 การควบคุมปริมาณการผลิตข้าว

- โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)
- โครงการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร
- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2566
- โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่อง
- โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ผ่านระบบสหกรณ์
- แผนการถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชหลังนาและการใช้น้ำในการผลิตพืชอย่างมีประสิทธิภาพ
- แผนการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต

1.6 การพัฒนาชาวนา

- โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

1.7 การวิจัยและพัฒนา

- การปรับปรุงพันธุ์ข้าวเจ้าพื้นนุ่มและพื้นแข็ง
- การปรับปรุงพันธุ์ข้าวหอมไทย
- การปรับปรุงพันธุ์ข้าวโภชนาการสูง
- การปรับปรุงพันธุ์ข้าวเหนียว

1.8 การประกันภัยพืชผล

- โครงการประกันภัยข้าวนาปี

1.9 การส่งเสริมการสร้างยุ้งฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรทั่วประเทศ (รัฐชดเชยดอกเบี้ยร้อยละ3)

2. โครงการสำคัญด้านการตลาด

2.1 การพัฒนาตลาดสินค้าข้าว

- โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร
- โครงการรณรงค์บริโภคข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวของไทยทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ

2.2 การชะลอผลผลิตออกสู่ตลาด

- โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี
- โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร
- โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก

2.3 การจัดหาและเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศ

- โครงการกระชับความสัมพันธ์และรณรงค์สร้างการรับรู้ในศักยภาพข้าวไทยเพื่อขยายตลาดข้าวไทยในต่างประเทศ
- โครงการปกป้องและแก้ปัญหาอุปสรรคทางการค้า

2.4 การส่งเสริมภาพลักษณ์และประชาสัมพันธ์ข้าว ผลิตภัณฑ์ข้าว และนวัตกรรมข้าว

- โครงการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ข้าวไทย
- โครงการส่งเสริมตลาดและประชาสัมพันธ์ข้าวอินทรีย์ไทย
- โครงการเสริมสร้างศักยภาพสินค้าเกษตรนวัตกรรมไทยเพื่อการต่อยอดเชิงพาณิชย์

ตารางแผนปฏิบัติงานแผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66

แผนปฏิบัติงานโครงการ กิจกรรม ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง (ธ.ก.ส.) กระทรวงมหาดไทย

โครงการ/กิจกรรม		เป้าหมาย	งบประมาณ (ล้านบาท)		ปี 2565												ปี 2566									หน่วยงานที่รับผิดชอบ		หมายเหตุ
			งบปกติ	งบกลาง	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	หลัก	สนับสนุน	
ช่วงที่ 1 ช่วงการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน																												
1. จัดทำข้อมูลอุปสงค์ ปีการผลิต 2565/66		27.646 ลต.ขป.	-	-			↔																			คน.		
2. จัดทำข้อมูลอุปทาน ปีการผลิต 2565/66		30.033 ลต.ขป.	-	-				↔																		กข.		
ช่วงที่ 2 ช่วงการผลิต																												
1. การวางแผนการผลิตข้าว																												
1.1	**การกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1**	59.420 ล้านไร่																								กข.		
	1) สนง.เกษตรจังหวัดจัดทำข้อมูลคาดการณ์พื้นที่แบ่งตามชนิดข้าว รายจังหวัด รายอำเภอ เสนอ Chief of Operation (CoO) พิจารณาและให้ความเห็นชอบ แล้วส่งข้อมูลให้ กข.						↔																				
	2) กข. ร่างพื้นที่ฯ เสนอคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ ด้านการผลิตเห็นชอบการกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว								↔																			
	3) ประกาศพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 จำแนกเป็นรายจังหวัด รายอำเภอ รายชนิดข้าว									↔																		
1.2	**กำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 2**	6.856 ล้านไร่																								กข.		
	1) กข. ร่างแผนเสนอคณะทำงานวางแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง และขอความเห็นชอบนำข้อมูลการเพาะปลูกข้าวรอบที่ 2 จัดทำเป็นพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว												↔														
	2) กข. ร่างพื้นที่ฯ เสนอคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ ด้านการผลิตเห็นชอบการกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว													↔														
	3) ประกาศพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 2 จำแนกเป็นรายจังหวัด รายอำเภอ รายชนิดข้าว													↔														

แผนปฏิบัติงานโครงการ กิจกรรม ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง (ธ.ก.ส.) กระทรวงมหาดไทย

โครงการ/กิจกรรม		เป้าหมาย	งบประมาณ (ล้านบาท)		ปี 2565												ปี 2566									หน่วยงานที่รับผิดชอบ		หมายเหตุ
			งบปกติ	งบกลาง	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	หลัก	สนับสนุน	
2. การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว																												
2.1	**ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 (นาปี)**	4.600 ล้านครัวเรือน	/																							กสก.		
	1) รับขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียน																											
2.2	**ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 (นาปรัง)**	0.400 ล้านครัวเรือน	/																							กสก.		
	1) รับขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียน																											
3. การจัดการปัจจัยการผลิต																												
3.1	**โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว**																									กข.		
	1) กิจกรรมผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์ขยายและจำหน่าย	95,000 ตัน	66.5000																									
3.2	**มาตรการควบคุมค่าเช่าที่นา**	70 จังหวัด และกรุงเทพฯ เฉพาะพื้นที่ที่มีการเช่านา																								มท.		
4. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว																												
4.1	**โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่**		73.9451																							กข.		
	1) กิจกรรมส่งเสริมการทำนาแบบแปลงใหญ่	485 แปลง	66.0015																									
	2) กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้	15,000 ไร่	3.8932																									
	3) กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าว กข43 และข้าวเจ้าพื้นนุ่มคุณภาพดี	20,000 ไร่	4.0504																									
4.2	**โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์)**		496.2997																							กข.		
	1) กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวอินทรีย์	170 กลุ่ม																										
	2) กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์	170 กลุ่ม																										
	3) กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพด้านการแปรรูป	5 โรง /2 กลุ่ม																										
	4) กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพด้านตลาด	2 กลุ่ม																										
	5) กิจกรรมสนับสนุนเงินอุดหนุนเกษตรกร	655,869.50 ไร่																										

แผนปฏิบัติงานโครงการ กิจกรรม ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง (ธ.ก.ส.) กระทรวงมหาดไทย

	โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย	งบประมาณ (ล้านบาท)		ปี 2565												ปี 2566									หน่วยงานที่รับผิดชอบ		หมายเหตุ
			งบปกติ	งบกลาง	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	หลัก	สนับสนุน	
4.3	**การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตข้าวยั่งยืน**																									มกอช.		
	1) กิจกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์สำหรับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ตามมารตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ข้าวยั่งยืน	เจ้าหน้าที่ กสก./ กกข./ CB เอกชน/ เกษตรกร												↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			
5. การควบคุมปริมาณการผลิตข้าว																												
5.1	**โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)**																									พด.		
	1) กิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	67,500 ไร่	168.7500											↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			
5.2	**โครงการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร**																									กสก.		
	1) กิจกรรมแวทีเรียนรู้เชื่อมโยงตลาด	5,000 ราย													↔	↔												
	2) กิจกรรมแวทีเรียนรู้วางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาด	5,000 ราย													↔	↔												
	3) กิจกรรมสนับสนุนการรวมกลุ่มจัดทำแปลงเรียนรู้	5,000 ไร่													↔	↔	↔	↔	↔	↔								
	4) กิจกรรมส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรพืชใช้น้ำน้อย	5,000 ราย													↔	↔	↔	↔	↔	↔								
	5) กิจกรรมสนับสนุนการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้													↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			
5.3	**โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2566**																									กสก.		
	1) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่	1 ครั้ง													↔	↔												
	2) กิจกรรมอบรมเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้ง (หลังฤดูทำนา)	1,300 ราย													↔	↔	↔											
	3) กิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้	108 แปลง													↔	↔	↔											
	4) กิจกรรมจัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่าย	3 ครั้ง																↔	↔									
	5) กิจกรรมจัดทำเอกสารวิชาการและประชาสัมพันธ์การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์																↔	↔										

แผนปฏิบัติงานโครงการ กิจกรรม ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง (ธ.ก.ส.) กระทรวงมหาดไทย

	โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย	งบประมาณ (ล้านบาท)		ปี 2565												ปี 2566									หน่วยงานที่รับผิดชอบ		หมายเหตุ
			งบปกติ	งบกลาง	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	หลัก	สนับสนุน	
5.4	**โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่อง ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน ไม่ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างกรมปศุสัตว์กับ ธ.ก.ส. ที่ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ และกิจการที่เกี่ยวเนื่องกับการเลี้ยงสัตว์ โดยใช้สินเชื่อดอกเบี้ยถูก (0.01%) จาก ธ.ก.ส. โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้**																									ปศ.		
	1) ประชาสัมพันธ์/ค้นหากลุ่มเป้าหมาย																											
	2) จัดทำแผนชุมชน/แผนธุรกิจ																											
	3) สมัครเข้าร่วมโครงการ ณ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ																											
	4) ติดต่อขอสินเชื่อ																											
	5) ดำเนินการตามแผนผลิต																											
5.5	**โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ผ่านระบบสหกรณ์**	6,200 ไร่																								กสส.		
	1) ประชาสัมพันธ์และชี้แจงแนวทางโครงการเพื่อเชิญชวนสหกรณ์ปรับเปลี่ยนการทำนาปรังมาปลูกพืชหลังนา ปีการผลิต 2565/66											↔	↔	↔	↔	↔												
	2) รับสมัครสหกรณ์เข้าร่วมโครงการ											↔	↔	↔														
	3) สนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ เงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์อัตราพิเศษ (ร้อยละ 1 ต่อปี)												↔	↔	↔	↔	↔	↔										
	4) บูรณาการร่วมถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง													↔	↔	↔												
	5) จัดหาตลาดระหว่างสหกรณ์และผู้รับซื้อ													↔	↔	↔												
5.6	**แผนการถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชหลังนาและการใช้น้ำในการผลิตพืชอย่างมีประสิทธิภาพ**																									วก.		
	1) กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้/การเพิ่มทักษะผลิตพืชหลังนาให้เกษตรกร	50 ไร่	0.1250											↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔						

แผนปฏิบัติงานโครงการ กิจกรรม ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง (ธ.ก.ส.) กระทรวงมหาดไทย

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย	งบประมาณ (ล้านบาท)		ปี 2565												ปี 2566									หน่วยงานที่รับผิดชอบ		หมายเหตุ
		งบปกติ	งบกลาง	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	หลัก	สนับสนุน	
5.7 แผนการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต																									วก.		
1) ถั่วเหลือง ชั้นพันธุ์ขยาย	50 ตัน	2.4875																									
2) ถั่วเหลือง ชั้นพันธุ์จำหน่าย	200 ตัน	8.5387																									
3) ถั่วเขียว ชั้นพันธุ์ขยาย	50 ตัน	2.5750																									
4) ถั่วเขียว ชั้นพันธุ์จำหน่าย	250 ตัน	11.5875																									
5) ถั่วลิสง ชั้นพันธุ์ขยาย	23 ตัน	1.1845																									
6) ถั่วลิสง ชั้นพันธุ์จำหน่าย	120 ตัน	5.6182																									
7) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสม	6 ตัน	0.6612																									
8) ไรโซเบียม	4,800 กก.	0.7663																									
6. การพัฒนาชาวนา																											
6.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)																											
1) กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)		7.9026																							กข.		
1.1) อบรมเกษตรกร Model Smart Farmer หลักสูตร การพัฒนาชาวนาต้นแบบ (1 รุ่น รุ่นละ 3 วัน) (พรบ.)	100 ราย	0.8951																									
1.2) Existing Smart Farmer หลักสูตร การพัฒนาเกษตรกรสู่วิทยากรมืออาชีพ (2 รุ่น รุ่นละ 125 ราย จำนวนรุ่นละ 3 วัน) แบบออนไลน์	300 ราย	2.5500																									
1.3) Developing Farmer หลักสูตร การทำนาแบบยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2 รุ่น รุ่นละ 125 ราย จำนวนรุ่นละ 3 วัน) แบบออนไลน์	500 ราย	4.4575																									
2) กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer	102 ราย	1.2030																							กข.	กสก./ พด.	
2.1) อบรมเกษตรกร Young Smart Farmer ด้านข้าว หลักสูตร พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (2 รุ่น รุ่นละ 50 ราย รุ่นละ 3 วัน) (พรบ.)	100 ราย	1.0790																									
2.2) การคัดเลือกเกษตรกร Young Smart Farmer ด้านข้าว เข้าร่วมโครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนเกษตรกรไทยในประเทศญี่ปุ่น (The Japan Agricultural Exchange Council Japan : JAEC) (โอนเบิกจ่ายแทนกันให้กรมส่งเสริมการเกษตร)	2 ราย	0.1240																									
7. การวิจัยและพัฒนา		**96.0500**																									
7.1 โครงการปรับปรุงพันธุ์ข้าว																									กข.		
1) การปรับปรุงพันธุ์ข้าวเจ้าพื้นนุ่มและพื้นแข็ง	3 พันธุ์																										
2) การปรับปรุงพันธุ์ข้าวเจ้าหอมไทย	1 พันธุ์																										
3) การปรับปรุงพันธุ์ข้าวเจ้าโภชนาการสูง	1 พันธุ์																										
4) การปรับปรุงพันธุ์ข้าวเหนียว	1 พันธุ์																										

แผนปฏิบัติงานโครงการ กิจกรรม ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง (ธ.ก.ส.) กระทรวงมหาดไทย

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย	งบประมาณ (ล้านบาท)		ปี 2565												ปี 2566									หน่วยงานที่รับผิดชอบ		หมายเหตุ
		งบปกติ	งบกลาง	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	หลัก	สนับสนุน	
8. การประกันภัยพืชผล																											
8.1 **โครงการประกันภัยข้าวนาปี ปีการผลิต 2565**	29 ล้านไร่	กรอบงบฯ ธ.ก.ส. 1,108.80 ลบ. รัฐบาล 1,925.07 ลบ.																							ธ.ก.ส.		
1) ขอความเห็นชอบดำเนินโครงการและอุดหนุนค่าเบี้ยประกันภัยต่อคณะกรรมการ ธ.ก.ส.						↔																					ขอความเห็นชอบเมื่อ 14 พ.ค. 65
2) นำเสนอโครงการฯ ต่อคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.)							↔																				นำเสนอ นบข. เมื่อ 27 เม.ย. 65
3) เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในการดำเนินโครงการฯ								↔																			เสนอ ครม. เห็นชอบเมื่อ 3 พ.ค. 65
4) จำหน่ายกรมธรรม์ประกันภัยข้าวนาปี ปีการผลิต 2565								↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔												
ช่วงที่ 3 ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว																											
1. โครงการสินเชื่อเพื่อสร้างยุ้งฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร (โครงเดิม มติ คบท. ครั้งที่ 8/2561 ลว. 12 ก.ย. 61)																									ธ.ก.ส.		
1) ติดตามลูกหนี้และเร่งรัดหนี้ถึงกำหนดชำระ				↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			
2) จัดทำคำขอเบิกเงินชดเชยดอกเบี้ยจากกองทุนรวมฯ							↔												↔								
ช่วงที่ 4 ช่วงการตลาดในประเทศ																											
1. การพัฒนาตลาดสินค้าข้าว																											
1.1 **โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร**		13.9960																							กข.		
1) กิจกรรมการเชื่อมโยงตลาดระหว่างเกษตรกรผู้ประกอบการค้าข้าวและผู้ประกอบการอื่น ๆ	3,000 ตัน	1.5650		↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			
2) กิจกรรมส่งเสริมการผลิตสินค้าข้าวที่ได้เครื่องหมายรับรองข้าวพันธุ์แท้และการตามสอบสินค้าข้าว	1 งาน	0.0750		↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			
3) กิจกรรมการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์	7 ครั้ง	2.8800		↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			
4) กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ในเชิงพาณิชย์	1 งาน	2.7100		↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			
5) กิจกรรมการบริหารจัดการโครงการ	1 งาน	6.7660		↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			

แผนปฏิบัติงานโครงการ กิจกรรม ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง (ธ.ก.ส.) กระทรวงมหาดไทย

โครงการ/กิจกรรม		เป้าหมาย	งบประมาณ (ล้านบาท)		ปี 2565												ปี 2566									หน่วยงานที่รับผิดชอบ		หมายเหตุ
			งบปกติ	งบกลาง	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	หลัก	สนับสนุน	
1.2	**โครงการรณรงค์บริโภคข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวของไทยทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ**																									คน.		
	1) กิจกรรมสร้างการรับรู้คุณประโยชน์ข้าวและส่งเสริมการบริโภคข้าวอินทรีย์ และข้าวตลาดเฉพาะ ปีงบประมาณ 2566	4 ช่องทาง	2.0000											↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			
	2) กิจกรรมรณรงค์การบริโภคข้าวไทย ปีงบประมาณ 2566	1 ครั้ง	1.2500											↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			
2. การชะลอผลผลิตออกสู่ตลาด																												
2.1	**โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต 2565/66**	2.5 ล้านตัน	7,107.7000																							ธ.ก.ส.		
	1) คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) มีมติเห็นชอบโครงการฯ											↔																
	2) คณะรัฐมนตรี มีมติอนุมัติโครงการฯ												↔	↔														
	3) คณะกรรมการ ธ.ก.ส. เห็นชอบการดำเนินโครงการฯ													↔	↔													
	4) ระยะเวลาจัดทำสัญญาเงินกู้														↔	↔	↔	↔	↔									
	5) ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้น ไม่เกิน 5 เดือนนับถัดจากเดือนรับเงินกู้																			↔	↔	↔	↔	↔	↔			
	6) ระยะเวลาโครงการ													↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			สิ้นสุดโครงการ ธ.ค. 66
2.2	**โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร**	1 ล้านตัน	375.0000																							ธ.ก.ส.		
	1) คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) มีมติเห็นชอบโครงการฯ											↔																
	2) คณะรัฐมนตรี มีมติอนุมัติโครงการฯ												↔	↔														
	3) คณะกรรมการ ธ.ก.ส. เห็นชอบการดำเนินโครงการฯ													↔	↔													
	4) ระยะเวลาจัดทำสัญญาเงินกู้														↔	↔	↔	↔	↔									
	5) ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้น ไม่เกิน 5 เดือนนับถัดจากเดือนรับเงินกู้																			↔	↔	↔	↔	↔	↔			
	6) ระยะเวลาโครงการ													↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			สิ้นสุดโครงการ ธ.ค. 66
2.3	**โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต๊อก**	4 ล้านตัน	540.0000																							คน.		
	1) การรับซื้อข้าวจากเกษตรกร																											
	- ภาคอื่น (1 พ.ย. 65 – 31 มี.ค. 66)														↔	↔	↔	↔	↔									
	- ภาคใต้ (1 ม.ค. – 30 มิ.ย. 66)																↔	↔	↔	↔	↔	↔						
	2) การเก็บสต๊อกข้าวเปลือก (2 - 6 เดือนนับแต่วันรับซื้อ)														↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			
	3) การจ่ายเงินชดเชยดอกเบี้ย (คณะอนุกรรมการพิจารณาชดเชยฯ มีมติเห็นชอบ)																↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			

แผนปฏิบัติงานโครงการ กิจกรรม ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง (ธ.ก.ส.) กระทรวงมหาดไทย

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย	งบประมาณ (ล้านบาท)		ปี 2565												ปี 2566									หน่วยงานที่รับผิดชอบ		หมายเหตุ
		งบปกติ	งบกลาง	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	หลัก	สนับสนุน	
ช่วงที่ 5 ช่วงการตลาดต่างประเทศ																											
1. การจัดหาและเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศ		0.2590																									
1.1 โครงการกระชับความสัมพันธ์และรณรงค์สร้างการรับรู้ในศักยภาพข้าวไทยเพื่อขยายตลาดข้าวไทยในต่างประเทศ																									คต.		
1) การจัดประชุมหารือกับผู้นำเข้าข้าวรายสำคัญ การจัดประชุมข้าวนานาชาติ "Thailand Rice Convention (Hybrid) 2023" (ใช้เงินกองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ในส่วนของค่าธรรมเนียมพิเศษการส่งออกข้าว กระทรวงพาณิชย์	กระชับความสัมพันธ์กับผู้นำเข้าข้าวรายสำคัญเพื่อขยายตลาดข้าวไทย								←	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	→	.		
1.2 โครงการปกป้องและแก้ปัญหาอุปสรรคทางการค้า																									คต.		
1) การจัดคณะผู้แทนการค้าเดินทางไปเจรจาพบปะหาหรือกับหน่วยงานนำเข้าข้าวของภาครัฐและเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้าข้าวไทย	1 ครั้ง	0.2590											←	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	→			
2. ส่งเสริมภาพลักษณ์และประชาสัมพันธ์ข้าวผลิตภัณฑ์ข้าว และนวัตกรรมข้าว		4.9200																									
2.1 โครงการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ข้าวไทย																									คต.		
1) การเข้าร่วมงานแสดงสินค้านานาชาติ การประชาสัมพันธ์ข้าวไทยในกลุ่มผู้บริโภคในต่างประเทศผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย การส่งเสริมและขยายโอกาสข้าวไทยในงานประชุมข้าวโลก ครั้งที่ 14 (ใช้เงินกองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ในส่วนของค่าธรรมเนียมพิเศษการส่งออกข้าวกระทรวงพาณิชย์)	เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีของข้าวไทย และขยายโอกาสการค้าข้าวไทย			←	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	→			
2.2 โครงการส่งเสริมตลาดและประชาสัมพันธ์ข้าวอินทรีย์ไทย	1 ครั้ง	2.0000											←	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	→	คต.		
2.3 โครงการเสริมสร้างศักยภาพสินค้าเกษตรนวัตกรรมไทยเพื่อการต่อยอดเชิงพาณิชย์		2.9200																							คต.		
1) กิจกรรมส่งเสริมช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรนวัตกรรมไทย ณ กูร์เมต์มาร์เก็ต	1 ครั้ง	0.4200					←	→																			
2) กิจกรรมส่งเสริมภาพลักษณ์และขยายช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรนวัตกรรมไทย	1 ครั้ง	0.7000						↔																			
3) กิจกรรมเจรจาจับคู่ธุรกิจงานวิจัยสินค้าเกษตรนวัตกรรมไทย	1 ครั้ง	0.3400									←	→															
4) กิจกรรมส่งเสริมช่องทางตลาดสินค้าเกษตรนวัตกรรมไทย	1 ครั้ง	0.4200														←	—	→									
5) กิจกรรมส่งเสริมภาพลักษณ์และการตระหนักรู้สินค้าเกษตรนวัตกรรมไทยสู่ตลาดสากล	1 ครั้ง	0.7000																	←	—	→						
6) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ	1 ครั้ง	0.3400																					←	→			

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1
ความเป็นมาการกำหนดเป้าหมาย ความต้องการใช้ข้าว (Demand) และเป้าหมายการผลิตข้าว (Supply) ปีการผลิต 2565/66

ภาคผนวก 1
ความเป็นมาการกำหนดเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว (Demand) และเป้าหมายการผลิตข้าว (Supply) ปีการผลิต 2565/66

กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว (Demand) และเป้าหมายการผลิตข้าว (Supply) สำหรับการผลิต ในปีการผลิต 2565/66 มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1. การกำหนดความต้องการใช้ข้าว ปีการผลิต 2565/66

ตามที่แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ใช้ระบบ “ตลาดนำการผลิต” ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2559 – 2564 ประกอบด้วย 5 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 ช่วงการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน ช่วงที่ 2 ช่วงการผลิต ช่วงที่ 3 ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว ช่วงที่ 4 ช่วงการตลาดภายในประเทศ และช่วงที่ 5 ช่วงการตลาดต่างประเทศ ซึ่งในส่วนของแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2565/66 กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าภายในได้กำหนดเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว (Demand) ปีการผลิต 2565/66 ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการค้าต่างประเทศ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สมาคมโรงสีข้าวไทย สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย สมาคมผู้ประกอบการข้าวถุงไทย สมาคมค้าข้าวไทย สมาคมชาวนาและเกษตรกรไทย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยกำหนดเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว 27.646 ล้านตันข้าวเปลือก แยกเป็น การส่งออก 10.769 ล้านตันข้าวเปลือก (7.000 ล้านตันข้าวสาร) การบริโภค 8.731 ล้านตันข้าวเปลือก (5.675 ล้านตันข้าวสาร) อุตสาหกรรม 6.781 ล้านตันข้าวเปลือก (4.408 ล้านตันข้าวสาร) และเมล็ดพันธุ์ 1.365 ล้านตันข้าวเปลือก

ทั้งนี้ การกำหนดเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว ปีการผลิต 2565/66 เพิ่มขึ้นจำนวน 0.728 ล้านตันข้าวเปลือก จากปีการผลิต 2564/65 ที่กำหนดความต้องการใช้ข้าวไว้จำนวน 26.918 ล้านตันข้าวเปลือก ดังนี้

1) ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 7.000 ล้านตันข้าวสาร (10.769 ล้านตันข้าวเปลือก) หรือเพิ่มขึ้น 1.000 ล้านตันข้าวสาร (1.538 ล้านตันข้าวเปลือก) จากปีที่แล้วที่กำหนดส่งออกข้าว 6.000 ล้านตันข้าวสาร หรือ 9.230 ล้านตันข้าวเปลือก เนื่องจากสถานการณ์ค่าเงินบาทอ่อนค่า และคาดว่าจะทรงตัวอยู่ที่ระดับ 33 บาทต่อเหรียญสหรัฐฯ ส่งผลให้ราคาข้าวของไทยอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้ ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยกับซาอุดิอาระเบียได้รับการฟื้นฟู ซึ่งนับเป็นโอกาสที่ดีทางการค้าข้าวของไทย และปัญหาการขนส่งเริ่มคลี่คลาย ทั้งด้านการขาดแคลนเรือและตู้คอนเทนเนอร์

2) ปริมาณการบริโภคลดลงเหลือ 5.675 ล้านตันข้าวสาร หรือลดลง 0.609 ล้านตันข้าวสาร (0.937 ล้านตันข้าวเปลือก) จากปีที่แล้วที่กำหนดไว้ 6.284 ล้านตันข้าวสาร (9.669 ล้านตันข้าวเปลือก) เนื่องจากอัตราการบริโภคของไทยมีแนวโน้มลดลง (เข้าสู่สังคมเมืองมากขึ้น วิถีชีวิตเร่งรีบ กระแสสุขภาพมีทางเลือกอาหารใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น) ถึงแม้ว่าความต้องการบริโภคข้าวของแรงงานต่างด้าวและนักท่องเที่ยวต่างชาติจะเพิ่มขึ้นจากสถานการณ์โรคโควิด-19 คลี่คลายลง

3) ปริมาณอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเป็น 4.408 ล้านตันข้าวสาร (6.781 ล้านตันข้าวเปลือก) หรือเพิ่มขึ้น 0.082 ล้านตันข้าวสาร (0.126 ล้านตันข้าวเปลือก) จากปีที่แล้ว ที่กำหนดไว้ 4.326 ล้านตันข้าวสาร (6.655 ล้านตันข้าวเปลือก) เนื่องจากสถานการณ์โรคโควิด-19 เริ่มคลี่คลาย เปิดรับนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น อุตสาหกรรมการผลิตอาหารและอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ กลับมาฟื้นตัว รวมถึงจากสถานการณ์วัตถุดิบอาหารสัตว์ราคาปรับตัวสูงขึ้น อาจส่งผลให้มีการใช้ปลายข้าวทดแทนวัตถุดิบอาหารสัตว์เพิ่มขึ้นได้

4) ปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวจำนวน 1.365 เท่ากับปีที่ผ่านมา

จากที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว ปีการผลิต 2565/66 จำนวน 27.646 ล้านตันข้าวเปลือก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมการข้าวพิจารณากำหนดเป้าหมายการผลิตข้าว (Supply) ปีการผลิต 2565/66 ไว้ที่จำนวน 30.033 ล้านตันข้าวเปลือก แยกเป็น 9.104 ล้านตันข้าวเปลือก ข้าวหอมไทย 1.762 ล้านตันข้าวเปลือก ข้าวเจ้า 12.915 ล้านตันข้าวเปลือก ข้าวเหนียว 6.078 ล้านตันข้าวเปลือก และข้าวตลาดเฉพาะ 0.174 ล้านตันข้าวเปลือก โดยขอเพิ่มเป้าหมายการผลิตข้าวหอมมะลิ 2.387 ล้านตันข้าวเปลือก ส่วนข้าวชนิดอื่น ๆ ยังคงกำหนดเป้าหมายการผลิตข้าวเท่ากับปริมาณความต้องการใช้ข้าว เนื่องจากการปลูกข้าวหอมมะลิเป็นวิถีชีวิตของชาวนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยชาวนาปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง เพื่อบริโภคและนำส่วนที่เหลือออกจำหน่าย ทั้งนี้ เนื่องจากผลผลิตข้าวเกินจากความต้องการใช้ข้าว (Demand) ประมาณปีละ 3 ล้านตันข้าวเปลือก การวางแผนการผลิตข้าวจึงต้องปรับลดพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด โดยจะไม่ส่งเสริมการปลูกข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัดให้มากขึ้น เป็นจุดเริ่มต้นของนโยบายการกำหนดเขตพื้นที่ปลูกข้าว (Zoning ข้าว) และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต้องเสนอมาตรการสนับสนุนการลดพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิในพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าวลงด้วย เช่น โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) โครงการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่นที่หลากหลาย โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด เป็นต้น **(ตารางที่ 1)** ดังนี้

ตารางที่ 1 เป้าหมายความต้องการใช้ข้าว (Demand) และเป้าหมายการผลิตข้าว (Supply)

เป้าหมายความต้องการใช้ข้าว (Demand)									
ชนิดข้าว	การส่งออก		การบริโภค		อุตสาหกรรม		เมล็ดพันธุ์	รวม	เป้าหมายการผลิตข้าว (Supply)
	ล้านตันข้าวเปลือก	ล้านตันข้าวสาร	ล้านตันข้าวเปลือก	ล้านตันข้าวสาร	ล้านตันข้าวเปลือก	ล้านตันข้าวสาร	ล้านตันข้าวเปลือก	ล้านตันข้าวเปลือก	ล้านตันข้าวเปลือก
1. ข้าวหอมมะลิ	**2.308**	**1.500**	**2.834**	**1.842**	**1.135**	**0.738**	**0.440**	**6.717**	**9.104**
1.1 ในพื้นที่ 23 จังหวัด	2.308	1.500	2.834	1.842	1.135	0.738	0.384	6.717	8.280
1.2 นอกพื้นที่ 23 จังหวัด							0.056		0.824
2. ข้าวหอมไทย	**0.923**	**0.600**	**0.534**	**0.347**	**0.235**	**0.153**	**0.070**	**1.762**	**1.762**
3. ข้าวเจ้า	**6.923**	**4.500**	**1.331**	**0.865**	**4.080**	**2.652**	**0.581**	**12.915**	**12.915**
3.1 ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม	4.154	2.700	1.331	0.865	4.080	2.652	0.050	12.915	1.300
3.2 ข้าวเจ้าพื้นแข็ง							0.531		11.615
3.3 ข้าวนึ่ง	2.769	1.800							
4. ข้าวเหนียว	**0.615**	**0.400**	**3.911**	**2.542**	**1.289**	**0.838**	**0.263**	**6.078**	**6.078**
5. ข้าวตลาดเฉพาะ	**-**	**-**	**0.121**	**0.079**	**0.042**	**0.027**	**0.011**	**0.174**	**0.174**
5.1 ข้าว กข43	-	-	0.121	0.079	0.042	0.027	0.006	0.174	0.055
5.2 ข้าวอินทรีย์							0.004		0.109
5.3 ข้าวสี							0.001		0.010
รวม	**10.769**	**7.000**	**8.731**	**5.675**	**6.781**	**4.408**	**1.365**	**27.646**	**30.033**

หมายเหตุ 1. เป้าหมายการผลิตข้าวทุกชนิดใช้ปริมาณเดียวกับเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว ยกเว้นข้าวหอมมะลิ โดยข้าวหอมมะลิในพื้นที่ 23 จังหวัดใช้ข้อมูลค่าเฉลี่ยของพื้นที่การปลูกข้าวหอมมะลิในพื้นที่ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรย้อนหลัง 3 ปี (ปี 2562-2564) และข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด ใช้ข้อมูลปรับลดจากพื้นที่คาดการณ์การปลูกข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 ของสำนักงานเกษตรจังหวัด

2. ข้าวหอมมะลิกำหนดเป้าหมายการผลิตข้าวมากกว่าเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว เนื่องจากข้าวหอมมะลิเป็นวิถีชีวิตของชาวนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชาวนาปลูกข้าวไว้บริโภคเองและนำส่วนที่เหลือออกจำหน่าย ซึ่งปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง และประสบภัยธรรมชาติอยู่เนือง ๆ

โดยชนิดข้าวแต่ละชนิด มีดังนี้

1) ข้าวหอมมะลิ

1.1) ข้าวหอมมะลิในพื้นที่ 23 จังหวัด (ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และ กข 15 ที่ปลูกในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด และภาคเหนือ 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย และพะเยา)

1.2) ข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด (ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 หรือ กข 15 ที่ปลูกนอกพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด และภาคเหนือ 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย และพะเยา)

2) ข้าวหอมไทย หมายถึง ข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1 (มีสัดส่วนประมาณ 90%) กข33 กข51 กข65 กข67 กข75 หอมสุพรรณบุรี หอมคลองหลวง1 หอมพิษณุโลก1 นางมลเอส-4

3) ข้าวเจ้า

3.1) ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม ได้แก่ พันธุ์ กข21 กข39 กข45 กข53 กข59 กข65 กข77 กข79 พิษณุโลก 60-1 เจ้าฮ่อ เจ้าลีซอสันปาตอง เจ้าขาวเชียงใหม่

3.2) ข้าวเจ้าพื้นแข็ง/ข้าวนึ่ง

4) ข้าวเหนียว

5) ข้าวตลาดเฉพาะ

5.1) ข้าว กข43

5.2) ข้าวอินทรีย์

5.3) ข้าวสีอื่น ๆ

ภาคผนวก 2
การวางแผนการผลิตข้าว
ปีการผลิต 2565/66

ภาคผนวก 2
การวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66

กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดอุปสงค์ข้าวหรือเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว สำหรับในปีการผลิต 2565/66 จำนวน 27.646 ล้านตันข้าวเปลือก และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดอุปทานหรือเป้าหมายการผลิตข้าว 30.033 ล้านตันข้าวเปลือกแล้วนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้วางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 และกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 ดังนี้

1. การวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66

จากการกำหนดเป้าหมายการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 จำนวน 30.033 ล้านตันข้าวเปลือก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมการข้าวได้นำมาพิจารณาวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 โดยใช้ข้อมูลมาประกอบการพิจารณาจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ พื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2564/65 รอบที่ 1 (กข.) ผลการปลูกข้าว ปีการผลิต 2564/65 รอบที่ 1 (สศก.) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2564/65 รอบที่ 1 (กสก.) พยากรณ์พื้นที่ปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 (สศก.) และคาดการณ์พื้นที่ปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 (สนง.เกษตรจังหวัด)

โดยการวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 แบ่งออกเป็น 2 รอบ ได้แก่ รอบที่ 1 และรอบที่ 2 โดยการวางแผนการผลิตรอบที่ 1 ให้เป็นความต้องการของชาวนาที่ส่วนใหญ่ปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง ส่วนการวางแผนการผลิตรอบที่ 2 เป็นการผลิตข้าวส่วนที่เหลือที่ยังผลิตในรอบที่ 1 ได้ไม่ครบตามเป้าหมายการผลิตข้าว (Supply) ที่กำหนดไว้

กรมการข้าวได้กำหนดแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 พื้นที่ 66.276 ล้านไร่ คาดการณ์ผลผลิต 30.033 ล้านตันข้าวเปลือก แบ่งเป็น รอบที่ 1 พื้นที่ 59.420 ล้านไร่ คาดการณ์ผลผลิต 25.566 ล้านตันข้าวเปลือก และรอบที่ 2 พื้นที่ 6.856 ล้านไร่ ผลผลิต 4.467 ล้านตันข้าวเปลือก **(ตารางที่ 2)** ดังนี้

ตารางที่ 2 การวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66

ชนิดข้าว	เป้าหมายความต้องการใช้ข้าว (Demand) (ล้านตันข้าวเปลือก)	เป้าหมายการผลิตข้าว (Supply) (ล้านตันข้าวเปลือก)	รอบที่ 1			รอบที่ 2			รวม		
			พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
1. ข้าวหอมมะลิ	**6.717**	**9.104**	**26.000**	**9.104**	**350**	**-**	**-**	**-**	**26.000**	**9.104**	**350**
1.1 ในพื้นที่ 23 จังหวัด		8.280	24.000	8.280	345	-	-	-	24.000	8.280	345
1.2 นอกพื้นที่ 23 จังหวัด		0.824	2.000	0.824	412	-	-	-	2.000	0.824	412
2. ข้าวหอมไทย	**1.762**	**1.762**	**1.800**	**1.199**	**666**	**0.822**	**0.563**	**685**	**2.622**	**1.762**	**672**
3. ข้าวเจ้า	**12.915**	**12.915**	**15.500**	**9.133**	**589**	**5.826**	**3.782**	**649**	**21.326**	**12.915**	**606**
3.1 ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม		1.300	1.000	0.650	650	1.000	0.650	650	2.000	1.300	650
3.2 ข้าวเจ้าพื้นแข็ง		11.615	14.500	8.483	585	4.826	3.132	649	19.326	11.615	601
4. ข้าวเหนียว	**6.078**	**6.078**	**15.700**	**5.966**	**380**	**0.190**	**0.112**	**588**	**15.890**	**6.078**	**383**
5. ข้าวตลาดเฉพาะ	**0.174**	**0.174**	**0.420**	**0.164**	**390**	**0.018**	**0.010**	**561**	**0.438**	**0.174**	**397**
5.1 ข้าว กข43		0.055	0.080	0.045	561	0.018	0.010	561	0.098	0.055	561
5.2 ข้าวอินทรีย์		0.109	0.315	0.109	345	-	-	-	0.315	0.109	345
5.3 ข้าวสี		0.010	0.025	0.010	387	-	-	-	0.025	0.010	387
รวม	**27.646**	**30.033**	**59.420**	**25.566**	**430**	**6.856**	**4.467**	**652**	**66.276**	**30.033**	**453**

หมายเหตุ: สามารถปรับสมดุลการผลิตข้าวได้ในการวางแผนรอบที่ 2 หากราคามีความอ่อนไหว ความต้องการใช้ข้าวลดลง และสถานการณ์น้ำน้อย รวมทั้งการปรับลดพื้นที่การปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่น โดยจะมีการทบทวนโครงการลดรอบการปลูกข้าวก่อนฤดูกาลเพาะปลูกข้าวรอบที่ 2

2. การวางแผนการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1

2.1 สำนักงานเกษตรจังหวัดได้จัดทำข้อมูลพื้นที่จังหวัดคาดการณ์ จำนวน 62.892 ล้านไร่ โดยแยกเป็นรายชนิดข้าวของแต่ละจังหวัด

2.2 การวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 กรมการข้าวได้ยกร่างแผนการผลิตข้าว โดยหลักการในการวางแผนการผลิต ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลผลผลิตต่อไร่ รอบที่ 1 ใช้ผลการพยากรณ์ผลผลิตข้าวนาปี ปีการผลิต 2565/66 และรอบที่ 2 ใช้ผลการพยากรณ์ผลผลิตข้าวนาปรัง ปีการผลิต 2564/65 ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2.2.2 การวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 โดยแยกตามรายชนิดข้าว

1) ข้าวหอมมะลิ จำนวน 26.000 ล้านไร่ แบ่งออกเป็น

- ข้าวหอมมะลิในพื้นที่ 23 จังหวัด จำนวน 24.000 ล้านไร่ พิจารณาจากข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ยในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา (ปี 2562-2564) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- ข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด จำนวน 2.000 ล้านไร่ พิจารณาปรับลดจากข้อมูลคาดการณ์พื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 ของสำนักงานเกษตรจังหวัด

2) ข้าวหอมไทย จำนวน 1.800 ล้านไร่ พิจารณาจากข้อมูลการพยากรณ์พื้นที่ปลูกข้าวของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1

3) ข้าวเจ้า จำนวน 15.500 ล้านไร่ แบ่งเป็น

- ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม จำนวน 1.000 ล้านไร่/รอบการผลิต โดยพิจารณาจากข้อมูลปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวเจ้าพื้นนุ่มของกรมการข้าว คำนวณเป็นพื้นที่ปลูกข้าว
- ข้าวเจ้าพื้นแข็ง จำนวน 14.500 ล้านไร่ พิจารณาจากความสมดุลของ Demand และ Supply มีความต้องการใช้ข้าวเจ้าทั้งปี 12.915 ล้านตันข้าวเปลือก เมื่อวางแผนผลิตข้าวเจ้าพื้นนุ่มแล้ว จำนวน 2 ล้านไร่ (รอบละ 1 ล้านไร่) ผลผลิตที่เหลือเท่าไรจะผลิตเป็นข้าวเจ้าพื้นแข็ง จากนั้นคำนวณเป็นพื้นที่ โดยมีการคุมพื้นที่ภาพรวมประมาณ 59 - 60 ล้านไร่

4) ข้าวเหนียว จำนวน 15.700 ล้านไร่ พิจารณาจากความสมดุลของ Demand และ Supply มีความต้องการใช้ข้าวเหนียวทั้งปี จำนวน 6.078 ล้านตันข้าวเปลือก โดยวางแผนการปลูกข้าวเหนียว รอบที่ 2 (นาปรัง) ไม่เกิน 0.500 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตที่เหลือเท่าไรจะผลิตในรอบที่ 1 (นาปี) จากนั้นคำนวณเป็นพื้นที่ โดยมีการคุมพื้นที่ภาพรวมประมาณ 59 – 60 ล้านไร่

5) ข้าวตลาดเฉพาะ (ข้าวพันธุ์ กข43, ข้าวอินทรีย์ และ ข้าวสี) จำนวน 0.420 ล้านไร่ แบ่งเป็น

- ข้าวพันธุ์ กข43 จำนวน 0.080 ล้านไร่ พิจารณาจากปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าว และนโยบายที่ต้องการส่งเสริมการปลูกข้าวพื้นนุ่ม
- ข้าวอินทรีย์ จำนวน 0.315 ล้านไร่ พิจารณาจากนโยบายส่งเสริมการผลิตและปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าว
- ข้าวสี จำนวน 0.025 ล้านไร่ พิจารณาจากฐานข้อมูลการส่งออก นโยบายการส่งเสริมการผลิตและปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าว

ทั้งนี้ ในส่วนของข้าวหอมมะลิได้กำหนดเป้าหมายการผลิตข้าวมากกว่าเป้าหมายความต้องการใช้ข้าว จำนวน 2.387 ล้านตันข้าวเปลือก เนื่องจากการปลูกข้าวหอมมะลิเป็นวิถีชีวิตของชาวนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชาวนาต้องปลูกข้าวไว้เพื่อบริโภคเอง และส่วนที่เหลือจึงจะนำออกจำหน่าย ซึ่งปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง และประสบปัญหาภัยธรรมชาติอยู่เนือง ๆ

2.3 การวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 2 พิจารณาการวางแผนการผลิตข้าวให้สมดุลกับความต้องการใช้ข้าวตลอดทั้งปี โดยนำเป้าหมายความต้องการใช้ข้าวตลอดทั้งปีของแต่ละชนิดข้าว มาหักลบเป้าหมายการผลิตข้าวรอบที่ 1 จะได้เป้าหมายความต้องการใช้ข้าวรอบที่ 2 จากนั้นคำนวณหาพื้นที่ โดยการนำผลผลิตข้าวรอบที่ 2 ที่ได้มาหารด้วยผลผลิตต่อไร่จะได้พื้นที่ปลูกข้าวรอบที่ 2 รายชนิดข้าว

2.4 การวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 2 สามารถปรับสมดุลการผลิตข้าวได้ในการวางแผนรอบที่ 2 หากราคามีความอ่อนไหว ความต้องการใช้ข้าวลดลง และสถานการณ์น้ำน้อย รวมทั้งการปรับลดพื้นที่การปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่น โดยจะมีการทบทวนโครงการลดรอบการปลูกข้าวก่อนฤดูกาลเพาะปลูกข้าวรอบที่ 2

3. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1

หลักการและเงื่อนไขการจัดทำพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 ดังนี้

3.1 ข้าวหอมมะลิในพื้นที่ 23 จังหวัด ข้าวเจ้า และข้าวเหนียว ใช้ตัวเลขพื้นที่ปลูกข้าวคาดการณ์ของสำนักงานเกษตรจังหวัด รายจังหวัด รายอำเภอ แล้วปรับลดลงตามสัดส่วน และปัดเศษจำนวนเต็มให้เหลือเท่ากับพื้นที่การปลูกข้าวตามแผนการผลิตข้าวรอบที่ 1 ที่กำหนดไว้ และตัดพื้นที่ปลูกข้าวรายอำเภอที่มีพื้นที่น้อยกว่า 100 ไร่ ปัดเศษหลักสิบและหลักหน่วยออกไป

3.2 ข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด ใช้ตัวเลขพื้นที่ปลูกข้าวคาดการณ์ของสำนักงานเกษตรจังหวัด รายจังหวัด รายอำเภอ แล้วให้ปรับลดลงตามสัดส่วนและปัดเศษจำนวนเต็มให้เหลือเท่ากับพื้นที่การปลูกข้าวตามแผนการผลิตข้าว รอบที่ 1 โดยกรมการข้าวจะส่งเสริมการปลูกข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด เหลือเพียง 2 ล้านไร่ จากประมาณ 4 ล้านไร่ เนื่องจากจะไม่ส่งเสริมการปลูกข้าวหอมมะลินอกเขตพื้นที่ 23 จังหวัด เพิ่มมากขึ้น และจะไม่ประกาศเป็นพื้นที่เป้าหมายในการส่งเสริมการผลิตข้าว แต่หากชาวนาจะปลูกก็สามารถปลูกได้ไม่ผิดกฎหมาย เหตุเพราะไม่ต้องการให้ข้าวหอมมะลิในพื้นที่กระจายการปลูกออกไปนอกพื้นที่มากนัก สนองนโยบายการตลาดนำการผลิต ของดีมักมีน้อย

3.3 ข้าวหอมไทย ใช้ตัวเลขพื้นที่ปลูกข้าวคาดการณ์ของสำนักงานเกษตรจังหวัด 1.335 ล้านไร่ และปรับเพิ่มพื้นที่เป็น 1.800 ล้านไร่ เนื่องจากเป็นไปตามความต้องการใช้ข้าว (Demand) จึงต้องมีการส่งเสริมให้มีการปลูกข้าวหอมไทยเพิ่มขึ้น

3.4 ข้าว กข43 นำตัวเลขพื้นที่ปลูกข้าวคาดการณ์ของสำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 82,621 ไร่ แล้วปรับลดให้เหลือ 80,000 ไร่ เนื่องจากเป็นไปตามความต้องการใช้ข้าว (Demand) จำนวน 55,000 ตันข้าวเปลือก (จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกข้าวคาดการณ์ไม่ถึง 50 ไร่ตัดออกไป)

3.5 ข้าวอินทรีย์ นำตัวเลขพื้นที่ปลูกข้าวคาดการณ์ของสำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 374,225 ไร่ แล้วปรับลดลงตามสัดส่วนเหลือ 315,000 ไร่ เนื่องจากความต้องการใช้ข้าว (Demand) จำนวน 109,000 ตันข้าวเปลือก อย่างไรก็ตามข้าวอินทรีย์มักแทรกอยู่ในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิในพื้นที่ ซึ่งเป็นผลการจากส่งเสริมการปลูกข้าวอินทรีย์ 1 ล้านไร่

3.6 ข้าวสี นำตัวเลขพื้นที่ปลูกข้าวคาดการณ์ของสำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 26,535 ไร่ แล้วปรับลดพื้นที่เป็น 25,000 ไร่ เนื่องจากความต้องการใช้ข้าว (Demand) จำนวน 10,000 ตันข้าวเปลือก

ทั้งนี้ ความต้องการใช้ข้าว กข43 ข้าวอินทรีย์ และข้าวสี น้อยกว่าเป้าหมายการผลิตข้าวของจังหวัด แต่กรมการข้าวจำเป็นต้องส่งเสริมการผลิตข้าวทั้ง 3 ชนิด เนื่องจากเป็นข้าวคุณภาพ ควรมีการส่งเสริมการบริโภคในประเทศให้มากขึ้น

คณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการผลิตในการประชุม ครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2565 ได้เห็นชอบการกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 จำนวน 59.420 ล้านไร่ แยกเป็นรายชนิดข้าว รายจังหวัด และรายอำเภอ ประกอบด้วยพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิ 26.000 ล้านไร่ ข้าวหอมไทย 1.800 ล้านไร่ ข้าวเจ้า 15.500 ล้านไร่ ข้าวเหนียว 15.700 ล้านไร่ และข้าวตลาดเฉพาะ 0.420 ล้านไร่ **(ตารางที่ 3)** ดังนี้

ตารางที่ 3 การกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1

ชนิดข้าว	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	รวม
1. ข้าวหอมมะลิ	1,896,800	23,329,100	774,100	-	26,000,000
1.1 ในพื้นที่ 23 จังหวัด	670,900	23,329,100	-	-	24,000,000
1.2 นอกพื้นที่ 23 จังหวัด	1,225,900	-	774,100	-	2,000,000
2. ข้าวหอมไทย	618,900	-	1,124,200	56,900	1,800,000
3. ข้าวเจ้า	8,581,200	656,400	5,646,500	615,900	15,500,000
3.1 ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม	548,300		369,700	82,000	1,000,000
3.2 ข้าวเจ้าพื้นแข็ง	8,032,900	656,400	5,276,800	533,900	14,500,000
4. ข้าวเหนียว	2,782,700	12,917,300	-	-	15,700,000
5. ข้าวตลาดเฉพาะ	92,700	290,700	15,400	21,200	420,000
รวม	**13,972,300**	**37,193,500**	**7,560,200**	**694,000**	**59,420,000**

ทั้งนี้ กรมการข้าวได้นำเสนอการกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 ให้คณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการผลิตให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2565 โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายประภัตร โพธสุธน) เป็นประธาน องค์ประกอบที่สำคัญคือหน่วยงานจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ สมาคมชาวนา และภาคเอกชน ได้แก่ กรมการค้าภายใน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรรม สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ศูนย์ข้าวชุมชน ผู้แทนสมาคมชาวนาไทย สมาคมโรงสีข้าวไทย และสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย

ต่อมากรมการข้าวนำเสนอการกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเสนอให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายประภัตร โพธสุธน) ลงนามในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2565

ภาคผนวก 3
โครงสร้างคณะกรรมการต่างๆ ภายใต้การขับเคลื่อน แผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจร

ภาคผนวก 3
โครงสร้างคณะกรรมการต่างๆ ภายใต้การขับเคลื่อนแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร

กลไกการขับเคลื่อนแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ซึ่งดำเนินการภายใต้การบริหารจัดการสินค้าข้าวของรัฐบาล มีคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การบริหารจัดการสินค้าข้าว

สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) เพื่อให้การดำเนินการของรัฐบาลในการแก้ปัญหาสินค้าข้าว บังเกิดประสิทธิผลเป็นผลดีต่อเกษตรกรผู้ผลิต ระบบการผลิต การตลาด และการแปรรูปข้าวอย่างครบวงจร

คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 5 คณะ ดังนี้ 1) คณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการผลิต 2) คณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการตลาด 3) คณะอนุกรรมการกำกับดูแลและกำหนดเกณฑ์กลางอ้างอิงโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว 4) คณะอนุกรรมการพิจารณาชดเชยดอกเบี้ยให้แก่ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก และ 5) คณะอนุกรรมการติดตามกำกับดูแลการบริหารจัดการข้าวระดับจังหวัด

2. การบริหารจัดการแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานที่ดูแลด้านการผลิตข้าวใช้กลไกของคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการผลิต เพื่อพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับด้านการผลิตข้าวไทย ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของประเทศให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพเป็นผลดีต่อเกษตรกรผู้ผลิต และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อระบบการผลิตข้าวไทยโดยรวมอย่างครบวงจร โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน อธิบดีกรมการข้าว เป็นกรรมการและเลขานุการ มีการแต่งตั้งคณะทำงานบริหารจัดการข้าวตามนโยบายรัฐบาล 2 คณะ ได้แก่ 1) คณะทำงานบริหารจัดการเงินอุดหนุนให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ และ 2) คณะทำงานโครงการเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ครบวงจร

ภาคผนวก 4
สถานการณ์
ข้าวโลกและข้าวไทย

ภาคผนวก 4
สถานการณ์ข้าวโลกและข้าวไทย

1. สถานการณ์การผลิต การบริโภค และสต็อกข้าว

โลก ปีการผลิต 2565/66 คาดว่าผลผลิตข้าวโลกจะมีประมาณ 515.35 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้น 1.68 ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ 0.33 จากปีการผลิต 2564/65 ที่มีปริมาณ 513.67 ล้านตันข้าวสาร เนื่องจากผลผลิตข้าว ในประเทศของผู้ผลิตสำคัญ เช่น จีน อินเดีย บังกลาเทศ อินโดนีเซีย เวียดนาม ไทย เมียนมา ปากีสถาน กัมพูชา ไนจีเรีย และเนปาล มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนการบริโภคข้าวโลก ปี 2565/66 คาดว่าจะมีประมาณ 519.22 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้น 4.84 ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ 0.94 จากปีการผลิต 2564/65 ที่มีปริมาณ 514.38 ล้านตันข้าวสาร เนื่องจากการบริโภคข้าวในประเทศ เช่น จีน อินเดีย บังกลาเทศ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ ไทย ไนจีเรีย เนปาล กัมพูชา และปากีสถาน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ สต็อกข้าวโลก ปลายปีการผลิต 2565/66 คาดว่าอยู่ที่ประมาณ 183.44 ล้านตันข้าวสาร ลดลง 3.87 ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ 2.07 จากปีการผลิต 2564/65 ที่มีปริมาณ 187.31 ล้านตันข้าวสาร โดยจีนมีสต็อกข้าวมากที่สุด ปริมาณ 109.00 ล้านตันข้าวสาร รองลงมา คือ อินเดีย 39.70 ล้านตันข้าวสาร ฟิลิปปินส์ 4.30 ล้านตันข้าวสาร และไทย 3.53 ล้านตันข้าวสาร (กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) ณ เดือนมิถุนายน 2565)

ไทย ปีการผลิต 2565/66 กรมการข้าววางแผนการผลิตข้าวที่ปริมาณ 19.52 ล้านตันข้าวสาร ลดลง 2.31 ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ 10.58 จากปีการผลิต 2564/65 ที่มีปริมาณ 21.83 ล้านตันข้าวสาร ส่วนการบริโภคข้าวไทย ปีการผลิต 2565/66 คาดว่าจะมีประมาณ 10.97 ล้านตันข้าวสาร ลดลง 0.53 ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ 4.61 จากปีการผลิต 2564/65 ที่มีปริมาณ 11.50 ล้านตันข้าวสาร เนื่องจากอัตราการบริโภคข้าวของประชากรไทยมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้ สต็อกข้าวไทย ปลายปีการผลิต 2565/66 คาดว่าอยู่ที่ประมาณ 3.53 ล้านตันข้าวสาร ลดลง 0.60 ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ 14.53 จากปีการผลิต 2564/65 ที่มีปริมาณ 4.13 ล้านตันข้าวสาร

โดยสถานการณ์การผลิต การบริโภค และสต็อกข้าว ปีการผลิต 2564/65 ที่ผ่านมา ไทยคาดว่าผลผลิตข้าวไทยจะมีประมาณ 21.83 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้น 1.21 ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ 5.87 จากปีการผลิต 2563/64 ที่มีปริมาณ 20.62 ล้านตันข้าวสาร เนื่องจากในฤดูกาลทำนาปรัง ปี 2565 สภาพอากาศและปริมาณน้ำฝนเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนการบริโภคข้าวไทย ปีการผลิต 2564/65 คาดว่าจะมีประมาณ 11.50 ล้านตันข้าวสาร ลดลง 0.09 ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ 0.78 จากปีการผลิต 2563/64 ที่มีปริมาณ 11.59 ล้านตันข้าวสาร ซึ่งค่อนข้างทรงตัวอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ สต็อกข้าวไทย ปลายปี 2564/65 คาดว่าอยู่ที่ประมาณ 4.13 ล้านตันข้าวสาร ลดลง 0.15 ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ 3.50 จากปีการผลิต 2563/64 ที่มีปริมาณ 4.28 ล้านตันข้าวสาร

2. สถานการณ์การเพาะปลูกข้าว

ไทย ปีการผลิต 2565/66 มีการวางแผนการผลิตข้าว โดยกำหนดพื้นที่ปลูกข้าวเป้าหมายทั้งหมด 66.28 ล้านไร่ ผลผลิต 30.03 ล้านตันข้าวเปลือก โดยพื้นที่ปลูกข้าวลดลง 0.59 ล้านไร่ หรือร้อยละ 0.88 และผลผลิตเพิ่มขึ้น 0.84 ล้านตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ 2.88 จากปีการผลิต 2564/65 ที่มีเป้าหมายพื้นที่ทั้งหมด 66.87 ล้านไร่ ผลผลิต 29.19 ล้านตันข้าวเปลือก เนื่องจากผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปริมาณน้ำฝนที่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว และคาดว่าจะไม่ประสบอุทกภัยเหมือนกับปีที่ผ่านมา จึงส่งผลให้ในภาพรวมผลผลิตข้าวทั้งประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งปีการผลิต 2565/66 รอบที่ 1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว 59.42 ล้านไร่ ผลผลิต 25.57 ล้านตันข้าวเปลือก ทั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรคาดการณ์พื้นที่ปลูกข้าวรอบที่ 1 (นาปี) 62.84 ล้านไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 60.58 ล้านไร่ ผลผลิต 26.92 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.03 1.21 และ 2.10 ตามลำดับ จากปีการผลิต 2564/65 ที่มีพื้นที่ปลูกข้าว 62.82 ล้านไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 59.85 ล้านไร่ ผลผลิต 26.37 ล้านตัน เนื่องจากปีนี้ฝนมาเร็วและมีฝนตกต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี 2565 จึงคาดว่าจะมีปริมาณน้ำฝนเพียงพอสามารถขยายเนื้อที่เพาะปลูกได้ ประกอบกับราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรขายได้ยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี รวมทั้งเกษตรกรคาดหวังว่าภาครัฐมีมาตรการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง และคาดว่าจะไม่มีภัยพิบัติเหมือนปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม บางพื้นที่เกษตรกรดูแลแปลงนา

ได้ไม่เต็มที่ เพราะราคาปุ๋ย สารเคมี และน้ำมันเชื้อเพลิง ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนรอบที่ 2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์วางแผนการปลูกข้าวไว้ที่ 6.86 ล้านไร่ ผลผลิต 4.47 ล้านตันข้าวเปลือก โดยสามารถปรับสมดุลการผลิตข้าวได้ในการวางแผนรอบที่ 2 หากราคามีความอ่อนไหว ความต้องการใช้ข้าวลดลง และสถานการณ์น้ำน้อย รวมทั้งการปรับลดพื้นที่การปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่น โดยจะมีการทบทวนโครงการลดรอบการปลูกข้าวก่อนฤดูกาลเพาะปลูกข้าวรอบที่ 2 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ เดือนมิถุนายน 2565)

โดยการเพาะปลูกข้าวไทย ปีการผลิต 2564/65 มีพื้นที่ปลูกข้าวรอบที่ 1 จำนวน 62.82 ล้านไร่ ผลผลิต 26.37 ล้านตันข้าวเปลือก (พื้นที่เป้าหมาย 60.25 ล้านไร่ ผลผลิต 25.25 ล้านตันข้าวเปลือก) พื้นที่ปลูกข้าว รอบที่ 2 จำนวน 11.22 ล้านไร่ ผลผลิต 7.21 ล้านตันข้าวเปลือก (พื้นที่เป้าหมาย 9.03 ล้านไร่ ผลผลิต 5.41 ล้านตันข้าวเปลือก) รวมพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด 74.04 ล้านไร่ ผลผลิต 33.58 ล้านตันข้าวเปลือก เพิ่มขึ้น 3.26 ล้านไร่ 1.85 ล้านตันข้าวเปลือก หรือคิดเป็นร้อยละ 4.61 และ 5.83 ตามลำดับ จากปีการผลิต 2563/64 ที่มีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด 70.78 ล้านไร่ ผลผลิต 31.73 ล้านตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ เดือนมิถุนายน 2565)

3. สถานการณ์การตลาดข้าว

โลก ปีการผลิต 2565/66 การค้าข้าวโลกคาดว่าจะมีประมาณ 54.26 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้น 1.39 ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ 2.63 จากปีการผลิต 2564/65 ที่มีปริมาณ 52.87 ล้านตันข้าวสาร เนื่องจากผู้นำเข้าข้าวหลัก ได้แก่ จีน สหภาพยุโรป โกตดิวัวร์ อิรัก แอฟริกาใต้ กานา สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ อียิปต์ บราซิล เม็กซิโก โมซัมบิก มาดากัสการ์ และสหราชอาณาจักร มีแนวโน้มนำเข้าเพิ่มขึ้น

ไทย ปีการผลิต 2565/66 การส่งออกข้าวไทยคาดว่าจะมีปริมาณ 7.00 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้น 0.88 ล้านตัน หรือร้อยละ 14.38 จากปีการผลิต 2564/65 ที่ส่งออกได้ปริมาณ 6.12 ล้านตันข้าวสาร เนื่องจากค่าเงินบาทอ่อนค่า ส่งผลให้ราคาส่งออกข้าวไทยปรับตัวลดลงมาอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันได้ ประกอบกับมีความต้องการใช้ข้าวเพื่อนำไปทดแทนวัตถุดิบอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น ข้าวไทยจึงเป็นที่ต้องการในตลาดโลกอย่างต่อเนื่อง

โดยการส่งออกข้าวไทยเทียบกับประเทศผู้ส่งออกสำคัญ ในปี 2565 (ม.ค. – มิ.ย.) อินเดียส่งออกข้าวได้มากเป็นอันดับ 1 ของโลก ประมาณ 9.27 ล้านตันข้าวสาร รองลงมา ได้แก่ ไทย 3.51 ล้านตันข้าวสาร เวียดนาม 3.31 ล้านตันข้าวสาร ปากีสถาน 2.17 ล้านตันข้าวสาร และสหรัฐฯ 1.21 ล้านตันข้าวสาร ตามลำดับ โดยพบว่า

อินเดีย ส่งออกข้าวได้มากที่สุด เนื่องจากราคาข้าวอินเดียอยู่ในระดับต่ำสุดเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง โดยมีความต้องการนำเข้าข้าวที่ไม่ใช่บาสมาติของอินเดียจากจีน เวียดนาม และกลุ่มประเทศในภูมิภาคแอฟริกาเป็นหลัก ในขณะที่ความต้องการนำเข้าข้าวบาสมาติของอินเดียมีปริมาณลดลง ทั้งนี้ ในเดือนมิถุนายนเป็นช่วงฤดูมรสุมของอินเดียทำให้การขนส่งสินค้า เช่น ข้าว ไปยังโรงสีหรือท่าเรือมีความล่าช้า แต่ปริมาณน้ำฝนสะสมที่มากจะเป็นผลดีต่อการเพาะปลูกข้าวในรอบต่อไป

ไทย ปริมาณการส่งออกข้าวเพิ่มขึ้น เนื่องจากไทยส่งออกข้าวไปยังประเทศผู้นำเข้าข้าวในภูมิภาคตะวันออกกลาง เช่น อิรัก เยเมน ภูมิภาคอเมริกา เช่น สหรัฐฯ แคนาดา และภูมิภาคเอเชีย เช่น จีน ฟิลิปปินส์ ได้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอิรักซึ่งถือเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของการส่งออกข้าวไทยในปี 2565 นอกจากนี้ในเดือนมิถุนายน 2565 ความต้องการนำเข้าข้าวไทยของกลุ่มประเทศในแถบแอฟริกายังมีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาข้าวขาวและข้าวนึ่งของไทยปรับตัวลดลงอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับประเทศคู่แข่ง เช่น เวียดนาม ปากีสถาน และเมียนมา

เวียดนาม ปริมาณการส่งออกข้าวเพิ่มขึ้น เนื่องจากเวียดนามส่งออกข้าวไปยังกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และภูมิภาคแอฟริกา เช่น โกตดิวัวร์ ได้เพิ่มขึ้น แต่ในเดือนมิถุนายน 2565 สถานการณ์การส่งออกข้าวเวียดนามชะลอตัวเนื่องจากค่าระวางขนส่งสินค้าทั้งในรูปแบบตู้คอนเทนเนอร์และรูปแบบเทกองปรับตัวสูงขึ้น ประกอบกับกลุ่มประเทศผู้นำเข้าบางส่วนรอผลผลิตข้าวรอบฤดูร้อน – ใบไม้ผลิเข้าสู่ตลาดเนื่องจากคาดว่าราคาข้าวเวียดนามจะปรับตัวลดลง

ปากีสถาน ปริมาณการส่งออกข้าวเพิ่มขึ้น เนื่องจากปากีสถานส่งออกข้าวไปยังกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น จีน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และภูมิภาคแอฟริกา เช่น โมซัมบิก มาดากัสการ์ ได้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ โดยปกติในช่วงเดือนพฤษภาคม – กันยายน การส่งออกข้าวปากีสถานจะอยู่ในภาวะชะลอตัวเนื่องจากเป็นช่วงรอผลผลิตรอบใหม่เข้าสู่ตลาดก่อนที่ในช่วงเดือนตุลาคม – เมษายน การส่งออกข้าวปากีสถานจะกลับมาคึกคักอีกครั้ง (ข้อมูลจากกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) ณ เดือนมิถุนายน 2565, The Rice Trader (รายสัปดาห์) ณ วันที่ 4 กรกฎาคม 2565, ข้อมูลกรมศุลกากร, ข้อมูลกรมศุลกากรและใบอนุญาตส่งออกข้าว)

4. สถานการณ์ด้านราคา

ปี 2564 ราคาข้าวเปลือกเฉลี่ยรายชนิดข้าว ปรับตัวลดลงจาก ปี 2563 จากสถานการณ์โรคโควิด-19 ส่งผลให้การบริโภคลดลงทั้งภายในและต่างประเทศ นักท่องเที่ยวลดลง ร้านอาหารไม่สามารถเปิดทำการได้ตามปกติ และการงดจัดงานเทศกาลต่าง ๆ รวมถึงปัญหาการขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ ค่าระวางเรือปรับตัวสูงขึ้น โดยเมื่อเปรียบเทียบราคาข้าวเปลือกเฉลี่ย ปี 2564 กับ ปี 2563 ราคาแต่ละชนิดข้าว ปรับตัวลดลง ดังนี้

หน่วย : บาท/ตัน

ชนิดข้าวเปลือก	ปี 2563	ปี 2564	△%
ข้าวเปลือกหอมมะลิ	13,844	10,995	-20.58
ข้าวเปลือกหอมมะลินอกพื้นที่	12,910	10,916	-15.44
ข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว	14,648	9,664	-34.03
ข้าวเปลือกเจ้า	9,025	8,569	-5.05
ข้าวเปลือกปทุมธานี	10,112	10,047	-0.64

ที่มา : ข้อมูลจากกรมการค้าภายในและกรมการข้าว ปี 2565

ทั้งนี้ สถานการณ์ราคาข้าวในปัจจุบัน แต่ละชนิดข้าว เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อน และปีก่อน เป็นดังนี้

หน่วย : บาท/ตัน

ชนิดข้าวเปลือก	ปีก่อน (12 ก.ค. 64)	เดือนก่อน (10 มิ.ย.65)	ณ วันที่ (12 ก.ค.65)	△% วันนี้/เดือนก่อน	△% วันนี้/ปีก่อน
ข้าวเปลือกหอมมะลิ	11,000 - 11,700	14,500 - 15,800	14,500 - 15,500	-0.99	32.16
ข้าวเปลือกหอมมะลินอกพื้นที่	-	-	-	-	-
ข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว	10,800 - 11,400	9,800 - 10,200	9,300 - 9,500	-6.00	-15.32
ข้าวเปลือกเจ้า	8,200 - 8,600	9,000 - 9,500	9,000 - 9,500	-	10.12
ข้าวเปลือกปทุมธานี	9,000 - 10,200	11,000 - 12,000	11,000 - 11,600	-1.74	17.71

ที่มา : ข้อมูลจากกรมการค้าภายใน

เมื่อเทียบราคากับเดือนก่อน **ข้าวเปลือกหอมมะลิ** ราคาปรับตัวลดลง เนื่องจากความต้องการของตลาดปลายทางชะลอตัว**ข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว**ราคาปรับตัวลดลงเนื่องจากเกษตรกรบางรายมีการไถ่ถอนข้าวออกจากโครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต 2564/65 เพื่อนำออกมาจำหน่ายเพิ่มขึ้น **ข้าวเปลือกปทุมธานี** มีราคาปรับตัวลดลง เนื่องจากผู้ประกอบการโรงสีมีสต็อกเพียงพอแล้วจึงชะลอการรับซื้อ **ข้าวเปลือกเจ้า** มีราคาทรงตัว

5. แนวโน้มสถานการณ์ด้านราคาข้าว

ปัจจัยบวก ได้แก่ (1) ค่าเงินบาทอ่อนค่าลง ส่งผลให้ราคาส่งออกข้าวสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ (2) สถานการณ์โควิด-19 ในภูมิภาคเอเชียเริ่มคลี่คลาย ส่งผลให้อุปสงค์เริ่มกลับมาฟื้นตัว และ (3) ปัญหาตู้คอนเทนเนอร์ลดลง

ปัจจัยลบ ได้แก่ ค่าระวางเรือสูงขึ้น จากสถานการณ์ราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการส่งออกข้าวได้

ภาคผนวก 5
สรุปผลการดำเนินงาน
และปัญหาอุปสรรค
ตามแผนการผลิต
และการตลาดข้าวครบวงจร
ปี 2559-2564

ภาคผนวก 5
สรุปผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคตามแผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2559-2564

สรุปผลการดำเนินงานตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2559 – 2564 มีผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

1) การผลิตข้าวเปลือกของชาวนามีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีต้นทุนการผลิตลดลง เมื่อเปรียบเทียบปี 2564 กับค่าเฉลี่ยปี 2557-2558 ข้าวนาปี (รอบที่1) มีต้นทุนการผลิตลดลงจากตันละ 10,593 บาท เหลือตันละ 9,571 บาท (ลดลงตันละ 1,022 บาท) ส่วนข้าวนาปรัง (รอบที่ 2) มีต้นทุนการผลิตลดลงจากตันละ 9,154 บาท เหลือตันละ 7,641 บาท (ลดลงตันละ 1,513 บาท) รวมทั้งผลผลิตข้าวต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 446 กิโลกรัม เป็นไร่ละ 454 กิโลกรัม (เพิ่มขึ้นไร่ละ 8 กิโลกรัม)

2) ทำให้ครัวเรือนชาวนามีรายได้จากการผลิตและจำหน่ายข้าวเพิ่มขึ้น เนื่องจากชาวนามีต้นทุนการผลิตข้าวลดลง ส่งผลให้ครัวเรือนชาวนามีรายได้จากการผลิตและจำหน่ายข้าวเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2559/60 – ปีการผลิต 2564/65 ในภาพรวม มีดังต่อไปนี้

สรุปผลการดำเนินงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2559/60

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2559/60

1. ช่วงการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน

กระทรวงพาณิชย์กำหนดอุปสงค์ข้าว 25.01 ล้านตันข้าวเปลือก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดอุปทานข้าว 27.17 ล้านตันข้าวเปลือก แยกเป็นข้าว 5 ชนิด ได้แก่ 1) ข้าวหอมมะลิ 8.09 ล้านตัน 2) ข้าวปทุมธานี 1.10 ล้านตัน 3) ข้าวเจ้า 10.75 ล้านตัน 4) ข้าวเหนียว 7.11 ล้านตัน และ 5) ข้าวอื่นๆ 0.12 ล้านตัน

ทั้งนี้ อุปทานข้าวส่วนที่มากกว่าอุปสงค์ เป็นอุปทานข้าวหอมมะลิที่ขอปรับเพิ่มเนื่องจากเกษตรกรสามารถปลูกได้รอบเดียว และเป็นวิถีชีวิตของเกษตรกร

2. ช่วงการผลิต

1) การวางแผนการผลิตและสถานการณ์การเพาะปลูกข้าว ปี 2559/60

ซึ่งจากผลการเพาะปลูกข้าว ปี 2559/60 ปรากฏว่าชาวนาเพาะปลูกข้าวมากกว่าแผนที่กำหนดไว้ ดังนี้

รอบที่ 1 แผนการปลูกพื้นที่ 54.80 ล้านไร่ ผลผลิต 22.89 ล้านตัน ผลการปลูกข้าว 58.20 ล้านไร่ (เกิน 3.40 ล้านไร่) ผลผลิต 25.60 ล้านตันข้าวเปลือก (เกิน 2.71 ล้านตันข้าวเปลือก)

รอบที่ 2 แผนการปลูกพื้นที่ 6.94 ล้านไร่ ผลผลิต 4.36 ล้านตัน ผลการปลูกข้าว 11.44 ล้านไร่ (เกิน 4.80 ล้านไร่) ผลผลิต 7.16 ล้านตันข้าวเปลือก (เกิน 2.80 ล้านตันข้าวเปลือก)

รวมรอบที่ 1 และรอบที่ 2 แผนการปลูกมีพื้นที่ 61.74 ล้านไร่ คาดการณ์ผลผลิต 27.25 ล้านตัน ผลการปลูกข้าว 69.64 ล้านไร่ (เกิน 7.90 ล้านไร่) ผลผลิต 32.76 ล้านตันข้าวเปลือก (เกิน 5.51 ล้านตันข้าวเปลือก)

ตารางที่ 1 สรุปผลการผลิตข้าวปี 2559/60 รอบที่ 1 และรอบที่ 2

ชนิดข้าว	แผน			ผล			ผลต่าง		
	พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต ต่อไร่ (กก.)	พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต ต่อไร่ (กก.)	พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต ต่อไร่ (กก.)
รวมข้าวรอบที่ 1	54.80	22.89	418	58.20	25.60	440	3.40	2.71	-
รวมข้าวรอบที่ 2	6.94	4.36	627	11.44	7.16	627	4.40	2.80	-
รวม	**61.74**	**27.25**	**522**	**69.64**	**32.76**	**1067**	**7.8**	**5.51**	**-**

2) การขึ้นทะเบียนเกษตรกร ปี 2559/60

การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว (ตั้งแต่ 1 พ.ค. 2559 - 15 ก.พ. 2560) จำนวน 4,001,587 ราย พื้นที่ 56,518,625 ไร่

3) การจัดการปัจจัยการผลิต

3.1) การบริหารจัดการในการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว

การดำเนินการส่งเสริมการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวและการรณรงค์ให้เกษตรกรเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง ประชาสัมพันธ์ปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีจำหน่ายผ่านเว็บไซต์ ทุก 7 วัน รวมทั้งผ่านทางเอกสาร และแผ่นพับ ออกหน่วยบริการเคลื่อนที่ (Mobile Unit) ทุกเดือน โดย 51 ศูนย์และแนะนำ ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ให้แก่เกษตรกร 64,734 ราย

3.2) การผลิตข้าวคุณภาพดี

(1) ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ ดังนี้ เมล็ดพันธุ์คัด 225 ตัน จากเป้าหมาย 251 ตัน (ร้อยละ 90) เมล็ดพันธุ์หลัก 2,730 ตัน จากเป้าหมาย 2,638 ตัน (ร้อยละ 90) และเมล็ดพันธุ์ขยาย/จำหน่าย 63,887 ตัน จากเป้าหมาย 77,600 ตัน (ร้อยละ 82)

(2) ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในครัวเรือน 140 ชุมชน 280 ตัน และจัดทำเอกสาร สื่อและจัดเวทีเรียนรู้

(3) จัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าว 20 แห่ง

(4) ดำเนินการก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเพิ่มเติม 5 แห่ง ได้แก่ นครนายก อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงาน อาคารปฏิบัติการควบคุมเมล็ดพันธุ์ และอาคารโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ บุรีรัมย์ อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงาน โรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ โรงเก็บเมล็ดพันธุ์ศรีสะเกษ อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างอาคารโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ บ้านพักข้าราชการชำนาญการ อำนาจเจริญ อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงาน อาคารโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ และอาคารโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ และบึงกาฬ อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงาน อาคารปฏิบัติการควบคุมเมล็ดพันธุ์ และอาคารโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์

(5) ทำการตรวจรับรองเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยสุ่มตรวจและวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว 5,428 ตัน

3.3) การควบคุมคุณภาพปุ๋ยและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูข้าว

(1) ดำเนินการตรวจตัวอย่างปุ๋ยเคมีได้ จำนวน 1,014 ตัวอย่าง

(2) ดำเนินการตรวจวัตถุอันตรายได้ จำนวน 600 ตัวอย่าง

3.4) การปรับปรุงกฎระเบียบการผลิตปัจจัยการผลิต

กรมวิชาการเกษตรเข้าตรวจร้านค้าปัจจัยการผลิต 32,478 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 128 ของเป้าหมาย 25,381 ร้าน และตรวจโรงงาน 1,498 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 76 ของเป้าหมาย 1,970 แห่ง เก็บตัวอย่างปุ๋ยแล้ว 851 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 75 ของเป้าหมาย 1,130 ตัวอย่าง เก็บตัวอย่างวัตถุอันตรายแล้ว 609 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 91 ของเป้าหมาย 669 ตัวอย่าง เก็บตัวอย่างพันธุ์พืชแล้ว 370 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 66 ของเป้าหมาย 559 ตัวอย่าง ไม่พบร้านค้าและโรงงานทำผิดกฎหมายปุ๋ยและวัตถุอันตราย

3.5) การสนับสนุนและบริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตร

รายงานครัวเรือนที่มีเครื่องจักรกลการเกษตร ตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2560 บันทึกแล้วทั้งหมด จำนวน 1,455,176 ครัวเรือน แบ่งเป็น

- ครัวเรือนที่มีเครื่องจักรกลการเกษตรอย่างใดอย่างหนึ่ง จำนวน 1,050,504 ครัวเรือน
- ครัวเรือนที่ไม่มีเครื่องจักรกลการเกษตร จำนวน 404,672 ครัวเรือน ได้แก่ เครื่องต้นกำลัง จำนวน 1,276,522 เครื่อง เครื่องมือเตรียมดิน จำนวน 461,613 เครื่อง เครื่องปลูก/เครื่องมือหยอด จำนวน 226,089 เครื่อง เครื่องมือดูแลรักษา จำนวน 881,845 เครื่อง เครื่องมือเก็บเกี่ยว จำนวน 145,093 เครื่อง เครื่องสูบน้ำ จำนวน 789,621 เครื่อง รถบรรทุกการเกษตร จำนวน 341,027 คัน เครื่องมือหลังการเก็บเกี่ยว จำนวน 25,438 เครื่อง ระบบให้น้ำทางท่อ จำนวน 317,756 เครื่อง

3.6) การจัดการน้ำชลประทานเพื่อการเพาะปลูก

(1) ตอนบนของลุ่มเจ้าพระยาใหญ่ (ตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์ขึ้นไป)

- พื้นที่ลุ่มต่ำ ทุ่งบางระกำ พื้นที่ 0.265 ล้านไร่ เริ่มส่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกข้าวรอบที่ 1 ตั้งแต่ 1 เม.ย. 60
- พื้นที่ดอน 1.92 ล้านไร่ เริ่มเพาะปลูกเมื่อกรมอุตุนิยมวิทยาประกาศเข้าสู่ฤดูฝน โดยใช้น้ำฝนเป็นหลัก และเสริมด้วยน้ำท่าและน้ำชลประทาน

(2) ตอนล่างของลุ่มเจ้าพระยาใหญ่ (ตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์ลงมา)

- พื้นที่ลุ่มต่ำพื้นที่ 1.15 ล้านไร่ เริ่มส่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกข้าวรอบที่ 1 ตั้งแต่ 1 พ.ค. 60
- พื้นที่ดอน 4.27 ล้านไร่ เริ่มเพาะปลูกเมื่อกรมอุตุนิยมวิทยาประกาศเข้าสู่ฤดูฝน โดยใช้น้ำฝนเป็นหลัก และเสริมด้วยน้ำท่าและน้ำชลประทานบริหารจัดการน้ำชลประทานเพื่อการเพาะปลูกข้าวแล้ว 8.43 ล้านไร่ (64 % จากเป้าหมาย 15.93 ล้านไร่)

4) การลดต้นทุนการผลิต

4.1) การจัดทำข้อมูลต้นทุนการผลิต

จัดทำข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กข. กสก. สศก. คน.) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นรายภาค

4.2) การลดราคาจำหน่ายเมล็ดพันธุ์

ลดราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวลง กก. ละ 1 บาท

4.3) การลดราคาปุ๋ยและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ขอความร่วมมือและมีการลดราคาปุ๋ย สารเคมีการเกษตรแล้ว ตั้งแต่ 1 มิ.ย. – 31 ธ.ค. 2559

4.4) การทำนาแบบแปลงใหญ่

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมระบบการทำนาแปลงใหญ่ จำนวน 325 แปลง ใน 65 จังหวัด โดยเป็นแปลงต่อเนื่องจากปี 2558 จำนวน 24 แปลง ดำเนินการในปี 2559 จำนวน 301 แปลง และร่วมถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนการดำเนินงาน อีกจำนวน 56 แปลง รวม 381 แปลง ในจำนวนนี้เป็นแปลงเกษตรกรสมัยใหม่ 11 แปลง

(2) มีนาแปลงใหญ่ที่ดำเนินการใน ศพก. จำนวน 172 ศพก. แผนการดำเนินงานปี 2560

(2.1) ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานระบบนาแปลงใหญ่ จำนวน 426 แปลง แยกเป็นแปลงต่อเนื่อง 381 แปลง และแปลงใหม่ 45 แปลง มีการดำเนินงานใน 325 อำเภอ 65 จังหวัด ดำเนินการใน ศพก. 187 แห่ง

(2.2) สนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีของนาแปลงใหญ่ที่จะจัดตั้งโดยหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรชาวนา ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดตั้งตามแผนของแต่ละหน่วยงาน

(2.3) มีแผนการดำเนินงานกิจกรรมโครงการในฤดูนาปี ปี 2560/61 แบบบูรณาการหน่วยงานภายใน กษ. (กสก. พด. กสส. สศก. สปก.) และหน่วยงานภาครัฐอื่น เอกชน และองค์กรชาวนา

(3) โครงการสนับสนุนสินเชื่อให้กลุ่มชาวนาผู้ผลิตข้าวแบบแปลงใหญ่ ปี 2559/60 มีกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตร สมัครเข้าร่วมโครงการ 86 กลุ่ม ผ่านการพิจารณาของ คพจ. และเสนอให้ ธ.ก.ส. เพื่อขอสินเชื่อ 66 กลุ่ม และได้รับการอนุมัติสินเชื่อ 53 กลุ่ม/แปลงใน 24 จังหวัด วงเงิน 133.55 ล้านบาท จากเป้าหมายทั้งหมด 426 กลุ่ม วงเงิน 2,130 ล้านบาท เนื่องจากเงื่อนไขการกู้ที่เป็นสินเชื่อระยะสั้นเพียง 1 ปี และกำหนดให้ใช้สำหรับปัจจัยการผลิต รวมไปถึงเครื่องมืออุปกรณ์ขนาดเล็ก และเงินทุนหมุนเวียนเท่านั้น จึงไม่จูงใจให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

4.5) การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวผ่าน ศพก.

มีการคัดเลือก ศพก. ด้านข้าว 463 ศูนย์ และถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตข้าวให้เกษตรกร 10,050 ราย ใน 210 ศูนย์

4.6) การจัดทำหมู่บ้านลดต้นทุนการผลิตข้าว

จัดทำแปลงเรียนรู้ 22,280 ไร่ ตามเป้าหมาย มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และกลุ่มบริหารจัดการศัตรูข้าว 176 กลุ่ม จัดทำสื่อและเอกสารเผยแพร่ และมีการจัดประชุมเพื่อเชื่อมโยงตลาดได้ 30 ครั้ง ตามเป้าหมาย

4.7) การลดค่าเช่าที่นา

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จัดทำข้อมูลฤดูการผลิต (นาปี) พ.ศ. 2560 โดยมีผู้เช่านา 403,856 ราย ผู้ให้เช่านา 392,484 ราย และพื้นที่การเช่านา 7,129,452 ไร่ ควบคุมค่าเช่านาให้เกิดความเป็นธรรมโดยเป็นผู้เช่านา 320,144 ราย ผู้ให้เช่านา 304,060 ราย พื้นที่การให้เช่านา 5,624,344 ไร่ ผู้เช่านา 20,366 ราย ผู้ให้เช่านา 24,124 ราย พื้นที่การให้เช่านา 292,060 ไร่ จำนวนเงินที่เจรจาลดได้ 18.67 ล้านบาท

5) โครงการประกันภัยพืชผล

เกษตรกร 1,563,083 ราย พื้นที่ 27,031,021.75 ไร่ ค่าเบี้ยรวม 2,905.31 ล้านบาท (เกษตรกรจ่าย 33.87 ล้านบาท ธ.ก.ส. สมทบ 1,047.37 ล้านบาท รัฐบาลสมทบ 1,824.06 ล้านบาท ผลการจ่ายสินไหมไปแล้ว เกษตรกร 3,566 ราย พื้นที่ 34,535.86 ไร่ จำนวน 38.27 ล้านบาท

6) สินเชื่อ/ลดดอกเบี้ยเกษตรกรเพื่อการเพาะปลูก

ธ.ก.ส. ได้รับรายชื่อกลุ่มชาวนาผู้ผลิตข้าวแบบแปลงใหญ่ที่ผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จำนวน 66 กลุ่ม และจ่ายสินเชื่อแล้ว 53 กลุ่ม วงเงินสินเชื่อ 133.55 ล้านบาท (ข้อมูล ณ วันที่ 23 ธันวาคม 2559)

7) การปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่นที่หลากหลาย

มาตรการ/โครงการ ปรับพื้นที่นาไม่เหมาะสมไปปลูกพืชอื่น หรือกิจรรมอื่น ปี 2559/60 รอบที่ 1 ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

วางเป้าหมายไว้ 570,000 ไร่ ดำเนินการได้ 148,665 ไร่ (26.08%)

- โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่นพื้นที่เป้าหมาย 420,000 ไร่ ดำเนินการได้ 137,680 ไร่ (32.78%)

- โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงกระบือ/โคเนื้อ/แพะ/นาหญ้า พื้นที่เป้าหมาย 150,000 ไร่ ดำเนินการได้ 10,985 ไร่ (7.32%)

มาตรการ/โครงการ รองรับเพื่อลดรอบการปลูกข้าว รอบที่ 2 ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยวางเป้าหมายไว้ 2,500,000 ไร่ ดำเนินการได้ 788,131 ไร่ (31.52%)

- โครงการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวไปปลูกพืชที่หลากหลาย พื้นที่เป้าหมาย 300,000 ไร่ ดำเนินการได้ 323,000 ไร่ (107.66%)

- โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่เป้าหมาย 2,000,000 ไร่ ดำเนินการได้ 268,492 ไร่ (13.42%)

- โครงการปลูกพืชปุ๋ยสด พื้นที่เป้าหมาย 200,000 ไร่ ดำเนินการได้ 196,639 ไร่ (98.32%)

8) การรับรองข้าวพันธุ์ใหม่ ได้รับรองพันธุ์ข้าวดีเด่น 5 พันธุ์ ได้แก่ (1) ข้าวเจ้าพันธุ์ทับทิมชุมแพ (2) ข้าวเจ้าพันธุ์มะลินิลสุรินทร์ (3) ข้าวเจ้าพันธุ์ กข65 (4) ข้าวเหนียวพันธุ์ กข22 (5) ข้าวเจ้าหอมพันธุ์ กข67

9) การพัฒนาชาวนารุ่นใหม่

(1) ได้ถ่ายทอดความรู้เกษตรกรรุ่นใหม่ที่ประกอบอาชีพทำนา 3 รุ่น 150 ราย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ตามเป้าหมาย

(2) จัดกิจกรรมปลูกข้าวปลูกใจเด็กไทยรักข้าว 150 ราย ตามเป้าหมาย

(3) จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เรื่องข้าวในโรงเรียน 51 โรงเรียน

(4) จัดสัมมนาเพิ่มศักยภาพชาวนารุ่นใหม่ (ครูชาวนา) 1 รุ่น 70 ราย ตามเป้าหมาย และสัมมนาเครือข่าย Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว 194 ราย

3. ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

1) ประสิทธิภาพและมาตรฐานโรงสี จัดวางระบบ GMP/HACCP ให้โรงสี จำนวน 43 ราย จากที่ตั้งเป้าหมายไว้ 40 ราย

4. ช่วงการตลาดในประเทศ

1) โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกและการจ่ายเงินช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยวและปรับปรุงคุณภาพข้าวให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ปีการผลิต 2559/60 ของ ธ.ก.ส.

1.1) โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือก จ่ายเงินสินเชื่อแล้ว 263,009 ราย ปริมาณข้าวเปลือก 1,587,498 ตัน สินเชื่อจำนวน 14,577 ล้านบาท จำแนกเป็นเกษตรกรรายคน จำนวน 262,905 ราย ปริมาณข้าวเปลือก 1,428,984 ตัน สินเชื่อจำนวน 13,142 ล้านบาท และสหกรณ์การเกษตร จำนวน 104 ราย ปริมาณข้าวเปลือก 158,514 ตัน สินเชื่อจำนวน 1,435 ล้านบาท

1.2) การจ่ายเงินช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยวและปรับปรุงคุณภาพข้าว โอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกรแล้ว 3,739,820 ราย มูลค่า 31,691.44 ล้านบาท

2) โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร ปีการผลิต 2559/60 ธ.ก.ส. จ่ายเงินสินเชื่อให้แก่สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแล้วจำนวน 284 แห่ง สินเชื่อจำนวน 11,399.36 ล้านบาท ปริมาณข้าวเปลือก 1,628,480.64 ตัน

3) โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้แก่ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก ปีการผลิต 2559/60 มีปริมาณการเก็บสต็อกสูงสุด จำนวน 40 จังหวัด ผู้ประกอบการ 243 ราย จำแนกเป็นข้าวเปลือก 2,711,332.87 ตัน และข้าวสาร 701,265.81 ตัน (คิดเป็นข้าวเปลือกประมาณ 1,062,523.95 ตัน) รวมเป็นข้าวเปลือกที่รับซื้อจากเกษตรกรเพื่อเก็บสต็อกทั้งสิ้นประมาณ 3,773,856.82 ตัน (คิดเป็นร้อยละ 47.17) มูลค่าการตรวจสอบสต็อกจำนวน 36,868.43 ล้านบาท

4) โครงการจัดตลาดนัดข้าวเปลือก จัดตลาดนัดข้าวเปลือกแล้ว จำนวน 42 จังหวัด 99 ครั้ง (ร้อยละ 79.20 ของเป้าหมาย) ปริมาณรับซื้อ 57,322.55 ตัน มูลค่า 475.83 ล้านบาท ขายได้สูงกว่าตลาดทั่วไปตันละ 100 – 1,200 บาท

สถานการณ์ด้านการตลาด ผลการดำเนินมาตรการส่งผลให้ราคาข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเหนียว ข้าวเปลือกปทุมธานี และข้าวเปลือกเจ้า ที่ความชื้น 15% ณ วันที่ 14 มีนาคม 2560 ปรับตัวสูงขึ้น เมื่อเทียบกับก่อนที่จะดำเนินโครงการ (15 พฤศจิกายน 2559) ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบราคา

ชนิดข้าวเปลือก	ก่อนดำเนินโครงการ (15 พ.ย. 59)	ปัจจุบัน (14 มี.ค. 60)	ปรับตัว (ขึ้น/ลง)	
ข้าวหอมมะลิ	9,000 - 9,900	9,000 - 11,000	0 – 1,100	↑
ข้าวหอมมะลิ ภาคเหนือตอนล่าง/ภาคกลาง	8,000 – 8,300	8,500 – 9,500	500 - 1,200	↑
ข้าวเหนียวเมล็ดยาว	10,120 – 11,000	11,000 – 13,000	880 – 2,000	↑
ข้าวเหนียวคละ	9,400 – 10,000	10,500 – 12,000	1,100 – 2,000	↑
ข้าวเจ้า 5%	7,200 – 7,500	7,300 – 7,700	100 – 200	↑
ข้าวปทุมธานี	8,000 – 8,100	8,000 – 8,500	0 – 400	↑

ที่มา : กรมการค้าภายใน

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ปี 2559-2560

การทำงานบูรณาการระหว่างส่วนกลางกับภูมิภาคยังขาดความเข้าใจที่ตรงกัน ยังต้องใช้เวลาในการประสานงานชี้แจง ทำความเข้าใจอย่างใกล้ชิด สรุปเป็นรายประเด็นได้ ดังนี้

1. ด้านการผลิต

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา
1. ยังไม่สามารถควบคุมปริมาณการผลิตข้าวให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด	**1. วางแผนล่วงหน้าและกำหนดมาตรการควบคุม**
1.1 สภาพดินฟ้าอากาศไม่เป็นไปตามฤดูกาล ชาวนาหลายพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งปลูกข้าวไม่ได้ 1-2 ปี จึงมีความต้องการปลูกข้าว 1.2 ชาวนามีแรงจูงใจจากโครงการสนับสนุนเงินช่วยเหลือต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2559/60 (ไร่ละ 1,000 บาท) 1.3 ชาวนาเห็นว่ารัฐบาลยังมีนโยบายในการช่วยเหลือ ก็ยังคงปลูกข้าวถึงแม้ราคาข้าวจะตกต่ำ รวมทั้งมีน้ำเพียงพอต่อการปลูกข้าว 1.4 ชาวนาผลิตข้าวไม่ตรงต่อความต้องการของตลาดหรือผู้ซื้อในพื้นที่	1.1 พิจารณาจัดทำแผนการผลิตล่วงหน้าให้แล้วเสร็จก่อนฤดูกาลเพาะปลูกข้าว โดยให้ชาวนาและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมมากขึ้น 1.2 สร้างการรับรู้ให้ชาวนาทราบสถานการณ์ตลาดและราคาข้าวในอนาคต 1.3 รัฐควรกำหนดมาตรการ โครงการที่สอดคล้อง และสนับสนุนกัน 1.4 กำหนดมาตรการในการควบคุมพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าวอย่างเข้มงวด หรือกำหนดให้มีแรงจูงใจในการลดพื้นที่ปลูกข้าว
2. การดำเนินงานโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าว รอบที่ 1 และลดพื้นที่ปลูกข้าว รอบที่ 2 ได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด	**2. ปรับปรุงโครงการ และสร้างการรับรู้แก่ชาวนา**
2.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการมีความซับซ้อน ยุ่งยาก ไม่จูงใจให้ชาวนาเข้าร่วมโครงการ 2.2 การเข้าสู่ระบบสินเชื่อมีน้อย เงื่อนไขการกู้สินเชื่อมีความยุ่งยาก ไม่มีการผ่อนปรน ชาวนาต้องกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ในลักษณะค้ำประกันกลุ่ม ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มไม่อยากรับผิดชอบ รวมทั้งชาวนาบางรายไม่สามารถขอรับสินเชื่อได้ เนื่องจากมีวงเงินสินเชื่อเต็มแล้ว ธ.ก.ส. ไม่ปล่อยสินเชื่อให้เกษตรกร 2.3 ชาวนาแปลงข้างเคียงมีการสูบน้ำทำนา ทำให้กระทบต่อชาวนาที่เข้าร่วมโครงการ ไม่สามารถปลูกพืชหลากหลายได้ 2.4 ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมเป็นกลุ่มชาวนาปลูกข้าวไว้เพื่อบริโภคการลดพื้นที่ปลูกข้าวจึงไม่เป็นไปตามเป้าหมายรวมทั้งชาวนาไม่สามารถรวมกลุ่มให้ครบถ้วนตรงตามเงื่อนไขจึงเข้าร่วมโครงการไม่ได้ 2.5 โครงการล่าช้า เกษตรกรปลูกข้าวไปแล้ว บางพื้นที่ปลูกข้าวน้อยไม่อยากลดพื้นที่นา รวมทั้งชาวนาหลายพื้นที่ไม่รับทราบโครงการ การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง 2.6 เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความเข้าใจโครงการอย่างถูกต้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ต้องใช้เวลานานในการตรวจและแก้ไขข้อมูลของชาวนาที่เข้าร่วมโครงการ จึงทำให้ ธ.ก.ส. โอนเงินล่าช้า 2.7 เกษตรกรไม่มีความมั่นใจ ในผลตอบแทนที่จะได้รับจากการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น 2.8 เกษตรกรผู้ที่เช่าที่ทำนา ไม่สามารถปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นได้	2.1 ปรับปรุง ผ่อนปรน เงื่อนไข/หลักเกณฑ์โครงการให้ชาวนาสามารถเข้าร่วมโครงการและเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่าย 2.2 จัดทำข้อเสนอโครงการให้เร็วขึ้น รวมทั้งจัดทำคู่มือโครงการและจัดประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องระดับกรมและระดับจังหวัดให้มีความเข้าใจ 2.3 ขอความร่วมมือให้ ธ.ก.ส. ปรับปรุงเงื่อนไขการสนับสนุนสินเชื่อโดยขอให้ผ่อนปรนเงื่อนไขให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 2.4 ประชาสัมพันธ์โครงการเชิงรุกมากขึ้น

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา
3. การขึ้นทะเบียนเกษตรกร	**3. ปรับปรุงระบบการขึ้นทะเบียนเกษตรกร**
3.1 เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร	3.1 ปรับปรุงระบบการขึ้นทะเบียนเกษตรกรและมีการทำแอพพลิเคชั่นและสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียน
4. การจัดการรถเกี่ยวนวดข้าว	**4. ปรับปรุงการบริหารจัดการรถเกี่ยวนวดข้าว**
4.1 จำนวนรถเกี่ยวนวดข้าวไม่เพียงพอกับความต้องการ 4.2 ขาดข้อมูลจำนวนรถเกี่ยวนวดข้าวและผู้ประกอบการ 4.3 ค่าบริการรถเกี่ยวนวดบางพื้นที่ราคาสูงมาก 4.4 การใช้เทคโนโลยี (APPLICATION) ในการบริหารจัดการรถเกี่ยวให้เพียงพอยังไม่สามารถทำได้	4.1 ปรับปรุงการบริหารจัดการรถเกี่ยวนวดข้าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 4.2 กำหนดมาตรการในการควบคุมราคา
5. การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพไม่ดีพอ	**5. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ**
5.1 ยังขาดการบูรณาการและการประสานงานที่ดีระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 5.2 ยังขาดข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และเป็นปัจจุบัน 5.3 ระบบติดตาม การรายงานผล มีประสิทธิภาพน้อย 5.4 ขาดความชัดเจนในการวางกลไกการทำงานของส่วนภูมิภาค	5.1 ขอเพิ่มเติม/ปรับปรุงคณะทำงานวางแผนการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจร (อธิบดี กข. อธิบดี กสก. และเลขาธิการ สศก.) 5.2 ให้มีการบูรณาการระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมากขึ้น 5.3 จัดทำข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดข้าวให้มีความแม่นยำถูกต้องและเป็นเอกภาพ 5.4 ปรับปรุงระบบติดตาม รายงานผล ประเมินผล และออนไลน์ ตั้ง War room
6. ปัญหาอื่น ๆ	
6.1 ชาวนาและองค์กรชาวนาไม่เข้มแข็ง 6.2 ปัญหานาแปลงใหญ่ เกษตรกรผลิตข้าวหลายชนิดไม่ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อในพื้นที่ 6.3 การเก็บเกี่ยวช่วงเวลาไม่พร้อมกัน ยากต่อการบริหารจัดการ 6.4 การรวมกลุ่มไม่ถึง 1,000 ไร่ ไม่สามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดได้ 6.5 การวางแผนผลิตเมล็ดพันธุ์ไม่สอดคล้องกับความต้องการ 6.6 การบริหารจัดการการตลาด ประเทศผู้ผลิตและนำเข้ามีผลผลิตข้าวที่เพิ่มสูงขึ้น ตลาดเป็นของผู้ซื้อ 6.7 ขาดการวิจัยพัฒนาและสร้างนวัตกรรมข้าว 6.8 จำนวนรถเกี่ยวไม่เพียงพอ ต้นทุนด้านโลจิสติกส์สูง	

สรุปผลการดำเนินงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2560/61

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2560/61

1. ช่วงการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน

กระทรวงพาณิชย์กำหนดอุปสงค์ข้าว 26.42 ล้านตันข้าวเปลือก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดอุปทานข้าว 29.50 ล้านตันข้าวเปลือก แยกเป็นข้าว 6 ชนิด ได้แก่ 1) ข้าวหอมมะลิ 8.07 ล้านตัน 2) ข้าวหอมจังหวัด 1.39 ล้านตัน 3) ข้าวหอมปทุม 1.00 ล้านตัน 4) ข้าวเจ้า 12.20 ล้านตัน 5) ข้าวเหนียว 6.72 ล้านตัน และ 6) ข้าวอื่นๆ (ข้าวสีและข้าวอินทรีย์) 0.12 ล้านตัน

ทั้งนี้ อุปทานข้าวส่วนที่มากกว่าอุปสงค์ เป็นอุปทานข้าวหอมมะลิที่ขอปรับเพิ่ม เนื่องจากเกษตรกรสามารถปลูกได้รอบเดียว และเป็นวิถีชีวิตของเกษตรกร

2. ช่วงการผลิต

1) การวางแผนการผลิตและสถานการณ์การเพาะปลูกข้าว ปี 2560/61

รอบที่ 1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการเพาะปลูกข้าว ปี 2560/61 พื้นที่ 58.68 ล้านไร่ แบ่งเป็น ข้าวหอมมะลิ 23.68 ล้านไร่ ข้าวหอมจังหวัด 3.29 ล้านไร่ ข้าวหอมปทุม 1.35 ล้านไร่ ข้าวเจ้า 14.21 ล้านไร่ ข้าวเหนียว 15.83 ล้านไร่ และข้าวอื่นๆ 0.32 ล้านไร่ คาดการณ์ว่าจะมีพื้นที่เพาะปลูกข้าว 57.18 ล้านไร่ มีพื้นที่เสียหายจากอุทกภัย 3.70 ล้านไร่ ทำให้เหลือพื้นที่เพาะปลูกที่สามารถจะเก็บเกี่ยวข้าวได้ 53.48 ล้านไร่ ผลผลิต 22.65 ล้านตันข้าวเปลือก

รอบที่ 2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการเพาะปลูกข้าว ปี 2560/61 พื้นที่ 11.65 ล้านไร่ แยกเป็น 1) ข้าวหอมปทุม 749,590 ไร่ 2) ข้าวเจ้า 9,674,507 ไร่ และข้าวเหนียว 1,231,894 ไร่ มีพื้นที่เพาะปลูกข้าว 12.07 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 103.61 ของเป้าหมาย 11.65 ล้านไร่ มีการเก็บเกี่ยวข้าว 12.04 ล้านไร่

2) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว กรมส่งเสริมการเกษตรรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2560/61

รอบที่ 1 ขึ้นทะเบียนแล้ว 4,068,280 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 101.71 ของเป้าหมาย 4,000,000 ครัวเรือน พื้นที่ 52,910,035 ไร่

รอบที่ 2 ขึ้นทะเบียนแล้ว 527,271 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 176 ของเป้าหมาย 300,000 ครัวเรือน พื้นที่ 8,860,498 ไร่

3) การจัดการปัจจัยการผลิต

(1) การผลิตเมล็ดพันธุ์ กรมการข้าวผลิตเมล็ดพันธุ์คัด/พันธุ์หลัก ได้ 2,871 ตัน คิดเป็นร้อยละ 90 ของเป้าหมาย 3,190 ตัน ผลิตเมล็ดพันธุ์ขยาย/จำหน่าย ได้ 73,322 ตัน คิดเป็นร้อยละ 92 ของเป้าหมาย 80,000 ตัน และจำหน่ายไปแล้ว 70,932.72 ตัน คิดเป็นร้อยละ 85 ของเป้าหมาย 83,190 ตัน

(2) การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เองในชุมชน กรมการข้าว ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในครัวเรือนจำนวน 5,250 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 105 ของเป้าหมาย 5,000 ครัวเรือน

(3) การเข้าตรวจร้านค้าปัจจัยการผลิต กรมวิชาการเกษตรเข้าตรวจร้านค้าปัจจัยการผลิต 32,478 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 128 ของเป้าหมาย 25,381 ร้าน และตรวจโรงงาน 1,498 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 76 ของเป้าหมาย 1,970 แห่ง เก็บตัวอย่างปุ๋ยแล้ว 851 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 75 ของเป้าหมาย 1,130 ตัวอย่าง เก็บตัวอย่างวัตถุอันตรายแล้ว 609 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 91 ของเป้าหมาย 669 ตัวอย่าง

เก็บตัวอย่างพันธุ์พืชแล้ว 370 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 66 ของเป้าหมาย 559 ตัวอย่าง ไม่พบร้านค้าและโรงงานทำผิดกฎหมายปุ๋ยและวัตถุอันตราย

(4) การดูแลค่าเช่าที่นา กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จัดทำข้อมูลฤดูการผลิต (นาปี) พ.ศ. 2560 โดยมีผู้เช่านา 403,856 ราย ผู้ให้เช่านา 392,484 ราย และพื้นที่การเช่านา 7,129,452 ไร่ ควบคุมค่าเช่านาให้เกิดความเป็นธรรมโดยเป็นผู้เช่านา 320,144 ราย ผู้ให้เช่านา 304,060 ราย พื้นที่การให้เช่านา 5,624,344 ไร่ ผู้เช่านา 20,366 ราย ผู้ให้เช่านา 24,124 ราย พื้นที่การให้เช่านา 292,060 ไร่ จำนวนเงินที่เจรจาลดได้ 18.67 ล้านบาท

4) การปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

กรมชลประทานอยู่ระหว่างดำเนินการจัดรูปที่ดินโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ พื้นที่ 1,823 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 81 ของเป้าหมาย 2,250 ไร่ และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ ส่วนที่ 3 จังหวัดสุพรรณบุรี พื้นที่ 1,390 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมาย 1,390 ไร่

5) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่นาเหมาะสม

(1) โครงการส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิคุณภาพดี กรมการข้าวได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการทั้งหมด 30,907 ราย คิดเป็นร้อยละ 52 ของเป้าหมาย 60,000 ราย จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว 2,244 ตัน คิดเป็นร้อยละ 50 ของเป้าหมาย 4,500 ตัน ติดตามให้คำแนะนำและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง 21 จังหวัด 797 กลุ่ม 17,611 ราย จัดประชุมเกษตรกรให้ความรู้การผลิตและการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์เบื้องต้น จำนวน 23,198 ราย และได้จัดทำคู่มือและเอกสารคำแนะนำการผลิต การควบคุมคุณภาพ จำนวน 30,000 ฉบับ

(2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (นาแปลงใหญ่) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 69 จังหวัด 1,172 แปลง พื้นที่ 1.8 ล้านไร่ เกษตรกร 130,429 ราย ได้ดำเนินการจัดส่งเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับเกษตรกรเรียบร้อยแล้ว 3,611.11 ตัน คิดเป็นร้อยละ 95 ของเป้าหมาย 3,791.11 ตัน ดำเนินการจัดส่งเครื่องจักรกลการเกษตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว 1,921 เครื่อง แยกเป็น เครื่องปลูก 1,527 เครื่อง และเครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ 394 เครื่อง

(3) โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการผ่านการพิจารณาของ Single Command 1,242 กลุ่ม เกษตรกร 28,866 ราย พื้นที่ 303,149.75 ไร่ เกษตรกรผ่านการตรวจประเมิน 910 กลุ่ม 19,879 ราย พื้นที่ 203,043.35 ไร่ ดังนี้ 1) กลุ่มเตรียมความพร้อม (T1) จำนวน 878 กลุ่ม 18,907 ราย พื้นที่ 192,460.60 ไร่ 2) กลุ่มระยะปรับเปลี่ยน (T2) จำนวน 32 กลุ่ม 972 ราย พื้นที่ 10,582.75 ไร่

ได้รับอนุมัติเงินงบประมาณงวดที่ 1-6 แล้ว 906 กลุ่ม 19,812 ราย 185,195.60 ไร่ 379,242,450 บาท

6) โครงการประกันภัยข้าวนาปี ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 1,757,062 ราย พื้นที่ 26,118,764 ไร่

7) โครงการพัฒนาชาวนา กรมการข้าวคัดกรองชาวนา 3 กลุ่ม ได้แก่ Developing Farmer Existing Farmer และ Model Farmer จำนวน 2,654 ราย คิดเป็นร้อยละ 88 ของเป้าหมาย 3,000 ราย และจัดฝึกอบรมชาวนาปราดเปรื่อง (Existing Famer) 404 ราย คิดเป็นร้อยละ 90 ของเป้าหมาย 450 ราย เพื่อพัฒนาเป็นชาวนาต้นแบบ (Model Famer)

8) โครงการปรับพื้นที่ปลูกพืชทดแทนการปลูกข้าวรอบที่ 2

(1) โครงการปลูกพืชหลากหลาย ฤดูนาปรัง ปี 2561 มีเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการ 49 จังหวัด จำนวน 19,052 ราย พื้นที่ 143,666.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 95.78 ของพื้นที่เป้าหมาย 150,000 ไร่

(2) โครงการขยายการปลูกพืชหลากหลาย ฤดูนาปรัง ปี 2561 มีเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการ 27 จังหวัด จำนวน 21,501 ราย พื้นที่ 195,626.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 65.21 ของพื้นที่เป้าหมาย 300,000 ไร่

(3) โครงการปลูกพืชปุ๋ยสด ฤดูนาปรัง ปี 2561 มีเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน 14,768 ราย พื้นที่ 171,707.90 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 85.85 ของพื้นที่เป้าหมาย 200,000 ไร่

(4) โครงการขยายการปลูกพืชปุ๋ยสด ฤดูนาปรัง ปี 2561 มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 3,288 ราย พื้นที่ 28,035.35 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.02 ของพื้นที่เป้าหมาย 200,000 ไร่

(5) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ปี 2561 มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 964 ราย พื้นที่ 7,285.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.82 ของพื้นที่เป้าหมาย 400,000 ไร่

3. ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

กรมการค้าภายในดำเนินการบริหารจัดการ Application รถเกี่ยวข้าว ร่วมกับบูรณาการจัดทำ Application รถเกี่ยวข้าว ระหว่างสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA) โดยได้มีโครงการนำร่องการบริหารจัดการรถเกี่ยวข้าว ใช้งานใน 4 จังหวัดนำร่อง (อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และพะเยา) จำนวน 555 ราย ลงทะเบียนใช้งาน จำนวน 472 ราย และจองรถเกี่ยวข้าวในระบบ จำนวน 174 ราย ช่วงหลังการเก็บเกี่ยว (Post-Harvest) ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว (สื่อวิทยุ สื่อออนไลน์ สื่อ Social Media สื่อโปสเตอร์ และสื่อแผ่นพับ) การยกระดับเกษตรกรและผู้ประกอบการ ได้แก่ จัดวางระบบ GMP/HACCP ให้โรงสี (จำนวน 43 ราย จากเป้าหมาย 40 ราย) โครงการโรงสีติดดาวมาตรฐาน GMP (จำนวน 59 ราย) และโครงการโรงสี 4.0 (จำนวน 12 ครั้ง)

4. ช่วงการตลาดภายในประเทศ

1) โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร ธ.ก.ส. จ่ายเงินกู้ให้สถาบันเกษตรกรแล้ว 709 ราย จำนวน 12,141.34 ล้านบาท ปริมาณข้าวเปลือก 1.52 ล้านตันข้าวเปลือก คิดเป็นร้อยละ 60.80 ของเป้าหมาย 2.5 ล้านตันข้าวเปลือก

2) โครงการสินเชื่อเพื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 220,936 ราย ปริมาณข้าว 1.42 ล้านตันข้าวเปลือก คิดเป็นร้อยละ 71 ของเป้าหมาย 2 ล้านตันข้าวเปลือก

3) โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก กรมการค้าภายในได้รับสมัครผู้ประกอบการค้าข้าว ขณะนี้มีผู้ประกอบการเก็บสต็อกจำนวน 218 ราย ใน 40 จังหวัด คิดเป็นปริมาณข้าวเปลือกที่รับซื้อจากเกษตรกรจำนวน 3.7 ล้านตันข้าวเลือก คิดเป็นร้อยละ 46.25 ของเป้าหมาย 8 ล้านตันข้าวเปลือก มูลค่าการตรวจสอบสต็อกจำนวน 40,501.28 ล้านบาท

4) โครงการจัดตลาดนัดข้าวเปลือก กรมการค้าภายในได้มีการจัดตลาดนัดข้าวเปลือก จำนวน 42 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 80.77 ของเป้าหมาย 52 จังหวัด

5) ตรวจสอบเครื่องชั่ง/เครื่องวัดความชื้น/ป้ายราคา กรมการค้าภายในดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว 12 เดือน

6) ระบบเชื่อมโยงเกษตรกรขายข้าวออนไลน์ตรงถึงผู้บริโภค กรมการค้าภายในได้จัดทำระบบเชื่อมโยงเกษตรกรขายข้าวออนไลน์ตรงถึงผู้บริโภคเสร็จเรียบร้อยแล้ว 1 ระบบ

7) โครงการเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์ และข้าว GAP ครบวงจร สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน 133 ราย ทำ MOU จำนวน 75 ราย ไม่ทำ MOU จำนวน 58 ราย จัดสรรโควตาการส่งออกข้าวไปสหภาพยุโรป (EU) จำนวน 9 ราย 2,088 ตัน ให้แก่ผู้ประกอบการค้าข้าวที่ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) มีการซื้อขายข้าวตาม MOU 7 ราย ปริมาณ 328.83 ตัน มีการใช้สิทธิ์โควตา 7 ราย โอนสิทธิ์ 1 ราย ไม่ใช้สิทธิ์ 1 ราย

ซื้อขายข้าวอินทรีย์ และข้าว GAP ตาม MOU ของผู้ประกอบการ จำนวน 17 ราย กับเกษตรกร 46 กลุ่ม 277 คน 3,404.77 ตัน แยกเป็น 1) ข้าวอินทรีย์ จำนวน 13 ราย กับเกษตรกร 35 กลุ่ม 211 คน 1,224.62 ตัน คิดเป็นร้อยละ 2.04 ของเป้าหมาย 60,000 ตัน และ 2) ข้าว GAP จำนวน 6 ราย กับเกษตรกร 11 กลุ่ม 66 คน 2,180.15 ตัน คิดเป็นร้อยละ 2.29 ของเป้าหมาย 95,000 ตัน (มีผู้ประกอบการค้าข้าว 2 ราย ที่ซื้อทั้งข้าวอินทรีย์ และข้าว GAP) ซึ่งมีการขอชดเชยดอกเบี้ย จำนวน 4 ราย ปริมาณ 510.10 ตัน ประมาณวงเงินชดเชยดอกเบี้ย 63,762.50 บาท (ปริมาณ 510.10 ตัน x ราคาต่อตัน 12,500 บาท x ดอกเบี้ย 4 เดือน 0.01 บาท) และเกษตรกรได้รับเงินเพิ่มรวมทั้งสิ้น 1,702,385 บาท (ปริมาณ 3,404.77 ตัน x ราคาต่อตัน 500 บาท)

5. ช่วงการตลาดต่างประเทศ

ขยายและประชาสัมพันธ์ตลาดข้าวไทย ปี 2560 ปริมาณส่งออก 10 ล้านตัน กระตุ้นการส่งออกข้าว ผลักดันเชิงรุก การเจรจาและซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) 5 ครั้ง 6 ประเทศ ปริมาณ 1 ล้านตัน ภายใต้สัญญาฉบับลงวันที่ 3 ธันวาคม 2558 กับ COFCO (รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน) รวมส่งมอบข้าว 4 งวดแล้ว จำนวนรวม 400,000 ตัน และอยู่ในระหว่างการตกลงราคาขายสำหรับการส่งมอบข้าวงวดที่ 5 ปริมาณ 100,000 ตัน เพื่อให้มีปริมาณคำสั่งซื้อรองรับตลาดข้าวภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง ขยายตลาดส่งออกสินค้าอาหาร (ข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าว) มีการจัดคณะผู้แทนเจรจาขยายตลาดและกระชับความสัมพันธ์ในต่างประเทศ 4 ครั้ง จากเป้าหมาย 5 ครั้ง ส่งเสริมภาพลักษณ์และประชาสัมพันธ์คุณภาพมาตรฐานข้าวไทยและข้าวหอมมะลิไทยให้เข้าถึงกลุ่มผู้นำเข้า ผู้ซื้อทั้งในและต่างประเทศ 5 ครั้ง จากเป้าหมาย 6 ครั้ง และสร้างการรับรู้และขยายตลาดข้าวคุณลักษณะเฉพาะ 2 ครั้ง

สรุปผลการดำเนินงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2561/62

ผลการดำเนินการงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2561/62

1. ช่วงการกำหนดอุปสงค์ อุปทานข้าว

กระทรวงพาณิชย์ขอปรับอุปสงค์ข้าว เป็น 34.03 ล้านตันข้าวเปลือก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอปรับอุปทานข้าว เป็น 34.99 ล้านตันข้าวเปลือก แยกเป็นข้าว 5 ชนิด ได้แก่ 1) ข้าวหอมมะลิ 9.32 ล้านตัน 2) ข้าวหอมไทย 1.40 ล้านตัน 3) ข้าวเจ้า 16.84 ล้านตัน 4) ข้าวเหนียว 7.16 ล้านตัน และ 5) ข้าวตลาดเฉพาะ (ข้าวพันธุ์ กข43 ข้าวสี และข้าวอื่น ๆ) 0.27 ล้านตัน

2. ช่วงการผลิตข้าว

1) การวางแผนการผลิตและสถานการณ์การเพาะปลูกข้าว ปี 2561/62

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้วางแผนการผลิตข้าว ปี 2561/62 ให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ข้าว พื้นที่ 70.58 ล้านไร่ ผลผลิต 31.79 ล้านตันข้าวเปลือก แยกเป็น

รอบที่ 1 ได้วางแผนการผลิตพื้นที่ 58.21 ล้านไร่ ผลผลิต 25.34 ล้านตันข้าวเปลือก มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 59.21 ล้านไร่ และมีพื้นที่เก็บเกี่ยวแล้ว 53.36 ล้านไร่ ผลผลิต 24.22 ล้านตันข้าวเปลือก (ข้อมูลจาก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ เดือนมีนาคม 2562)

รอบที่ 2 วางแผนการผลิตพื้นที่ 11.36 ล้านไร่ โดยมีโครงการปรับลดพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการสานพลังประชารัฐเพื่อสนับสนุนการปลูกข้าวโพดหลังฤดูทำนา เป้าหมาย 2 ล้านไร่ 2) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย ฤดูนาปรัง ปี 2562 เป้าหมาย 0.20 ล้านไร่ และ 3) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ เป้าหมาย 0.044 ล้านไร่ มีการเพาะปลูกข้าวแล้ว 11.50 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 101.23 ของเป้าหมาย มีการเก็บเกี่ยวแล้ว 10.59 ล้านไร่ (คณะทำงานพืชฤดูแล้ง เดือนมิถุนายน 2562)

2) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว กรมส่งเสริมการเกษตรรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2561/62

รอบที่ 1 มีเป้าหมายการขึ้นทะเบียนของเกษตรกร จำนวน 4,000,000 ครัวเรือน ผลการดำเนินงานพบว่า มีเกษตรกรมาขึ้นทะเบียน จำนวน 4,308,924 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 107.72 ของเป้าหมาย พื้นที่ 58,629,283 ไร่

รอบที่ 2 มีเป้าหมายการขึ้นทะเบียนของเกษตรกร จำนวน 300,000 ครัวเรือน มีเกษตรกรมาขึ้นทะเบียนจำนวน 559,293 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 186.43 ของเป้าหมาย พื้นที่ 9,228,883 ไร่

3) การควบคุมปริมาณข้าว

(1) โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าวไปเป็นพืชอื่น (Zoning by Agri-Map) เป้าหมายจำนวน 156,796 ไร่ ผลการดำเนินงานพบว่ามีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าวไปเป็นพืชอื่นจำนวน 165,244 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 105.39 ของเป้าหมาย

(2) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง ปี 2562 เป้าหมาย 200,000 ไร่ มีเกษตรกรยืนยันเข้าร่วมโครงการ พื้นที่ 162,763 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 81.38 ของเป้าหมายมีเกษตรกรผ่านการรับรองสิทธิ์จากคณะกรรมการบริหารโครงการฯ จำนวน 18,998 ราย พื้นที่ 136,486 ไร่

4) การจัดการปัจจัยการผลิต

(1) โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว เป้าหมาย 82,000 ตัน งบประมาณ 49 ล้านบาท ผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ 73,529.37 ตัน คิดเป็นร้อยละ 89.67 ของเป้าหมาย และดำเนินการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ 70,297.89 ตัน คิดเป็นร้อยละ 85.73 ของเป้าหมายฯ

(2) ควบคุมค่าเช่าที่นา เป้าหมาย 71 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร เฉพาะพื้นที่ที่มีการเช่านา โดยสามารถไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างผู้เช่าและผู้ให้เช่า ให้เป็นที่ยุติได้ โดยไม่ต้องมีการฟ้องร้องกัน

5) การปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

(1) โครงการจัดการน้ำและการเพาะปลูกในเขตพื้นที่ชลประทาน ได้ดำเนินการจัดทำแผนการจัดสรรน้ำ และเพาะปลูกพืชฤดูฝนในเขตพื้นที่ชลประทาน และแผนการป้องกัน และบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ (ฤดูฝน) ปี 2561

(2) โครงการจัดรูปที่ดินและปรับระดับพื้นที่นา

2.1) งานจัดรูปที่ดินโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแควน้อย ส่วนที่ 23 ตำบลท้อแท้ อำเภอวัดโบสถ์ ตำบลมะขามสูง ตำบลบ้านป่า อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป้าหมาย 1,810 ไร่ ดำเนินการแล้วเสร็จ 611 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.76 ของเป้าหมาย

2.2) งานจัดรูปที่ดินโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว คลอง RMC ระยะ 3 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป้าหมาย 390 ไร่ ดำเนินการแล้วเสร็จ 390 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมาย

6) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่นาเหมาะสม

(1) โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแม่นยำสูง (Precision Farming) ดำเนินการใน 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดชัยนาท เป้าหมาย จำนวน 740 ไร่ งบประมาณ 1.31 ล้านบาท ดำเนินการแล้วเสร็จ 640 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86.49 ของเป้าหมาย

(2) โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพชั้นเลิศ ดำเนินการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 แปลง ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ 2 แปลง ยโสธร 2 แปลง ศรีสะเกษ 3 แปลง และสุรินทร์ 3 แปลง เป้าหมายจำนวน 100,000 ไร่ ดำเนินการแล้วเสร็จ 63,354 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 63.35 ของเป้าหมาย

(3) โครงการส่งเสริมการผลิตและการตลาดข้าวพันธุ์ กข43 เพื่อสุขภาพแบบครบวงจร ดำเนินการในพื้นที่ภาคกลาง และภาคเหนือตอนล่าง ปีการผลิต 2561/62 (นาปี) เป้าหมายจำนวน 120,000 ไร่ ดำเนินการแล้วเสร็จ 30,946.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.79 ของเป้าหมาย ปีการผลิต 2561/62 (นาปรัง) เป้าหมายจำนวน 10,000 ไร่ ดำเนินการแล้วเสร็จ 11,327.57 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 113.27 ของเป้าหมาย

(4) โครงการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตข้าวในพื้นที่ลุ่มต่ำ 13 ทุ่ง ปี 2561/62 เพื่อเยียวยาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่ร่วมมือกับรัฐบาลในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มต่ำ 13 พื้นที่ เป้าหมายจำนวน 1.42 ล้านไร่ ด้วยการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว สำหรับใช้เพาะปลูกข้าวในฤดูนาปี 2561 ในอัตราไร่ละ 5 กิโลกรัม งบประมาณ 123 ล้านบาท ดำเนินการได้ 1.34 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 94.37 ของเป้าหมาย

(5) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (นาแปลงใหญ่) พื้นที่ดำเนินการ 71 จังหวัด จำนวน 1,879 แปลง คิดเป็นร้อยละ 79.96 ของเป้าหมาย เกษตรกรจำนวน 171,331 ราย พื้นที่ 2.39 ล้านไร่ แยกเป็น แปลงต่อเนื่อง 1,149 แปลง เกษตรกร 126,492 ราย พื้นที่ 1.76 ล้านไร่ แปลงใหม่ ปี 2561 จำนวน 730 แปลง เกษตรกร 44,839 ราย พื้นที่ 0.63 ล้านไร่ งบประมาณ 778.28 ล้านบาท การจัดอบรมองค์ความรู้และวิธีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว จำนวน 6 หลักสูตร ได้แก่ การผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าวคุณภาพและการผสมพันธุ์ การใช้บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร การจัดการดินและปุ๋ยในแปลงข้าว การบริหารจัดการศัตรูข้าว การตรวจสอบรับรอง GAP ข้าว ภาวะผู้นำ Young Smart Farmer ด้านข้าว เพื่อการผลิตข้าวที่มีประสิทธิภาพ

สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 5,661 ตัน เพื่อส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ดี และให้ชาวนาได้เรียนรู้ประโยชน์ของการนำเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไปใช้ในการเพาะปลูก ดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย

เพิ่มศักยภาพการเชื่อมโยงตลาดข้าวในนาแปลงใหญ่ เพื่อยกระดับมาตรฐานโรงสีกลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน รวมจำนวน 35 แห่ง เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐาน GMP และ HACCP (โอนจัดสรรงบประมาณให้กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ดำเนินการ)

(6) โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ มีเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ปี 2561 จำนวน 1,946 กลุ่ม 45,607 ราย พื้นที่ 487,106 ไร่ จำนวน 54 จังหวัด ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายและการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรระดับจังหวัด (Chief of operation: COO) จำนวน 1,825 กลุ่ม 38,897 ราย พื้นที่ 424,462 ไร่ กลุ่มเตรียมความพร้อม (T1) จำนวน 1,814 กลุ่ม 38,592 ราย พื้นที่ 419,997 ไร่ กลุ่มพร้อมตรวจรับรองระบบกลุ่มระยะปรับเปลี่ยน (T2) 11 กลุ่ม 305 ราย พื้นที่ 4,465 ไร่

การตรวจรับรอง กลุ่มเตรียมความพร้อม (T1) จำนวน 1,814 กลุ่ม 38,592 ราย พื้นที่ 419,997 ไร่ ผ่านการตรวจประเมินเบื้องต้น 1,577 กลุ่ม 32,372 ราย พื้นที่ 336,521.50 ไร่ กลุ่มพร้อมตรวจรับรองระบบกลุ่มระยะปรับเปลี่ยน (T2) จำนวน 886 กลุ่ม 19,135 ราย พื้นที่ 242,725 ไร่ ผ่านการตรวจรับรองฯเบื้องต้น จำนวน 851 กลุ่ม 17,688 ราย พื้นที่ 181,653.10 ไร่ กลุ่มตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) (T3) กลุ่มต่อเนื่องปี 2560 จำนวน 32 กลุ่ม 966 ราย พื้นที่ 10,533.75 ไร่ ผ่านการตรวจรับรองฯ เบื้องต้น 31 กลุ่ม 926 ราย พื้นที่ 10,120 ไร่

การได้รับเงินอุดหนุน กลุ่มเตรียมความพร้อม (T1) 1,577 กลุ่ม 32,372 ราย พื้นที่รับเงินอุดหนุน 309,235.75 ไร่ เป็นเงิน 618,471,500 บาท อยู่ระหว่างโอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกร กลุ่มพร้อมตรวจประเมินระยะปรับเปลี่ยน (T2) 851 กลุ่ม 17,688 ราย พื้นที่รับเงินอุดหนุน 167,524.60 ไร่ จำนวนเงิน 502,573,800 บาท กลุ่มพร้อมตรวจรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์ (T3) 31 กลุ่ม 926 ราย 8,465.50 ไร่ เงินอุดหนุน 33,862,000 บาท

7) การพัฒนาชาวนา มีผลดำเนินการ ดังนี้

(1) โครงการพัฒนาเกษตรปราดเปรื่อง เพื่อพัฒนาเป็นชาวนาต้นแบบ (Model Smart Farmer) มีแผนพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง เป้าหมาย จำนวน 200 ราย ดำเนินการจัดอบรมเกษตรกร Existing Smart Farmer เพื่อพัฒนาชาวนาให้เป็นชาวนาต้นแบบ (Model Smart Farmer) มีผู้ผ่านการประเมิน จำนวน 189 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.50 ของเป้าหมาย และจัดอบรมหลักสูตรภาวะผู้นำ Young Smart Farmer ด้านข้าว โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 650 ราย

(2) โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวผ่านศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป้าหมาย จำนวน 450 ศูนย์ ได้ดำเนินการทำแปลงเรียนรู้การปลูกข้าว 450 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมาย และพัฒนาศักยภาพ ศพก. ดำเนินการต่อเนื่อง 450 ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย 1,251 ศูนย์

8) ประกันภัยพืชผล

(1) โครงการประกันภัยข้าวนาปี เป้าหมายพื้นที่รับประกันภัย 30 ล้านไร่ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 1.92 ล้านราย พื้นที่ 27.60 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 92 ของเป้าหมาย อุดหนุนเบี้ยประกันภัย 2,670.53 ล้านบาท และมีค่าสินไหมทดแทน จำนวน 1.74 ล้านไร่

3. ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

1) การบริหารจัดการรถเกี่ยวนวดข้าว ต่อยอดและพัฒนาการใช้แอพพลิเคชั่นรถเกี่ยวนวดข้าว เป้าหมาย 1,000 ราย ผลการดำเนินงานพบว่า มีเกษตรกรใช้แอพพลิเคชั่นรถเกี่ยวนวดข้าว 1,461 ราย คิดเป็นร้อยละ 146.10 ของเป้าหมาย

2) การยกระดับเกษตรกรและผู้ประกอบการ

(1) จัดวางระบบ GMP/HACCP ตรวจประเมินโรงสีเพื่อปรับปรุงโครงสร้าง เป้าหมายโรงสี จำนวน 68 แห่ง งบประมาณ 5 ล้านบาท ได้ดำเนินการจัดวางระบบ GMP/HACCP ตรวจประเมินโรงสี 71 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 104.41 ของเป้าหมาย

(2) โครงการโรงสีติดดาว เป้าหมาย 218 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จ 217 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 99.50 ของเป้าหมาย

(3) อบรม GMP/HACCP โรงสีติดดาว/4.0 นวัตกรรมข้าว เป้าหมาย 12 ครั้ง งบประมาณ 6 ล้านบาท ดำเนินการแล้วเสร็จ 12 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมาย

3) โครงการสินเชื่อเพื่อสร้างยุ้งฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เป้าหมายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ทั่วประเทศประมาณ 10,000 ราย มีผู้เข้าร่วมโครงการแล้ว 4,847 ราย จำนวนเงิน 529.72 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 48.47 ของเป้าหมาย 10,000 ราย ประกอบด้วยเกษตรกร 4,846 ราย จำนวนเงิน 529.22 ล้านบาท และสถาบันเกษตรกร 1 ราย จำนวนเงิน 0.50 ล้านบาท

4. ช่วงการตลาดภายในประเทศ

1) โครงการช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยว และปรับปรุงคุณภาพข้าว ช่วยเหลือเฉพาะเกษตรกรรายย่อยที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร เป้าหมายจำนวน 4.06 ล้านราย จำนวนเงิน 61,433.49 ล้านบาท โดยช่วยตามพื้นที่ปลูกข้าวจริง ไร่ละ 1,500 บาท ไม่เกิน 12 ไร่ หรือไม่เกินครัวเรือนละ 18,000 บาท (จากปีที่ผ่านมาช่วยเหลือไร่ละ 1,200 บาท ไม่เกิน 10 ไร่) จ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกรแล้ว 4.20 ล้านราย จำนวนเงิน 57,525.04 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 103.45 ของเป้าหมาย

2) โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร ให้สินเชื่อแก่สถาบันเกษตรกรเพื่อรวบรวมข้าว โดยรัฐชดเชย ร้อยละ 3 สถาบันเกษตรกรรับภาระ ร้อยละ 1 เป้าหมายปริมาณข้าวเปลือก เป้าหมายจำนวน 2 ล้านตัน วงเงิน 12,500 ล้านบาท จ่ายสินเชื่อให้แก่สถาบันเกษตรกรแล้ว 302 ราย จำนวนเงิน 12,260.25 ล้านบาท ปริมาณข้าวเปลือก 1.36 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 68 ของเป้าหมาย

3) โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก ผู้เข้าร่วมโครงการรับซื้อข้าวเปลือกจำนวน 195 ราย เก็บสต็อกข้าวเปลือกที่รับซื้อจากเกษตรกรสูงสุด (เดือนธันวาคม 2561) รวมประมาณ 2.96 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 59.20 ของเป้าหมาย 5 ล้านตัน ขณะนี้มีข้าวเปลือกคงเหลือในการเก็บสต็อกจำนวน 2.46 ล้านตัน

4) โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือก

รายการ	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวเหนียว	ข้าวเจ้า	ข้าวปทุมธานี
1. ราคาให้สินชื่อ (บาทต่อตัน)	11,800	10,200	7,500	8,900
2. ค่าฝากเก็บ (บาทต่อตัน)	1,500	1,500	1,500	1,500
รวม	**13,300**	**11,700**	**9,000**	**10,400**

หมายเหตุ : สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะต้องจัดสรรค่าฝากให้แก่สมาชิก ตันละ 1,000 บาท

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการทั่วประเทศ ปริมาณ 2 ล้านตันข้าวเปลือก จ่ายเงินกู้แล้ว 252,037 ราย เป็นเงิน 15,681 ล้านบาท ปริมาณ 1.42 ล้านตันข้าวเปลือก หรือคิดเป็นร้อยละ 71 ของเป้าหมาย โดยแยกเป็น จ่ายเงินให้เกษตรกรแล้ว 250,169 ราย จำนวนเงิน 15,531 ล้านบาท ปริมาณ 1.40 ล้านตันข้าวเปลือก และ จ่ายเงินให้สถาบันเกษตรกรแล้ว จำนวน 1,868 ราย จำนวนเงิน 150 ล้านบาท ปริมาณ 0.02 ล้านตันข้าวเปลือก

5) โครงการเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์ และข้าว GAP ครบวงจร อนุมัติผู้ส่งออกข้าวไปสหภาพยุโรป 2,600 ตัน ผู้ประกอบการ จำนวน 10 ราย กลุ่มเกษตรกร 367 กลุ่ม เกษตรกร 9,373 ราย อนุมัติการจับคู่ธุรกิจ และบันทึกข้อตกลงซื้อขายข้าว (MOU) จำนวน 28 ราย แยกเป็น ข้าวอินทรีย์ ผู้ประกอบการ จำนวน 20 ราย กลุ่มเกษตรกร 508 กลุ่ม เกษตรกร 12,635 ราย ปริมาณการผลผลิตที่จะขาย 25,947 ตัน และข้าว GAP ผู้ประกอบการ จำนวน 8 ราย กลุ่มเกษตรกร 103 กลุ่ม เกษตรกร 5,079 ราย ปริมาณการผลผลิตที่จะขาย 19,428 ตัน

5. ช่วงการตลาดต่างประเทศ

การจัดหาและเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศ ทำ G To G เจรจาขยายตลาดข้าว และกระชับความสัมพันธ์ กับประเทศคู่ค้าสำคัญ และดำเนินการตลาดเชิงรุกตลาดศักยภาพ เป้าหมาย 12 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จ 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 108 ของเป้าหมาย

ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน

1. การประกาศพื้นที่เป้าหมายการส่งเสริมการผลิตข้าว ปี 2561/62 รอบที่ 2 ล่าช้า
2. โครงการปรับลดพื้นที่การปลูกข้าวปี 2561/62 รอบที่ 2 (นาปรัง) ไม่ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

สรุปผลการดำเนินงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2562/63

ผลการดำเนินการงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2562/63

1. ช่วงการกำหนดอุปสงค์ อุปทานข้าว

กระทรวงพาณิชย์กำหนดอุปสงค์ข้าว 32.48 ล้านตันข้าวเปลือก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดอุปทานข้าว 34.15 ล้านตันข้าวเปลือก แยกเป็นข้าว 5 ชนิด ได้แก่ 1) ข้าวหอมมะลิ (ข้าวหอมมะลิในเขต 23 จังหวัด และข้าวหอมมะลินอกเขต 23 จังหวัด) 8.96 ล้านตันข้าวเปลือก 2) ข้าวหอมไทย 1.79 ล้านตันข้าวเปลือก 3) ข้าวเจ้า (ข้าวเจ้าพื้นนุ่มและข้าวเจ้าพื้นแข็ง) 16.14 ล้านตันข้าวเปลือก 4) ข้าวเหนียว 6.97 ล้านตันข้าวเปลือก และ 5) ข้าวตลาดเฉพาะ (ข้าวพันธุ์ กข43 ข้าวอินทรีย์ และข้าวสี) 0.29 ล้านตันข้าวเปลือก

2. ช่วงการผลิต

1) การวางแผนการผลิตและสถานการณ์การเพาะปลูกข้าว ปี 2562/63

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้วางแผนการผลิตข้าว ปี 2562/63 ให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ข้าว พื้นที่ 72.80 ล้านไร่ ผลผลิต 34.62 ล้านตันข้าวเปลือก แยกเป็น

รอบที่ 1 ได้วางแผนการผลิตพื้นที่ 58.99 ล้านไร่ ผลผลิต 25.47 ล้านตันข้าวเปลือก (ยังไม่ได้หักพื้นที่ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไปปลูกพืชชนิดอื่นภายใต้ Zoning by Agri-Map) พื้นที่ปลูกข้าวจำนวน 60.40 ล้านไร่ ผลผลิต 24.17 ล้านตันข้าวเปลือก (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ มิถุนายน 2563)

รอบที่ 2 ได้วางแผนการผลิตพื้นที่ 13.81 ล้านไร่ ผลผลิต 9.15 ล้านตันข้าวเปลือก แต่ประกาศพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปี 2562/63 รอบที่ 2 จำนวน 4.54 ล้านไร่ เนื่องจากสถานการณ์ภัยแล้งทำให้มีน้ำไม่เพียงพอสำหรับการเพาะปลูกข้าวรอบที่ 2 ในบางพื้นที่ พื้นที่ปลูกข้าว 6.89 ล้านไร่ ผลผลิต 4.11 ล้านตันข้าวเปลือก (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ มิถุนายน 2563)

2) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว กรมส่งเสริมการเกษตรรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2562/63

รอบที่ 1 มีการขึ้นทะเบียนแล้ว 4,493,031 ครัวเรือน พื้นที่ 61,038,746.44 ไร่

รอบที่ 2 มีการขึ้นทะเบียนแล้ว 407,697 ครัวเรือน พื้นที่ 6,284,507.33 ไร่

(ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตร ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2563)

3) การควบคุมปริมาณข้าว

(1) โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าวไปเป็นพืชอื่น (Zoning by Agri-Map) เป้าหมาย 152,775 ไร่ ดำเนินการได้ 107,447.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 70.33 ของเป้าหมาย 152,775 ไร่

(2) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง ปี 2563 เป้าหมาย 18,000 ไร่ ดำเนินการได้ 17,080 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 94.89 ของเป้าหมาย

4) การจัดการปัจจัยการผลิต

(1) การผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว เป้าหมายการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ ชั้นพันธุ์ขยายและจำหน่าย 84,000 ตัน ผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ 65,562.96 ตัน คิดเป็นร้อยละ 78.05 ของเป้าหมาย และจำหน่ายเมล็ดพันธุ์แล้ว 61,660 ตัน คิดเป็นร้อยละ 73.40 ของเป้าหมาย

(2) ควบคุมค่าเช่าที่นา เป้าหมาย 70 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร เฉพาะพื้นที่ที่มีการเช่านา โดยมีรายงานข้อมูลจากการสำรวจผู้เช่านา/ผู้ให้เช่านา ปีการผลิต 2562/63 ดังนี้ 1) จำนวนผู้เช่า 125,367 ราย 2) จำนวนผู้ให้เช่า 117,382 ราย และ 3) จำนวนที่ที่มีการเช่านา 1,881,530 ไร่ รวมถึงได้มีการควบคุมค่าเช่าที่นาให้เกิดความเป็นธรรมทั้งหมด 67 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร โดยมีจังหวัดที่ไม่มีการควบคุมค่าเช่าที่นาให้เกิดความเป็นธรรม 3 จังหวัด และมีการรายงานผลการเจรจาลดค่าเช่านาทั้งหมด 17 จังหวัด

5) การปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

(1) โครงการจัดรูปที่ดินและปรับระดับพื้นที่นา มีการดำเนินการ ดังนี้ 1) งานจัดรูปที่ดินโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ส่วนที่ 4 ต.หัวเขา อ.เดิมบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี 2) งานจัดรูปที่ดินโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ส่วนที่ 5 ต.หัวเขา อ.เดิมบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี และ 3) งานจัดรูปที่ดินโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ส่วนที่ 6 ต. พรหมนิมิตร อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

6) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่นาเหมาะสม

(1) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (นาแปลงใหญ่) พื้นที่ดำเนินการ 72 จังหวัด จำนวน 2,353 แปลง แบ่งเป็น แปลงต่อเนื่อง 1,523 แปลง และแปลงใหม่ 830 แปลง งบประมาณ 637.06 ล้านบาท ได้ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ โดยการรวบรวมข้อมูลจำนวนเกษตรกรที่จะเข้าร่วมอบรมถ่ายทอดความรู้ เพื่อขออนุมัติ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยการขออนุมัติสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวไปแล้ว จำนวน 5,312.144 ตัน และจัดเวทีเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP และ ด้าน ICS เรียบร้อยแล้ว

(2) โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ มีเป้าหมายพื้นที่ 1 ล้านไร่ ในปี 2564 โดยแบ่งเป้าหมาย ปีที่ 1 (ปี 2560) 300,000 ไร่ ปีที่ 2 (ปี 2561) 300,000 ไร่ และปีที่ 3 (ปี 2562) 400,000 ไร่ โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับเงินอุดหนุนเพื่อชดเชยรายได้จากการผลิตข้าวที่ได้ผลผลิตลดลงในระยะเริ่มต้นของการผลิตระบบอินทรีย์ ต่อเนื่อง 3 ปี ไม่เกินรายละ 15 ไร่ แบ่งเป็น

- เกษตรกรที่ผ่านการประเมินเตรียมความพร้อม (T1) ไร่ละ 2,000 บาท
- เกษตรกรที่ผ่านการประเมินระยะปรับเปลี่ยน (T2) ไร่ละ 3,000 บาท
- เกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ Organic Thailand (T3) ไร่ละ 4,000 บาท

ผลการดำเนินงานโครงการฯ ปี 2562 เกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการ 2,762 กลุ่ม 62,945 ราย พื้นที่ 495,203.50 ไร่ มีเกษตรกรที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2,596 กลุ่ม 56,366 ราย 426,890.50 ไร่ การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ 3 ชนิดพันธุ์ ได้แก่ ขาวดอกมะลิ 105 กข15 และกข6 รวม 397,570 กิโลกรัม ให้แก่เกษตรกรที่เป็น T2 (ระยะปรับเปลี่ยน) จะเป็น T3 (Organic Thailand) ในปี 2562 พื้นที่ 186,718 ไร่ ในอัตราเฉลี่ย 5 กิโลกรัมต่อไร่ ไม่เกิน 5 ไร่ต่อราย สำหรับปลูกและเก็บเป็นเมล็ดพันธุ์เพื่อใช้ปลูกในปีถัดไป และอีกส่วนหนึ่งนำไปจำหน่ายเป็นข้าวอินทรีย์ การอบรม ICS เกษตรกร แบ่งออกเป็น กลุ่มต่อเนื่อง ดำเนินการแล้ว 1,577 กลุ่ม เกษตรกร 32,372 ราย และกลุ่มใหม่ ปี 2562 ดำเนินการแล้ว 2,761 กลุ่ม 63,011 ราย การตรวจประเมินข้าวอินทรีย์ แบ่งออกเป็น กลุ่มตรวจประเมินระบบการผลิตข้าวอินทรีย์เบื้องต้น (T1) ดำเนินการแล้ว 2,762 กลุ่ม 62,945 ราย 495,203.50 ไร่ กลุ่มตรวจประเมินเข้าสู่ระยะปรับเปลี่ยน (T2) และกลุ่มตรวจประเมิน Organic Thailand (T3) อยู่ระหว่างการตรวจรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์

(3) โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแม่นยำสูง (Precision Farming) ดำเนินการทั่วประเทศ 21 แปลง แปลงละไม่ต่ำกว่า 50 ไร่ รวม 1,050 ไร่ ในเขตภาคกลาง จำนวน 10 แปลง ภาคเหนือ 3 แปลง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 แปลงและภาคใต้ 2 แปลง งบประมาณ 9.75 ล้านบาท ประกอบด้วย การคัดเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมตามเขตศักยภาพการผลิต การจัดการพื้นที่เพาะปลูก และการจัดการเพาะปลูกเรียบร้อยแล้ว

(4) โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพชั้นเลิศ ดำเนินการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 61,427 ไร่ ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด ยโสธร และจังหวัดสุรินทร์ ดำเนินการได้ 64,829.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 105.54 ของเป้าหมาย

(5) โครงการส่งเสริมการผลิตและการตลาดข้าวพันธุ์ กข43 ดำเนินการในพื้นที่ภาคกลาง และภาคเหนือตอนล่าง ปีการผลิต 2561/2562 รอบที่ 2 เป้าหมาย 10,000 ไร่ ดำเนินการได้ 11,377.57 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 113.78 ของเป้าหมาย ปีการผลิต 2562/63 รอบที่ 1 เป้าหมาย 50,000 ไร่ ดำเนินการได้ 38,750.19 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.50 ของเป้าหมาย

(6) โครงการรักษาระดับปริมาณและคุณภาพข้าวหอมมะลิ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ (พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 หรือพันธุ์กข 15) ให้เกษตรกรที่ประสบฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วงเสียหายสิ้นเชิง ใน 7 จังหวัด (จังหวัดศรีสะเกษ นครราชสีมา ขอนแก่น ร้อยเอ็ด สุรินทร์ บุรีรัมย์ และจังหวัดมหาสารคาม) โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว ไร่ละ 5 กิโลกรัม ไม่เกินครัวเรือนละ 10 ไร่ เป้าหมาย 1,076,599 ไร่ ผลการดำเนินงานเกษตรกร 112,811 ราย ปริมาณเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ 4,423,265.74 กิโลกรัม พื้นที่ 884,653.16 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 82.17 ของเป้าหมาย

7) การพัฒนาชาวนา

(1) โครงการพัฒนาเกษตรปราดเปรื่อง เพื่อพัฒนาเป็นชาวนาต้นแบบ (Model Smart Farmer) มีแผนพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง เป้าหมาย 11,250 ราย ผลการดำเนินงาน 11,587 ราย โดยจัดฝึกอบรมเกษตรกร Existing Smart เพื่อพัฒนาเป็นเกษตรกรต้นแบบ และฝึกอบรมองค์ความรู้และวิธีการถ่ายทอดเทคโนโลยีผลิตข้าวให้มีคุณภาพ 4 หลักสูตร

8) ประกันภัยพืชผล

(1) โครงการประกันภัยข้าวนาปี เป้าหมาย 30 ล้านไร่ งบประมาณ 1,740 ล้านบาท เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 2,011,198 ราย พื้นที่ 28,010,930.25 ไร่

3. ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

1) การบริหารจัดการรถเกี่ยวนวดข้าว โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการรถเกี่ยวนวดข้าว โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “การใช้ประโยชน์แอปพลิเคชั่นจองรถเกี่ยว” ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการรถเกี่ยว เป้าหมาย 5,000 ราย

2) โครงการสินเชื่อเพื่อสร้างยุ้งฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ส่งเสริมการสร้างยุ้งฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรทั่วประเทศ (รัฐชดเชยดอกเบี้ยร้อยละ 3) เป้าหมาย 10,000 ราย ผลการดำเนินงานมีผู้เข้าร่วมโครงการ 4,847 ราย จำนวนเงินจ่ายกู้ 529.65 ล้านบาท

4. ช่วงการตลาดภายในประเทศ

1) โครงการช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยวและปรับปรุงคุณภาพข้าว เป้าหมายเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวกับกรมส่งเสริมการเกษตร ประมาณ 4.57 ล้านครัวเรือน วงเงิน 27,414.05 ล้านบาท โดยสนับสนุนเงินช่วยเหลือให้เกษตรกรไร่ละ 500 บาท ครัวเรือนละไม่เกิน 20 ไร่ ธ.ก.ส. จ่ายเงินให้เกษตรกรแล้วจำนวน 4,485,822 ครัวเรือน วงเงิน 23,069.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.44 ของงบประมาณทั้งหมด

2) โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร เป้าหมาย 1.5 ล้านตันข้าวเปลือก งบประมาณ 15,000 ล้านบาท มีการจ่ายเงินกู้จำนวน 141 ราย กู้แล้ว 8,545.38 ล้านบาท คิดเป็น 0.734 ล้านตันข้าวเปลือก

3) โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก เป้าหมาย 4 ล้านตันข้าวเปลือก มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ เก็บสต็อก จำนวน 261 ราย เป็นข้าวเปลือกรับซื้อจากเกษตรกร รวมทั้งสิ้น 3.079 ล้านตันข้าวเปลือก

4) โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือก เป้าหมาย 1.5 ล้านตันข้าวเปลือก วงเงินสินเชื่อ 15,000 ล้านบาท ผลการดำเนินงาน มีผู้เข้าร่วมโครงการ 210,420 ราย กู้แล้ว 13,968.86 ล้านบาทคิดเป็น 1.340 ล้านตันข้าวเปลือก

5) โครงการเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์ และข้าว GAP ครบวงจร เป้าหมาย 12,045 ตัน

6) โครงการรณรงค์การบริโภคและผลิตภัณฑ์ข้าวของตลาดภายในประเทศ เป้าหมาย 2 ครั้ง สร้างการรับรู้คุณประโยชน์ข้าวและการส่งเสริมการบริโภคข้าวอินทรีย์และข้าว GAP เป้าหมาย 1 ครั้ง และประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการรณรงค์การบริโภคข้าวไทย เป้าหมาย 1 ครั้ง

7) โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมและสร้างการรับรู้ถึงคุณประโยชน์ของการบริโภคผลิตภัณฑ์น้ำนมข้าว เป้าหมาย 1 ครั้ง

8) โครงการรณรงค์บริโภคข้าวสาร Q และข้าวกข 43 เป้าหมาย 1 ครั้ง

5. ช่วงการตลาดต่างประเทศ

1) การจัดหาและเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศ การเจรจาขยายตลาดข้าวและกระชับความสัมพันธ์ทางการค้าในต่างประเทศ การเร่งทำตลาดเชิงรุกในรูปแบบ Incoming Mission ในการค้าข้าวในตลาดศักยภาพ

2) ส่งเสริมภาพลักษณ์และประชาสัมพันธ์ข้าว ผลิตภัณฑ์ข้าว และนวัตกรรมข้าว

3) ส่งเสริมพัฒนาการค้าสินค้ามาตรฐานและปกป้องคุ้มครองเครื่องหมายการค้า/เครื่องหมายรับรองข้าวหอมมะลิไทย

4) ประชาสัมพันธ์รณรงค์บริโภคข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวของไทยทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ ปี 2563-2565

สรุปผลการดำเนินงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2563/64

ผลการดำเนินการงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2563/64

1. ช่วงการกำหนดอุปสงค์ อุปทานข้าว

กระทรวงพาณิชย์กำหนดอุปสงค์ข้าว 28.786 ล้านตันข้าวเปลือก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดอุปทานข้าว 30.865 ล้านตันข้าวเปลือก แยกเป็นข้าว 5 ชนิด ได้แก่ 1) ข้าวหอมมะลิ (ข้าวหอมมะลิในพื้นที่ 23 จังหวัด และข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด) 9.161 ล้านตันข้าวเปลือก 2) ข้าวหอมไทย 1.841 ล้านตันข้าวเปลือก 3) ข้าวเจ้า (ข้าวเจ้าพื้นนุ่มและข้าวเจ้าพื้นแข็ง) 12.819 ล้านตันข้าวเปลือก 4) ข้าวเหนียว 6.807 ล้านตันข้าวเปลือก และ 5) ข้าวตลาดเฉพาะ (ข้าวพันธุ์ กข43 ข้าวอินทรีย์ และข้าวสี) 0.237 ล้านตันข้าวเปลือก

2. ช่วงการผลิต

1) การวางแผนการผลิตและสถานการณ์การเพาะปลูกข้าว ปี 2563/64

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้วางแผนการผลิตข้าว ปี 2563/64 ให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ข้าว พื้นที่ 69.409 ล้านไร่ ผลผลิต 30.865 ล้านตันข้าวเปลือก แยกเป็น

รอบที่ 1 เป้าหมายพื้นที่ส่งเสริมการปลูกข้าว จำนวน 59.884 ล้านไร่ คาดการณ์ผลผลิต 24.738 ล้านตันข้าวเปลือก โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ เดือนมิถุนายน 2564 มีพื้นที่ปลูกข้าว 61.875 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 103.32 ของพื้นที่เป้าหมาย พื้นที่เก็บเกี่ยว 57.413 ล้านไร่ และมีผลผลิต 24.895 ล้านตันข้าวเปลือก

รอบที่ 2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพื้นที่ส่งเสริมการปลูกข้าว ปี 2563/64 รอบที่ 2 เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2564 จำนวน 3.390 ล้านไร่ คาดการณ์ผลผลิต 2.184 ล้านตันข้าวเปลือก โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ เดือนมิถุนายน 2564 มีพื้นที่ปลูกข้าว 8.442 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 249.03 ของพื้นที่เป้าหมาย พื้นที่เก็บเกี่ยวแล้ว 8.276 ล้านไร่ และมีผลผลิต 4.990 ล้านตันข้าวเปลือก

2) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2563/64

รอบที่ 1 มีการขึ้นทะเบียนแล้ว 4,692,427 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 106.65 ของเป้าหมาย 4,400,000 ครัวเรือน พื้นที่ 62.04 ล้านไร่ (ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตร ณ วันที่ 9 สิงหาคม 2564)

รอบที่ 2 มีการขึ้นทะเบียนแล้ว 475,277 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 118.82 ของเป้าหมาย 400,000 ครัวเรือน พื้นที่ 6.98 ล้านไร่ (ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตร ณ วันที่ 9 สิงหาคม 2564)

3) การควบคุมปริมาณข้าว

(1) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง ปี 2564 เป้าหมายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในฤดูนาปรัง จำนวน 5,000 ราย พื้นที่ปลูกพืชหลากหลายตั้งแต่ 5,000 ไร่ขึ้นไป ใน 23 จังหวัด ประกอบด้วย

ภาคเหนือ 12 จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ เชียงราย นครสวรรค์ พะเยา พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ อุทัยธานี แพร่ และตาก

ภาคกลาง 4 จังหวัด ได้แก่ ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา สระบุรี และกรุงเทพมหานคร

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 จังหวัด ได้แก่ บึงกาฬ ขอนแก่น ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร และอุบลราชธานี

ภาคตะวันออก 1 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา

4) การจัดการปัจจัยการผลิต

(1) การผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดี ปีงบประมาณ 2563 สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี รวมทั้งสิ้น 64,333.475 ตัน จากเป้าหมายการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว 85,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 75.69 โดยแยกรายฤดูสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ในฤดูนาปี จำนวน 46,540.475 ตัน จากแผนการผลิต 58,740 ตัน คิดเป็นร้อยละ 79.23 และเมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูนาปรัง จำนวน 17,793.000 ตัน จากแผนการผลิต 26,260 ตัน คิดเป็นร้อยละ 67.76

(2) ควบคุมค่าเช่าที่นา เป้าหมาย 70 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร เฉพาะพื้นที่ที่มีการเช่านา โดยมีพื้นที่การเช่านาทั้งหมด จำนวน 65 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร โดยจังหวัดที่มีการทำนาแต่ไม่มีการเช่านา 10 จังหวัดได้แก่ ขอนแก่น ศรีสะเกษ หนองบัวลำภู อุดรธานี อำนาจเจริญ น่าน กระบี่ นราธิวาส พังงา ยะลา ซึ่งมีรายงานควบคุมค่าเช่านาให้เกิดความเป็นธรรมทั้งหมด จำนวน 70 จังหวัด และ กรุงเทพมหานคร โดยจังหวัดที่ไม่มีรายงานการควบคุมค่าเช่านาให้เกิดความเป็นธรรม จำนวน 6 จังหวัด และมีการรายงานผลการเจราจาลดค่าเช่านาทั้งหมด จำนวน 18 จังหวัด

5) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่นาเหมาะสม

(1) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (นาแปลงใหญ่) มีผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม ดังนี้

(1.1) การบริหารจัดการชุมชน ได้จัดทำทะเบียนสมาชิกและบันทึกข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกและขอบเขตแปลง โดยกรมส่งเสริมการเกษตร มีเป้าหมาย 19,525 ราย จัดเวทีชุมชน 1,140 แปลง จัดประชุมหน่วยงานภาคีร่วมกับผู้นำกลุ่มนาแปลงใหญ่ จำนวน 68 จังหวัด ดำเนินการ 2 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมประชุม 5,401 ราย

(1.2) การพัฒนาด้านการผลิต โดยการบูรณาการหลายหน่วยงาน ประกอบด้วย

- กรมการข้าวได้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว 1,862 แปลง 3,483.91 ตัน และสนับสนุนกระสอบบรรจุเมล็ดพันธุ์ จำนวน 177,720 ใบ เกษตรกร 355 แปลง สนับสนุนเครื่องคัดทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 54 เครื่อง มีการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ จำนวน 68 จังหวัด 1,914 แปลง และจัดประชุมผู้ประกอบการรับจ้างเครื่องจักรกล จำนวน 68 จังหวัด มีผู้เข้าร่วม 1,015 ราย
- กรมพัฒนาที่ดิน ได้ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ ประกอบด้วย จัดงานรณรงค์ไถกลบตอซัง งดเผาฟางข้าว และตอซังพืช จำนวน 1,004 จุด ส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ จำนวน 742,522 ลิตร วิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการจัดการดิน จำนวน 1,954 แปลง
- กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ส่งเสริมการบริหารจัดการศัตรูข้าว จัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรรมข้าวต้นแบบ จำนวน 68 จังหวัด และส่งเสริมการใช้เชื้อจุลินทรีย์ควบคมศัตรูข้าว 1,914 แปลง

(1.3) การพัฒนาด้านการตลาด โดยกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ดำเนินการในการตรวจติดตามโรงสีกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนให้เป็นไปตามมาตรฐาน GMP และ HACCP เพื่อเพิ่มศักยภาพการเชื่อมโยงตลาดข้าวในนาแปลงใหญ่ เป้าหมาย 131 แห่ง

(2) โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ มีเป้าหมายพื้นที่ 1 ล้านไร่ ในปี 2564 โดยแบ่งเป้าหมาย ปีที่ 1 (ปี 2560) 300,000 ไร่ ปีที่ 2 (ปี 2561) 300,000 ไร่ และปีที่ 3 (ปี 2562) 400,000 ไร่ โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับเงินอุดหนุนเพื่อชดเชยรายได้จากการผลิตข้าวที่ได้ผลผลิตลดลงในระยะเริ่มต้นของการผลิตระบบอินทรีย์ ต่อเนื่อง 3 ปี ไม่เกินรายละ 15 ไร่ แบ่งเป็น

- เกษตรกรที่ผ่านการประเมินเตรียมความพร้อม (T1) ไร่ละ 2,000 บาท
- เกษตรกรที่ผ่านการประเมินระยะปรับเปลี่ยน (T2) ไร่ละ 3,000 บาท
- เกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ Organic Thailand (T3) ไร่ละ 4,000 บาท

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 กรมการข้าวกำหนดแผนการดำเนินงาน จำนวน 962,570 ไร่ แบ่งออกเป็นกลุ่มตรวจประเมินระบบการผลิตข้าวอินทรีย์เบื้องต้น (T1) พื้นที่ 470,000 ไร่ กลุ่มตรวจประเมินเข้าสู่ระยะปรับเปลี่ยน (T2) พื้นที่ 320,000 ไร่ และกลุ่มตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ Organic Thailand (T3) 172,570 ไร่ โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

(2.1) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) จำนวน 2 ครั้ง เพื่อเตรียมความพร้อมเกษตรกรเข้าสู่ระบบการรับรองการผลิตข้าวอินทรีย์ระบบกลุ่ม มีเกษตรกรจำนวน 2,596 กลุ่ม 56,366 ราย

(2.2) ยกระดับการผลิตข้าวอินทรีย์ได้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ที่ผลิตโดยกรมการข้าวให้แก่เกษตรกรที่ผ่านการตรวจประเมินมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ระยะปรับเปลี่ยน (T2) จำนวน 1,370 กลุ่ม 27,580 ราย พื้นที่ 286,255.25 ไร่ รวมเมล็ดพันธุ์ทั้งสิ้น 665,070 กิโลกรัม

(2.3) ผลการตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ ปี 2562 ซึ่งเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมี 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 5,031 กลุ่ม 109,746 ราย พื้นที่ 979,293.35 ไร่ และผ่านเกณฑ์การประเมิน 4,767 กลุ่ม 99,559 ราย พื้นที่ 876,944.15 ไร่ แยกเป็น

- กลุ่มตรวจประเมินระบบการผลิตข้าวอินทรีย์เบื้องต้น (T1) มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 2,762 กลุ่ม 62,945 ราย พื้นที่ 495,203.50 ไร่ โดยมีเกษตรกรที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2,567 กลุ่ม 55,531 ราย พื้นที่ 422,749.50 ไร่
- กลุ่มตรวจประเมินเข้าสู่ระยะปรับเปลี่ยน (T2) มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 1,454 กลุ่ม 29,883 ราย พื้นที่ 308,683.75 ไร่ โดยมีเกษตรกรที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 1,405 กลุ่ม 28,195 ราย พื้นที่ 290,618.75 ไร่
- กลุ่มตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ Organic Thailand (T3) มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 815 กลุ่ม 16,918 ราย พื้นที่ 175,406.10 ไร่ โดยมีเกษตรกรที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 795 กลุ่ม 15,833 ราย พื้นที่ 163,575.90 ไร่

(3) โครงการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิตพืช เนื่องจากงบประมาณบางส่วนได้ถูกโอนไปใช้เพื่อบรรเทาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ตามระเบียบ พรบ. โอนงบประมาณที่ได้รับลดลง จึงส่งผลให้มีการปรับกิจกรรมที่ดำเนินการ และในปี 2563 โครงการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิตพืชได้รับจัดสรรเพียงแค่งบลงทุน เพื่อนำไปจัดซื้อครุภัณฑ์สำรวจและครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ส่งผลให้การดำเนินงานตามกิจกรรม/ประเด็น/ตัวชี้วัดที่ปรากฏตามเอกสารขาวคาดแดงยังไม่สามารถดำเนินการได้

(4) โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือดำเนินการในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม สุรินทร์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ และจังหวัดยโสธร เป้าหมายพื้นที่ 30,000 ไร่ โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 1,785 ราย พื้นที่ 27,183.50 ไร่ ซึ่งมีการส่งเสริมสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวดีมีคุณภาพ พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และ กข15 รวม 407,752.50 กิโลกรัม และส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ

(5) โครงการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร (ข้าวพันธุ์กข43 และข้าวเจ้าพื้นนุ่ม) เป้าหมายพื้นที่ 50,000 ไร่ มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการ 12 จังหวัด รวม 44,616.75 ไร่ เกษตรกรทั้งหมด 1,906 ราย แบ่งเป็น 1) กิจกรรมพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตข้าว กข43 ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี สุพรรณบุรี และจังหวัดพิษณุโลก มี 9 กลุ่ม พื้นที่ 23,127.25 ไร่ เกษตรกร 918 ราย และ 2) กิจกรรมการผลิตข้าวนุ่มครบวงจร (ข้าว กข79) ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี พิษณุโลก นครปฐม เพชรบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี ราชบุรี และจังหวัดกำแพงเพชร มี 42 กลุ่ม พื้นที่ 21,489.50 ไร่ เกษตรกร 988 ราย โดยได้มีการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 446,000 กิโลกรัม

(6) โครงการรักษาระดับปริมาณและคุณภาพข้าว ปี 2563/64 สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 63,200 ตัน แบบให้เปล่าแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว 827,000 ครัวเรือน ที่ประสบภัยฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง และอุทกภัย ในปี 2562 ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 31 ตุลาคม 2562 พื้นที่ 6.32 ล้านไร่ในจังหวัดที่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวประสบภัย ทั้งนี้ กรมการข้าวได้ปรับลดเป้าหมายจากเดิมเป็นสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 34.128.306 ตัน ให้แก่เกษตรกร จำนวน 450,013 ครัวเรือน พื้นที่ 4.31 ล้านไร่ ใน 33 จังหวัด โดยผลดำเนินงานการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวให้เกษตรกรได้ จำนวน 19,828.306 ตัน คิดเป็นร้อยละ 58.10 ของเป้าหมาย

6) การพัฒนาชาวนา มีผลดำเนินการ ดังนี้

(1) โครงการพัฒนาเกษตรปราดเปรื่อง เพื่อมุ่งส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเกษตรกรให้สามารถเป็น (Smart Farmer) มีแผนพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง เป้าหมาย 15,000 ราย ซึ่งสร้างและพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องได้ จำนวน 14,370 ราย โดยได้ดำเนินการจัดอบรมหลักสูตรวิทยากรด้านข้าวให้เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบด้านข้าว (Model Smart Farmer) จำนวน 77 ราย

7) โครงการประกันภัยข้าวนาปี ปีการผลิต 2563 สิ้นสุดการจำหน่ายกรมธรรม์ (วันที่ 31 ธันวาคม 2563) มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ แบ่งเป็น 1) ประกันภัยพื้นฐาน (Tier 1) จำนวนเกษตรขอเอาประกันภัย 3.43 ล้านราย พื้นที่ 43.90 ล้านไร่ จำนวนเงิน 4,006.27 ล้านบาท และ 2) ประกันภัยส่วนเพิ่ม (Tier 2) จำนวนเกษตรกรขอเอาประกันภัย จำนวน 0.03 ล้านราย พื้นที่ 0.48 ล้านไร่ จำนวนเงิน 38.33 ล้านบาท

3. ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

(1) โครงการสินเชื่อเพื่อสร้างยุ้งฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ส่งเสริมการสร้างยุ้งฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรทั่วประเทศ (รัฐชดเชยดอกเบี้ยร้อยละ 3) เป้าหมาย 10,000 ราย อยู่ระหว่างเวลารับชำระหนี้

4. ช่วงการตลาดภายในประเทศ

(1) โครงการเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์ และข้าว GAP ครบวงจร ดำเนินการแล้ว 13 จังหวัด โดย 1) จัดประชุมกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP กับโรงสีและผู้ประกอบการ 2) จัดประชุมผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการฯเพื่อเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP 3) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับกลุ่มเกษตรกร 4) การเชื่อมโยงตลาดขายตรงข้าว โดยการส่งเสริมสนับสนุนตลาดข้าวประชารัฐระดับชุมชน/จังหวัดและ 5) จัด business matching ระหว่างผู้ประกอบการโรงสี ผู้ส่งออก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(2) โครงการรณรงค์บริโภคข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวของไทยทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ พ.ศ. 2563-2565

(3) โครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ปีการผลิต 2563/64 การช่วยเหลือค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้เกษตรกรสามารถดำรงชีพอยู่ได้ และลดต้นทุนการผลิตให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น วงเงินจ่ายขาดให้เกษตรกร 54,828.08 ล้านบาท โดยสนับสนุนเงินช่วยเหลือไร่ละ 1,000 บาท ไม่เกินครัวเรือนละ 20 ไร่ ธ.ก.ส. จ่ายให้เกษตรกรแล้วจำนวน 4.695 ล้านครัวเรือน วงเงิน 53,804.46 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.13 ของงบประมาณทั้งหมด

(4) โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร สนับสนุนสินเชื่อแก่สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนและศูนย์ข้าวชุมชน) เพื่อรวบรวมข้าวเปลือกเพื่อจำหน่ายและ/หรือแปรรูป โดยมีการจ่ายเงินกู้แล้ว จำนวน 85 ราย กู้แล้ว 5,246.66 ล้านบาท คิดเป็น 0.522 ล้านตันข้าวเปลือก (จากเป้าหมาย 1.5 ล้านตันข้าวเปลือก)

(5) โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก ให้ผู้ประกอบการค้าข้าวที่เข้าร่วมโครงการเก็บสต็อกข้าวเปลือกและข้าวสาร เพื่อดูดซับผลผลิตในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก เป้าหมาย 4 ล้านตันข้าวเปลือก มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ เก็บสต็อกจำนวน 256 ราย เป็นข้าวเปลือกรับซื้อจากเกษตรกรรวมทั้งสิ้น 3.127 ล้านตันข้าวเปลือก

(6) โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือก จ่ายสินเชื่อโครงการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตพื้นที่ปลูกข้าวทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อชะลอข้าวเปลือกไว้ในยุ้งฉางเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เป้าหมาย 1.82 ล้านตันข้าวเปลือก และกำหนดข้าวเปลือกที่เข้าร่วมโครงการฯ และวงเงินสินเชื่อต่อตัน ดังนี้ (1) ข้าวเปลือกหอมมะลิ ตันละ 11,000 บาท (2) ข้าวเปลือกหอมมะลินอกพื้นที่ ตันละ 9,500 บาท (3) ข้าวเปลือกเหนียว ตันละ 8,600 บาท (4) ข้าวเปลือกเจ้า ตันละ 5,400 บาท และ (5) ข้าวเปลือกหอมปทุมธานี ตันละ 7,300 บาท กำหนดให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับค่าฝากเก็บและรักษาคุณภาพข้าวในอัตรา 1,500 บาทต่อตันข้าวเปลือก โดยเกษตรกรที่เก็บข้าวเปลือกในยุ้งฉางตนเองได้รับเต็มจำนวน สำหรับสถาบันเกษตรกรที่รับซื้อข้าวเปลือกเข้าโครงการฯ ได้รับในอัตรา 1,000 บาทต่อตันข้าวเปลือก และเกษตรกรผู้ขายข้าวได้รับในอัตรา 500 บาทต่อตันข้าวเปลือก โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 310,754 ราย กู้แล้ว 18,326.42 ล้านบาท คิดเป็น 1.813 ล้านตันข้าวเปลือก ระบายแล้ว 1.512 ล้านตันข้าวเปลือก คงเหลือ 0.302 ล้านตันข้าวเปลือก

5. ช่วงการตลาดต่างประเทศ

(1) การเจรจาขยายตลาดข้าวและกระชับความสัมพันธ์ทางการค้าในต่างประเทศ

(2) ส่งเสริมภาพลักษณ์และประชาสัมพันธ์ข้าว ผลิตภัณฑ์ข้าว และนวัตกรรมข้าว

(3) ส่งเสริมพัฒนาการค้าสินค้ามาตรฐานและปกป้องคุ้มครองเครื่องหมายการค้า/เครื่องหมายรับรองข้าวหอมมะลิไทย

(4) ประชาสัมพันธ์รณรงค์บริโภคข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวของไทยทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ ปี 2563-2565

สรุปผลการดำเนินงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2564/65

ผลการดำเนินการงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2564/65

1. ช่วงการกำหนดอุปสงค์ อุปทานข้าว

กระทรวงพาณิชย์กำหนดอุปสงค์ข้าว 26.918 ล้านตันข้าวเปลือก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดอุปทานข้าว 29.187 ล้านตันข้าวเปลือก แยกเป็นข้าว 5 ชนิด ได้แก่ 1) ข้าวหอมมะลิ (ข้าวหอมมะลิในพื้นที่ 23 จังหวัด และข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ 23 จังหวัด) 9.240 ล้านตันข้าวเปลือก 2) ข้าวหอมไทย 1.511 ล้านตันข้าวเปลือก 3) ข้าวเจ้า (ข้าวเจ้าพื้นนุ่มและข้าวเจ้าพื้นแข็ง) 11.759 ล้านตันข้าวเปลือก 4) ข้าวเหนียว 6.411 ล้านตันข้าวเปลือก และ 5) ข้าวตลาดเฉพาะ (ข้าวพันธุ์ กข43 ข้าวอินทรีย์ และข้าวสี) 0.266 ล้านตันข้าวเปลือก

2. ช่วงการผลิต

1) การกำหนดพื้นที่ปลูกข้าว

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้วางแผนการผลิตข้าว ปี 2564/65 ให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ข้าว พื้นที่ 66.866 ล้านไร่ ผลผลิต 29.187 ล้านตันข้าวเปลือก แต่เนื่องจากพื้นที่ปลูกข้าวรอบที่ 1 (นาปี) ประสบอุทกภัยในช่วงเดือนกันยายน 2564 ซึ่งเป็นช่วงใกล้เก็บเกี่ยว กรมการข้าวจึงได้ปรับปรุงการวางแผนการผลิตข้าว ปีการผลิต 2564/65 รอบที่ 2 (นาปรัง) ตามพื้นที่ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะทำงานวางแผนเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง โดยปรับจากการวางแผนการผลิตข้าวที่เห็นชอบไว้ตั้งแต่ต้นปี พื้นที่รอบที่ 2 (นาปรัง) จากเดิม 6.619 ล้านไร่ เป็น 9.029 ล้านไร่ และคาดการณ์ผลผลิตข้าวจากเดิม 3.940 ล้านตันข้าวเปลือก เป็น 5.414 ล้านตันข้าวเปลือก ทำให้พื้นที่ปลูกข้าวทั้งปีเพิ่มขึ้นเป็น 69.276 ล้านไร่ ผลผลิตข้าว 30.661 ล้านตันข้าวเปลือก โดยจะไม่กระทบกับความต้องการใช้ข้าวของประเทศมากนัก เนื่องจากยังไม่ได้นำพื้นที่และผลผลิตข้าวที่เสียหายจากภัยธรรมชาติไปลบออก

รอบที่ 1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว รอบที่ 1 เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2564 จำนวน 60.247 ล้านไร่ คาดการณ์ผลผลิต 25.247 ล้านตันข้าวเปลือก โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรคาดการณ์ปี 2564/65 มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี 62.820 ล้านไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 59.853 ล้านไร่ และผลผลิต 26.369 ล้านตัน

รอบที่ 2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว รอบที่ 2 เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2564 จำนวน 9.029 ล้านไร่ โดยปัจจุบันมีผลการเพาะปลูกข้าวแล้ว 11.471 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 127.05 ของเป้าหมายพื้นที่ส่งเสริมการปลูกข้าว มีพื้นที่เก็บเกี่ยวแล้ว 10.337 ล้านไร่ (ข้อมูลจากคณะทำงานวางแผนเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ณ วันที่ 15 มิถุนายน 2565) ทั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ เดือนมิถุนายน 2565 คาดการณ์พื้นที่ปลูกข้าว 11.217 ล้านไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 11.171 ล้านไร่ และผลผลิต 7.213 ล้านตันข้าวเปลือก

2) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2564/65

รอบที่ 1 มีการขึ้นทะเบียนแล้ว 4,677,731 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 101.69 ของเป้าหมาย 4,600,000 ครัวเรือน พื้นที่ 62.689 ล้านไร่

รอบที่ 2 มีการขึ้นทะเบียนแล้ว 443,860 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 110.97 ของเป้าหมาย 400,000 ครัวเรือน พื้นที่ 7.016 ล้านไร่ (ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตร ณ วันที่ 4 สิงหาคม 2565)

3) การจัดการปัจจัยการผลิต

(1) การผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดี ปีงบประมาณ 2564 มีเป้าหมายการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์ขยาย – จำหน่าย 86,000 ตัน โดยผลการดำเนินงานสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีได้ 78,677.63 ตัน และการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ 58,407.82 ตัน

(2) ควบคุมค่าเช่าที่นา เป้าหมาย 70 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร เฉพาะพื้นที่ที่มีการเช่านา

4) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่นาเหมาะสม

(1) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (นาแปลงใหญ่) เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ 66 จังหวัด กลุ่มเกษตรกร 1,285 กลุ่ม เกษตรกร 71,731 ราย พื้นที่ 998,155 ไร่ ดังนี้ 1) จัดเวทีชุมชนดำเนินการแล้ว จำนวน 1,204 แปลง 2) จัดประชุมหน่วยงานภาคีระดับจังหวัด จำนวน 50 จังหวัด 3) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวแล้ว 1,510,785 กิโลกรัม ไร่ 4) สนับสนุนเครื่องคัดทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ข้าวแล้ว 28 เครื่อง 5) สนับสนุนรถดำนานั่งขับพร้อมถาดปลูกข้าวแล้ว 10 คัน และมีการจัดเวทีเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP ด้าน ICS แล้วแยกเป็นแปลงต่อเนื่องจำนวน 36,356 ราย และแปลงใหม่ปี 2564 จำนวน 3,698 ราย

(2) โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้ 1) กิจกรรมต่อยอดการผลิตข้าวอินทรีย์ โดยอบรมหลักสูตรมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ต่างประเทศเรียบร้อยแล้ว 148 ราย และมีชุมชนต้นแบบการผลิตข้าวอินทรีย์ 4 ชุมชน นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป 4 ผลิตภัณฑ์ แปลงตัวอย่างในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ 9 แปลง สนับสนุนบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ 4 แห่ง สนับสนุนการทำปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภาพ 4 แห่ง และการถ่ายทอดความรู้อินทรีย์ 2 แห่ง ซึ่งดำเนินการเรียบร้อยแล้ว 2) กิจกรรมยกระดับการผลิตข้าวอินทรีย์ มีเกษตรกรที่สมัครปี 2561 ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ จำนวน 1,433 กลุ่ม 28,362 ราย 292,786 ไร่ และมีเกษตรกรที่สมัครปี 2562 ได้รับการประเมินระยะปรับเปลี่ยน จำนวน 2,443 กลุ่ม 51,473 ราย 392,001.25 ไร่

(3) โครงการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิตพืช

(3.1) พัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 1 ระบบ เรียบร้อยแล้ว โดยการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ เช่น เครื่องปรับระดับพื้นที่นาด้วยระบบเลเซอร์ (Laser Land Levelling) เครื่องอากาศไร้คนขับ (โดรน) เพื่อฉีดพ่นปุ๋ยและยาในแปลงนาข้าว และได้นำท่อน้ำอัจฉริยะซึ่งเป็นเทคโนโลยีในการจัดการน้ำอย่างประหยัดมาใช้ในแปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะ ฤดูนาปรัง ในพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี ชัยนาท ปทุมธานี เชียงใหม่ เชียงราย สกลนคร และจังหวัดอุบลราชธานี

(3.2) พัฒนา Plateform การแสดงผลข้อมูลการจัดทำการระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 1 ระบบ เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ จำนวน 2 เทคโนโลยี คือ 1) เทคโนโลยีการจัดการน้ำอย่างประหยัดโดยใช้ท่อน้ำอัจฉริยะ 2) เทคโนโลยีการจัดการระบบผลิตข้าวเพื่อลดต้นทุนโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะลงใน Plateform

(4) โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไร่ 30,000 ไร่ ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม สุรินทร์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ และจังหวัดยโสธร ได้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์แล้ว 27,183.50 ไร่ เรียบร้อยแล้ว

(5) โครงการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร (ข้าวพันธุ์กข43 และข้าวเจ้าพื้นนุ่ม) ดำเนินการในจังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี พิษณุโลก นครปฐม เพชรบุรี ชัยนาท สระบุรี ราชบุรี และจังหวัดกำแพงเพชร พื้นที่เป้าหมาย 50,000 ไร่ ได้มีการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวแล้ว 40,049 ไร่ ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว

5) การพัฒนาชาวนา มีผลดำเนินการ ดังนี้

(1) โครงการพัฒนาเกษตรปราดเปรื่อง พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง เป้าหมาย 15,000 ราย โดย 1) จัดฝึกอบรม Model Smart Farmer หลักสูตร “เพิ่มขีดความสามารถของชาวนาต้นแบบ” ระหว่างวันที่ 21 - 23 ธ.ค. 2563 ดำเนินการแล้ว จำนวน 83 ราย 2) จัดอบรมเกษตรกร Young Smart Farmer ด้านข้าว หลักสูตร พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ 2 รุ่น ดำเนินการแล้ว จำนวน 78 ราย 3) จัดอบรมเกษตรกร Existing Smart Farmer หลักสูตร การพัฒนาเกษตรกรสู่วิทยากรมืออาชีพ 2 รุ่น ดำเนินการแล้ว จำนวน 218 ราย และ 4) จัดอบรมเกษตรกร Developing Farmer หลักสูตร การทำนาแบบยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 รุ่น ดำเนินการแล้ว จำนวน 453 ราย

6) โครงการประกันภัยข้าวนาปี ปีการผลิต 2564 เป้าหมายพื้นที่เอาประกันภัย 45 ล้านไร่ งบประมาณ 2,873.01 ล้านบาท โดยมีผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2565 ดังนี้

รายการ	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	เบี้ยประกันภัย (ล้านบาท)
1. เกษตรกรขอเอาประกันภัย			
Tier 1	3,656,141	43,388,196	3,558.60
Tier 2	8,724	115,418	9.72
2. จ่ายค่าสินไหมทดแทน			
Tier 1	113,187	1,200,854	1,512.00
Tier 2	3,541	38,521	9.25

7) การควบคุมปริมาณการผลิตข้าว

(1) โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) เป้าหมาย 67,590 ไร่

(2) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง ปี 2565 เป้าหมาย 5,000 ราย

(3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังฤดูทำนา เป้าหมาย 2,000 ราย

(4) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่อง

(5) โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ผ่านระบบสหกรณ์ เป้าหมาย 60 แห่ง

(6) แผนการถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชหลังนาและการใช้น้ำในการผลิตพืชอย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายแปลงต้นแบบ 40 ไร่

(7) แผนการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต เป้าหมาย ดังนี้ 1) ถั่วเหลือง ชั้นพันธุ์ขยาย 200 ตัน 2) ถั่วเหลือง ชั้นพันธุ์จำหน่าย 200 ตัน 3) ถั่วเขียว ชั้นพันธุ์ขยาย 200 ตัน 4) ถั่วเขียว ชั้นพันธุ์จำหน่าย 390 ตัน 5) ถั่วลิสง ชั้นพันธุ์ขยาย 120 ตัน 6) ถั่วลิสง ชั้นพันธุ์จำหน่าย 200 ตัน 7) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสม 200 ตัน และ 8) ไรโซเบียม 15,000 กิโลกรัม

3. ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

1) โครงการสินเชื่อเพื่อสร้างยุ้งฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ส่งเสริมการสร้างยุ้งฉางให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรทั่วประเทศ (รัฐชดเชยดอกเบี้ยร้อยละ 3) เหลือแต่ระยะเวลารับชำระหนี้

4. ช่วงการตลาดภายในประเทศ

1)โครงการเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าวGAPครบวงจรกรมการข้าวได้ดำเนินการเปิดรับสมัครผู้ประกอบการและกลุ่มเกษตรกรทั้ง 77 จังหวัดโดยมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงการซื้อขายข้าว (MOU) ทั้งสิ้น 641 ฉบับ ในพื้นที่ 11 จังหวัด ระหว่างผู้ประกอบการค้าข้าว 37 ราย และกลุ่มเกษตรกร จำนวน 641 กลุ่ม 12,904 ราย พื้นที่ 163,306.75 ไร่ ประมาณการผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ 56,894.95 ตัน ประมาณการผลผลิตที่คาดว่าจะขาย 33,797.02 ตัน

2) โครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เป้าหมายเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร 4.69 ล้านครัวเรือน โดยสนับสนุนเงินให้เกษตรกรในอัตราไร่ละ 1,000 บาท ไม่เกินครัวเรือนละ 20 ไร่ และ ธ.ก.ส. จ่ายเงินให้เกษตรกรแล้ว จำนวน 4.675 ล้านครัวเรือน วงเงิน 54,154.52 ล้านบาท

3) โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร สนับสนุนสินเชื่อแก่สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนและศูนย์ข้าวชุมชน) เพื่อรวบรวมข้าวเปลือกเพื่อจำหน่ายและ/หรือแปรรูป เป้าหมาย 1.5 ล้านตัน ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 4 สิงหาคม 2565 มีการจ่ายเงินกู้ จำนวน 65 ราย กู้แล้ว 6,705.68 ล้านบาท คิดเป็น 0.667 ล้านตันข้าวเปลือก (หรือร้อยละ 44.47 ของเป้าหมาย 1.50 ล้านตันข้าวเปลือก)

4) โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก ให้ผู้ประกอบการค้าข้าวที่เข้าร่วมโครงการเก็บสต็อกข้าวเปลือกและข้าวสาร เพื่อดูดซับผลผลิตในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก เป้าหมาย 4 ล้านตัน ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 4 สิงหาคม 2565 มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 213 ราย เป็นข้าวเปลือกรับซื้อจากเกษตรกรรวมทั้งสิ้น 2.695 ล้านตันข้าวเปลือก (หรือร้อยละ 67.38 จากเป้าหมาย 4 ล้านตันข้าวเปลือก)

5) โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือก จ่ายสินเชื่อโครงการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตพื้นที่ปลูกข้าวทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อชะลอข้าวเปลือกไว้ในยุ้งฉางเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เป้าหมาย 2 ล้านตัน ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 4 สิงหาคม 2565 มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 309,240 ราย กู้แล้ว 19,746.28 ล้านบาท คิดเป็น 1.968 ล้านต้นข้าวเปลือก (หรือร้อยละ 98.40 จากเป้าหมาย 2 ล้านตันข้าวเปลือก) ระบายแล้ว 1.827 ล้านต้น คงเหลือ 0.140 ล้านตัน

5. ช่วงการตลาดต่างประเทศ

1) การจัดหาและเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศ
2) ส่งเสริมภาพลักษณ์และประชาสัมพันธ์ข้าว ผลิตภัณฑ์ข้าว และนวัตกรรมข้าว
3) การประชาสัมพันธ์รณรงค์บริโภคข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวของไทยทั้งตลาดในและต่างประเทศ
4) การประชาสัมพันธ์ข้าวไทยในกลุ่มผู้บริโภคในต่างประเทศผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย

ภาคผนวก 6
ผังโครงสร้างและคำสั่ง
คณะกรรมการต่างๆ
ภายใต้การขับเคลื่อนแผนการผลิต
และการตลาดข้าวครบวงจร

โครงสร้างคณะกรรมการที่บริหารจัดการข้าว

คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.)

ประธาน : นายกรัฐมนตรี

เลขานุการ : ปลัดกระทรวงพาณิชย์

คำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 1/2562 (19 ส.ค. 2562)

คำสั่ง นบข. ที่ 1/2562 (30 ส.ค. 2562)

คณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ ด้านการผลิต

ประธาน : รมว.กษ.

รองประธาน : ปลัด กษ./ปลัด พณ.

เลขานุการ : อธิบดีกรมการข้าว

1. เสนอแนวทาง แผนงาน โครงการ และมาตรการการผลิตข้าว
2. ประสาน ติดตาม กำกับดูแลการดำเนินการ
3. แต่งตั้งคณะทำงาน และที่ปรึกษา เพื่อดำเนินงาน
4. เชิญบุคคล รวมทั้งส่งหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา
5. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ นบข. มอบหมาย
6. รายงานผลการดำเนินงานต่อ นบข.

คำสั่ง นบข. ที่ 2/2562 (30 ส.ค. 2562)

คณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ ด้านการตลาด

ประธาน : รมว.พณ.

รองประธาน : ปลัด กษ./ปลัด พณ.

เลขานุการ : อธิบดีกรมการค้าภายใน

1. เสนอแนวทาง แผนงาน โครงการ และมาตรการการตลาดข้าว
2. ประสาน ติดตาม กำกับดูแลการดำเนินการ
3. เสนอแนวทางในการส่งเสริมการวิจัยการตลาดข้าว
4. อนุมัติแผนงาน โครงการ และมาตรการเกี่ยวกับตลาด
5. แต่งตั้งคณะทำงาน และที่ปรึกษา เพื่อดำเนินงาน
6. เชิญบุคคล รวมทั้งส่งหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา
7. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ นบข. มอบหมาย
8. รายงานผลการดำเนินงานต่อ นบข.

คำสั่ง นบข. ที่ 3/2562 (30 ส.ค. 2562)

คณะอนุกรรมการกำกับดูแลและกำหนดเกณฑ์กลางอ้างอิง โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว

ประธาน : อธิบดีกรมการค้าภายใน

เลขานุการ : ผอ. กองส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตร 2 (กรมการค้าภายใน)

1. พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เกณฑ์กลางอ้างอิง ของโครงการประกันรายได้
2. ติดตาม กำกับดูแลและแก้ไขปัญหาการดำเนินโครงการ
3. แต่งตั้งคณะทำงาน และที่ปรึกษา เพื่อดำเนินงาน
4. เชิญบุคคล รวมทั้งส่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา
5. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ นบข. มอบหมาย
6. รายงานผลการดำเนินงานต่อ นบข.

คำสั่ง นบข. ที่ 4/2562 (30 ส.ค. 2562)

คณะอนุกรรมการพิจารณาชดเชยดอกเบี้ยให้แก่ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก

ประธาน : อธิบดีกรมการค้าภายใน

เลขานุการ : ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตร 2 (กรมการค้าภายใน)

1. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของโครงการชดเชยดอกเบี้ย
2. จัดสรรปริมาณข้าวที่รับซื้อ อนุมัติวงเงินที่จะชดเชยให้แก่ผู้ประกอบการค้าข้าว
3. แต่งตั้งคณะทำงาน และที่ปรึกษา เพื่อดำเนินงาน
4. เชิญบุคคล รวมทั้งส่งหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณา
5. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ นบข. มอบหมาย
6. รายงานผลการดำเนินงานต่อ นบข.

คำสั่ง นบข. ที่ 5/2562 (30 ส.ค. 2562)

คณะอนุกรรมการติดตามกำกับดูแลการบริหารจัดการข้าวระดับจังหวัด

ประธาน : ผู้ว่าราชการจังหวัด

รองประธาน : รองผู้ว่าราชการจังหวัด

เลขานุการ : พาณิชย์จังหวัด

1. ติดตาม กำกับดูแล แก้ไขปัญหา และบริหารจัดการข้าวในระดับจังหวัด
2. พิจารณาคัดเลือกและอนุมัติผู้ประกอบการค้าข้าวที่จะขอรับการสนับสนุนชดเชยดอกเบี้ย
3. แต่งตั้งคณะทำงาน และที่ปรึกษา เพื่อดำเนินงาน
4. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ นบข. มอบหมาย
5. รายงานผลการดำเนินงานต่อ นบข.

หมายเหตุ : หน่วยงานสังกัด กษ. เป็นอนุกรรมการ ได้แก่ เกษตรจังหวัด สหกรณ์จังหวัด เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ศูนย์วิจัยข้าว และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ ๑๙๔ /๒๕๖๒
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ

เพื่อให้การดำเนินการของรัฐบาลในการแก้ปัญหาสินค้าข้าว บังเกิดประสิทธิผลเป็นผลดีต่อเกษตรกรผู้ผลิต ระบบการผลิต การตลาด และการแปรรูปข้าวอย่างครบวงจร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
๑.๒ รองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์)	รองประธานกรรมการ
๑.๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๑.๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๑.๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑.๖ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๑.๗ ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๑.๘ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๑.๙ ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑.๑๐ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
๑.๑๑ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๑๒ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
๑.๑๓ อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	กรรมการ
๑.๑๔ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
๑.๑๕ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
๑.๑๖ ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๑๗ ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	กรรมการ
๑.๑๘ นายกสมาคมโรงสีข้าวไทย	กรรมการ
๑.๑๙ นายกสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย	กรรมการ
๑.๒๐ นายคงฤทธิ์ บัวบุญ	กรรมการ

/๑.๒๑ นายนิพนธ์...

๑.๒๑ นายนิพนธ์ พัวพงศกร	กรรมการ
๑.๒๒ นายสุเทพ คงมาก	กรรมการ
๑.๒๓ นายอัษฎางค์ สีหาราช	กรรมการ
๑.๒๔ ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการและเลขานุการ
๑.๒๕ อธิบดีกรมการข้าว	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๖ อธิบดีกรมการค้าภายใน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. หน้าที่และอำนาจ

๒.๑ กำหนดกรอบนโยบาย แผนงาน และมาตรการเกี่ยวกับสินค้าข้าว เพื่อให้การบริหารสินค้าข้าวสอดคล้องกันทั้งระบบ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วง

๒.๒ เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าวต่อคณะรัฐมนตรีทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อให้การบริหารจัดการข้าวสอดคล้องกันทั้งระบบและมีการพัฒนาต่อเนื่อง

๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนา เพื่อเพิ่มคุณภาพ ลดต้นทุน และส่งเสริมการผลิตข้าวที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลก

๒.๔ พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเกี่ยวกับการประกันรายได้ให้กับเกษตรกร และวิธีการสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกร สถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการโรงสี ผู้ค้า และผู้ส่งออกข้าว เพื่อให้การบริหารจัดการข้าวทั้งระบบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๕ ติดตามและกำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบาย มาตรการ และโครงการที่อนุมัติ

๒.๖ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และคณะที่ปรึกษา เพื่อดำเนินการด้านการผลิต การตลาด การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับข้าว หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๗ เชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและความเห็น รวมทั้งส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ โดยให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของทางราชการให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการ

๒.๘ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ถ้ามี) ให้ได้รับโดยอนุโลมตามระเบียบราชการโดยให้เบิกจ่ายจากกระทรวงพาณิชย์

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ

ที่ ๑ /๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการผลิต

.....

ในคราวประชุมคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการผลิต เพื่อพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับด้านการผลิตข้าวไทย ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของประเทศให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิผลเป็นผลดีต่อเกษตรกรผู้ผลิต และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อระบบการผลิตข้าวไทยโดยรวมอย่างครบวงจร

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒.๖ ของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๙๔/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการผลิต โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๓	ปลัดกระทรวงพาณิชย์	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๔	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๕	อธิบดีกรมชลประทาน	อนุกรรมการ
๑.๖	อธิบดีกรมปศุสัตว์	อนุกรรมการ
๑.๗	อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๘	อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๙	อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๑๐	อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๑๑	เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
๑.๑๒	เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๑๓	เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๑๔	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๑๕	ผู้แทนสำนักงบประมาณ	อนุกรรมการ
๑.๑๖	ผู้แทนกรมบัญชีกลาง	อนุกรรมการ

/๑.๑๗ ผู้แทน...

๑.๑๗	ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๑๘	ผู้แทนศูนย์ข้าวชุมชน	อนุกรรมการ
๑.๑๙	ผู้แทนสมาคมชาวนาข้าวไทย	อนุกรรมการ
๑.๒๐	ผู้แทนสมาคมชาวนาและเกษตรกรไทย	อนุกรรมการ
๑.๒๑	ผู้แทนสมาคมโรงสีข้าวไทย	อนุกรรมการ
๑.๒๒	นายสมพร อิศวิลานนท์	อนุกรรมการ
๑.๒๓	นายอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย	อนุกรรมการ
๑.๒๔	อธิบดีกรมการข้าว	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๒๕	รองอธิบดีกรมการข้าว ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๖	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว กรมการข้าว	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. หน้าที่และอำนาจ

๒.๑ เสนอแนวทาง แผนงาน โครงการ และมาตรการในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านการผลิตข้าวและชาวนาที่เหมาะสมต่อคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาระบบการผลิตข้าวโดยรวมของประเทศ

๒.๒ ประสาน ติดตาม กำกับดูแลการดำเนินการตามแผนงานโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

๒.๓ แต่งตั้งคณะทำงาน และที่ปรึกษา เพื่อดำเนินงานตามที่คณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการผลิตเห็นสมควร

๒.๔ เชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและความเห็น รวมทั้งส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการผลิต

๒.๕ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติมอบหมาย

๒.๖ รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติต่อไป

สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ถ้ามี) ให้ได้รับโดยอนุโลมตามระเบียบราชการโดยให้เบิกจ่ายจากกรมการข้าว

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ
ที่ ๒ /๒๕๖๒
เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการตลาด

.....

ในคราวประชุมคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการตลาด เพื่อพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับด้านการตลาดข้าวไทย ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของประเทศให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิผลเป็นผลดีต่อเกษตรกรผู้ผลิต และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อระบบการตลาดข้าวไทยโดยรวมอย่างครบวงจร

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒.๖ ของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๙๔/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการตลาด โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๓	ปลัดกระทรวงพาณิชย์	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๔	อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	อนุกรรมการ
๑.๕	อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	อนุกรรมการ
๑.๖	อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา	อนุกรรมการ
๑.๗	อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	อนุกรรมการ
๑.๘	ผู้แทนสำนักงบประมาณ	อนุกรรมการ
๑.๙	ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑.๑๐	ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๑๑	ผู้แทนสมาคมค้าข้าวไทย	อนุกรรมการ
๑.๑๒	ผู้แทนสมาคมชาวนาข้าวไทย	อนุกรรมการ
๑.๑๓	ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการข้าวถุงไทย	อนุกรรมการ
๑.๑๔	ผู้แทนสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย	อนุกรรมการ
๑.๑๕	ผู้แทนสมาคมโรงสีข้าวไทย	อนุกรรมการ

/๑.๑๖ ผู้แทน...

๑.๑๖ ผู้แทนสมาคมส่งเสริมชาวนาไทย อนุกรรมการ

๑.๑๗ อธิบดีกรมการค้าภายใน อนุกรรมการและเลขานุการ

๑.๑๘ รองอธิบดีกรมการค้าภายใน ที่ได้รับมอบหมาย อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. หน้าที่และอำนาจ

๒.๑ เสนอแผนงาน โครงการ มาตรการ และแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับการตลาดข้าวที่เหมาะสมต่อคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดผลดีต่อระบบการค้าข้าวโดยรวม

๒.๒ เสนอแนวทางในการส่งเสริมการศึกษาวิจัยการตลาดข้าวที่เหมาะสมต่อคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ

๒.๓ อนุมัติแผนงาน โครงการ และมาตรการเกี่ยวกับการตลาด

๒.๔ ประสาน ติดตาม กำกับดูแลการดำเนินการตามแผนงาน โครงการ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

๒.๕ แต่งตั้งคณะทำงาน และที่ปรึกษา เพื่อดำเนินงานตามที่คณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการตลาดเห็นสมควร

๒.๖ เชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและความเห็น รวมทั้งส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติด้านการตลาด

๒.๗ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติมอบหมาย

๒.๘ รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติต่อไป

สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ถ้ามี) ให้ได้รับโดยอนุโลมตามระเบียบราชการโดยให้เบิกจ่ายจากกรมการค้าภายใน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ

ที่ ๕ /๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตามกำกับดูแลการบริหารจัดการข้าวระดับจังหวัด

.....

ในคราวประชุมคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตามกำกับดูแลการบริหารจัดการข้าวระดับจังหวัด เพื่อให้การบริหารจัดการข้าวระดับจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสามารถแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒.๖ ของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๙๔/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตามกำกับดูแลการบริหารจัดการข้าวระดับจังหวัด โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	รองผู้ว่าราชการจังหวัด	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๓	ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด	อนุกรรมการ
๑.๔	ปลัดจังหวัด	อนุกรรมการ
๑.๕	คลังจังหวัด	อนุกรรมการ
๑.๖	เกษตรจังหวัด	อนุกรรมการ
๑.๗	สหกรณ์จังหวัด	อนุกรรมการ
๑.๘	เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	อนุกรรมการ
๑.๙	ผู้แทนกรมการข้าวในเขตพื้นที่รับผิดชอบ	อนุกรรมการ
๑.๑๐	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อนุกรรมการ
๑.๑๑	ผู้แทนศูนย์ข้าวชุมชน	อนุกรรมการ
๑.๑๒	ผู้จัดการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จังหวัด	อนุกรรมการ
๑.๑๓	ผู้แทนสมาคมโรงสีข้าว หรือผู้แทนชมรมโรงสีข้าว	อนุกรรมการ
๑.๑๔	ผู้แทนคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรในจังหวัด หรือผู้แทนกลุ่มเกษตรกรในจังหวัด	อนุกรรมการ

/๑.๑๕ ผู้แทน...

๑.๑๕	ผู้แทนสมาคมชาวนาข้าวไทย หรือผู้แทนสมาคมส่งเสริมชาวนาไทยในจังหวัด หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด	อนุกรรมการ
๑.๑๖	ผู้แทนสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยในจังหวัด	อนุกรรมการ
๑.๑๗	ผู้แทนหอการค้าจังหวัด	อนุกรรมการ
๑.๑๘	ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้แทนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องข้าว	อนุกรรมการ
๑.๑๙	พาณิชย์จังหวัด	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๒๐	ผู้แทนสำนักงานพาณิชย์จังหวัดที่พาณิชย์จังหวัดมอบหมาย	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๑	จ่าจังหวัด	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๒	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัด	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๓	ผู้อำนวยการ ธ.ก.ส. จังหวัด	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. หน้าที่และอำนาจ

๒.๑ ติดตาม กำกับดูแล แก้ไขปัญหา และบริหารจัดการข้าวทั้งด้านการผลิตและการตลาดข้าวในระดับจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๒.๒ พิจารณาคัดเลือกและอนุมัติผู้ประกอบการค้าข้าวที่จะขอรับการสนับสนุนชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกร ตามโครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก

๒.๓ แต่งตั้งคณะทำงานและที่ปรึกษา เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องข้าวในระดับจังหวัด

๒.๔ รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง หรือคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ แล้วแต่กรณี

๒.๕ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขที่ 2177 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02-561-4463 โทรสาร 02-561-3624

ที่ปรึกษา/อำนวยการ

นายชิษณุชา	บุดดาบุญ	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว

คณะผู้จัดทำ

1. นางสาวเยาวลักษณ์	แสนคำ	ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว
2. นางดวงตา	บุรีเทพ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
3. นางเกศินี	พูลทวี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
4. นางเบญจวรรณ	อ่วมสน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
5. นางสาวเตือนใจ	คงทอง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
6. นางสาวเปมิกา	ศิริพิลา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว
กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขที่ 2177 ถนนพหลโยธิน
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพ 10900
โทรศัพท์ : 02-561-4463, โทรสาร : 02-561-3624
www.ricethailand.go.th